

# STRATEGIJA RAZVOJA VEĆEG URBANOG PODRUČJA KARLOVAC 2019. – 2027.

*Finalni nacrt, za javno savjetovanje, 17.02.2020.*

## Sadržaj

<b>0 SAŽETAK .....</b>	<b>6</b>
<b>1 TERITORIJALNA POKRIVENOST .....</b>	<b>9</b>
1.1 Teritorijalni obuhvat .....	9
1.2 Teritorijalni kontekst.....	10
<b>2 SAŽETAK ANALIZE STANJA .....</b>	<b>17</b>
2.1 Društvo.....	17
2.1.1 Demografija .....	17
2.1.2 Socijalna uključenost.....	19
2.1.3 Društvena i zdravstvena infrastruktura .....	22
2.1.4 Odgoj i obrazovanje .....	27
2.2 Gospodarstvo .....	32
2.2.1 Poslovni sektor VUPKA.....	32
2.2.2 Tržište rada .....	36
2.2.3 Poduzetnička potporna infrastruktura.....	38
2.2.4 Socijalno poduzetništvo .....	39
2.2.5 Turizam .....	40
2.3 Urbano okruženje .....	42
2.3.1 Kvaliteta okoliša i izloženost ekološkim rizicima.....	42
2.3.2 Primarna infrastruktura .....	47
2.3.3 Mobilnost i povezanost.....	50
<b>3 PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA .....</b>	<b>54</b>
3.1 Uvod.....	54
3.2 SWOT Društvo .....	55
3.3 SWOT Gospodarstvo .....	57
3.4 SWOT Urbano okruženje.....	59
3.5 SWOT analiza i ključna razvojna pitanja .....	61
<b>4 STRATEŠKI OKVIR .....</b>	<b>63</b>
4.1 Konceptualizacija strateškog okvira.....	63
4.2 Vizija razvoja SRVUPKA .....	68
4.3 Strategija razvoja SRVUPKA - Specifični Ciljevi .....	68
4.4 Razvojni prioriteti i mjere .....	74
<b>5 PROVEDBA.....</b>	<b>82</b>
5.1 Financijski okvir za provedbu strategije.....	82
5.2 Institucionalni okvir.....	83
5.2.1 Ključni dionici, uloge i zadaće.....	84
5.2.2 Provedba ITU mehanizma .....	86
5.2.3 Proces i mehanizmi provedbe Strategije.....	87
5.2.4 Shematski prikaz provedbene strukture.....	88
5.3 Strateški projekti.....	89
<b>6 PARTNERSKO VIJEĆE.....</b>	<b>98</b>
<b>7 HORIZONTALNA NAČELA .....</b>	<b>100</b>
<b>8 IZVJEŠĆE O PROVEDENOM POSTUPKU PRETHODNOG VREDNOVANJA - SAŽETAK.....</b>	<b>102</b>
<b>9 IZVJEŠĆE O STRATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ - SAŽETAK.....</b>	<b>104</b>
<b>10 PRILOZI .....</b>	<b>105</b>

## Popis tablica, dijagrama i slika

Tablica 1. Indeksi razvijenosti Karlovačke i njoj susjednih županija .....	11
Tablica 2. Indeksi razvijenosti JLS koje čine VUPKA i susjednih JLS .....	12
Tablica 3. Odabrani pokazatelji BDP-a za Karlovačku i njoj susjedne županije, 2008. i 2015. ....	12
Tablica 4. Broj naselja, gustoća stanovnika i površina VUPKA.....	15
Tablica 5. Naselja VUPKA po veličini .....	15
Tablica 6. Stanovništvo s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, VUP Karlovac, KŽ i RH (2011.) .....	18
Tablica 7. Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina, VUP Karlovac, KŽ i RH (2011.) .....	19
Tablica 8. Stanovništvo VUPKA i KŽ prema glavnim izvorima sredstava za život.....	20
Tablica 9. Ustanove socijalne skrbi na području VUP-a Karlovac po gradovima (2019.) .....	21
Tablica 11. Stanovi prema načinu korištenja na području VUP-a Karlovac .....	22
Tablica 12. Kategorija ustanova u kulturi na području VUP-a Karlovac.....	23
Tablica 13. Broj udruga VUP-a Karlovac s obzirom na područje djelovanja .....	24
Tablica 13. Broj prijavljenih kaznenih dijela na području VUP-a Karlovac.....	25
Tablica 14. Ugovoreni sadržaji primarne zdravstvene zaštite na području VUP-a Karlovac.....	26
Tablica 15. Izvanbolnička specijalističko-konzilijarna i dijagnostička zdravstvena zaštita na području VUPKA.....	26
Tablica 16. Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji na području VUPKA, 2013.-2017. g.....	28
Tablica 17. Srednje škole, razredni odjeli, učenici i nastavnici na području VUPKA, 2013.-2017. g. ....	29
Tablica 18. Srednje škole prema vrsti programa i učenici krajem 2015./2016. i 2016./2017. godine u VUPKA.....	29
Tablica 19. Struktura i broj učenika srednjih škola VUP-a Karlovac prema vrsti obrazovnog programa / zanimanja.....	30
Tablica 20. Pregled studijskih programa koji se izvode na urbanom području VUP Karlovac (2019.) .....	31
Tablica 21. Upisani studenti na Veleučilištu u Karlovcu .....	32
Tablica 22. Udjeli gradova u gospodarstvu Karlovačke županije.....	32
Tablica 23. Udio gospodarstva Karlovačke županije u gospodarstvu RH, 2017. ....	33
Tablica 24. Osnovni podaci o poslovnom sektoru Karlovac, 2013. - 2017. ....	34
Tablica 25. Osnovni podaci o poslovnom sektoru Duga Resa, 2013. - 2017. ....	35
Tablica 26. Osnovni podaci o poslovnom sektoru Ozalj, 2013. - 2017. ....	35
Tablica 27. Poduzetnička infrastruktura i potporne institucije na području Karlovačke županije.....	38
Tablica 28. Turistički promet na području VUPKA, 2015. – 2017. ....	40
Tablica 29. Zaštićena područja prirode na Većem urbanom području Karlovac .....	43
Tablica 30. NATURA 2000 na Većem urbanom području Karlovac .....	44
Tablica 31. Količine odloženog miješanog komunalnog otpada na odlagalištu Ilovac 2013. – 2016. godina (u t) .....	46

Tablica 32. Količine odvojeno prikupljenog otpada na urbanom području 2013. – 2016. godina (u t)...	46
Tablica 33. Projekti OIE prema vrsti i ukupnoj snazi postrojenja na urbanom području s kojima je HROTE sklopio ugovor o otkupu električne energije.....	49
Tablica 34. Podaci o vremenu putovanja od Karlovca do bližih gradova .....	50
Tablica 35. Prikaz strateških ciljeva i vizija 3 JLS temeljem važećih općih strateških dokumenata JLS-ova .....	63
Tablica 36. Broj i vrijednost projekata u indikativnoj bazi prema planskim domenama .....	65
Tablica 37. Prostorna raspodjela projekata u indikativnoj bazi, po broju i vrijednosti.....	65
Tablica 38. Popis članica Partnerskog vijeća VUPKA .....	98
Dijagram 1. Regionalni indeks konkurentnosti Karlovačke županije (2013.).....	13
Dijagram 2. Broj projekata u inicijalnoj bazi, po planskim domenama i JLS .....	65
Dijagram 3. Projekti u indikativnoj bazi, po veličini i JLS .....	66
Dijagram 4. Projekti u indikativnoj bazi, po zrelosti i JLS.....	67
Slika 1. Mape siromaštva na razini NUTS3 i na razini JLS .....	14
Slika 2. Planirani sustav središnjih naselja, Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske .....	16
Slika 3. Prikaz podataka o dostupnosti i korištenju brzina nepokretnog širokopojsnog pristupa kućanstava na području gradova Karlovac, Duga Resa, Ozalj te područje Karlovačke županije (2019.) .....	52
Slika 4. Grafički prikaz strateških ciljeva, prioriteta i mjera SRVUPKA .....	74

## Popis kratica

BDP	Bruto domaći proizvod
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HROTE	Hrvatski operator tržišta energije
KŽ	Karlovačka županija
MDOMSP	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
MSP	Malo i srednje poduzetništvo
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
OIE	Obnovljivi izvori energije
RH	Republika Hrvatska
SRVUPKA	Strategija razvoja Većeg urbanog područja Karlovac
VUPKA	Veće urbano područje Karlovac

NACRT 30.03.2020.

## 0 SAŽETAK

Odlukama gradskih vijeća u veljači 2019. godine uspostavljeno je **Veće urbano područje Karlovac** (VUPKA) koje u svom sastavu okuplja jedinice lokalne samouprave - gradove Karlovac, Ozalj i Duga Resa, i koje je u ožujku iste godine potvrđeno pozitivnim mišljenjem Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Područje gradova Karlovca, Ozlja i Duge Rese koji čine veće urbano područje je blago brežuljkasti kraj na sjevernom dijelu Karlovačke županije, 50ak km udaljenosti od Zagreba. Radi se o visoko urbaniziranom području pod širim gravitacijskim utjecajem glavnog grada Zagreba, koje se nalazi na kontaktnoj zoni južne i sjeverne Hrvatske odnosno na glavnom prometnom pravcu koji spaja sjever i jug Hrvatske – uz autoceste Zagreb-Rijeka i Zagreb-Split-Dubrovnik. Iako VUPKA zauzima tek oko 20% površine Karlovačke županije, na ovom području živi ukupno 57% županijskog stanovništva. Urbani utjecaj triju gradova očituje se u udjelu stanovnika VUPKA u broju stanovnika Karlovačke županije, koji se u razdoblju od 1971. do 2011. popeo sa 45% na sadašnjih 57%.

Iako prostorni i demografski podaci pokazuju da je ovo područje, kao i velik dio cijele Hrvatske, teško pogođeno depopulacijom i deruralizacijom prostora, evidentna je **koncentracija stanovništva (73%) u tri urbana centra – naseljima Karlovac, Ozalj i Duga Resa, kao i gravitacijski značaj grada Karlovca** koji se ogleda i iz podataka o dnevnim migracijama na temelju kojih je uspostavljeno Veće urbano područje Karlovac (udio dnevnih migranata iz Ozlja i Duge Rese u Karlovac je veći od 30%).

Iako je **disperziranost naseljenosti i velik broj malih naselja nepovoljna karakteristika urbane strukture VUPKA** koja podrazumijeva uobičajene negativne efekte (suvišni pritisci na okoliš, opterećenje komunalne infrastrukture i sl.), **postojeća koncentracija stanovništva i socioekonomskog života u ova tri centra je povoljno zatečeno stanje koje je dobar temelj za održivu prostornu organizaciju i policentrični razvoj**. Prema planiranim stupnjevima centraliteta središnjih naselja koji su nužni za uravnoteženi prostorni razvoj države kako ga definira Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, **gradovi Karlovac, Duga Resa i Ozalj su regionalni (Karlovac), odnosno subregionalni centri (Ozalj, Duga Resa), čije je jačanje funkcija od presudne važnosti za ublažavanje negativnih razvojnih i demografskih procesa, izbjegavanje polarizacije između glavnoga grada, metropolitanskih područja i srednje velikih gradova na nacionalnoj razini te općenito, generiranje općeg regionalnog razvoja Republike Hrvatske<sup>1</sup>**. Pritom u planiranoj policentričnoj strukturi naselja – kako na razini Republike Hrvatske, tako i na razini Karlovačke županije i VUPKA – podrazumijeva se očuvanje vrijednosti prirodnih okružja gradova i identitet manjih naselja, uz prepoznavanje i planiranje stupnjeva centraliteta i određivanje funkcija, odnosno društvenih sadržaja, bez kojih pojedino naselje ne bi smjelo ostati.

Na tragu ovakvog teritorijalnog konteksta postavljen je **strateški i provedbeni okvir Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac (SRVUPKA)**. Metodološki, strateški okvir SRVUPKA izrastao je u kombinaciji 'top-down' i 'bottom-up' pristupa. S jedne strane, izvršena je kvalitativna komparativna analiza razvojnih napora na području triju gradova (lokalne i regionalne strategije), kako bi se ostvarila što bolja usklađenost s postojećim razvojnim politikama i inicijativama u koje su u proteklim godinama uloženi materijalni i ljudski resursi te je izgrađen društveni konsenzus vezano uz razvoj triju gradova. S druge strane, uzeti su u obzir konkretni projektni prijedlozi u raznim fazama zrelosti (od spremnih za provedbu do projektnih ideja) koji su služili kao dodatak socioekonomskoj i SWOT analizi, odnosno indikator teritorijalnih potreba. Ovakav način utvrđivanja potreba i potencijala u obliku

---

<sup>1</sup> *Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske*, Pogl. 4.1 Održivost prostorne organizacije, (NN, 106/17)

konkretnih razvojnih projekata dao je čvrsto uporište za operacionalizaciju SRVUPKA, u smislu definiranja strateških projekata i projekata za realizaciju u trogodišnjem razdoblju.

Kroz proces participativnog strateškog planiranja, analizom i sintezom razvojnih problema i potencijala te promišljanjem razvojnih scenarija, utvrđen je generalni razvojni smjer urbanog područja Karlovac koji podrazumijeva **tri generalna područja djelovanja – tri specifična cilja SRVUPKA - koja su percipirana kao glavni pokretači promjena u željenom smjeru razvoja.**



**Specifični Cilj 1. Revitalizirane urbane cjeline VUPKA** teži unaprijediti fizičke, gospodarske i socijalne strukture centralnih naselja VUPKA kao poželjnih mjesta stanovanja i rada, tj. odnosi se na **revitalizaciju urbanih centara i njihovih gradskih urbanih jezgri** kao žarišta socioekonomske transformacije i mjesta intenzivne cirkulacije ljudi, roba i informacija. Pritom se uvažava činjenica da su centralna naselja – Karlovac, Duga Resa i Ozalj - pokretači i nositelji funkcionalnih odnosa sa užim i širim gravitacijskim područjem, odnosno zonama različitog intenziteta funkcionalne međuovisnosti, kao i potreba da se uvaži prostorni aspekt opće i ekonomske razvojne politike. Intervencijama u urbana tkiva i jačanjem njihovih funkcija nastoji se ojačati 'nodalnu regiju' VUPKA, odnosno ojačati prostorno-funkcionalnu cjelinu koju čine tri grada i u kojoj postoji stalna interakcija ljudi, roba i informacija. Dva su glavna modaliteta ostvarenja ovog specifičnog cilja (prioriteti):

**SC1.P1 Obnova urbanih gradskih jezgri**

**SC1.P2 Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života**

**Specifični Cilj 2. Velika infrastruktura za održivi razvoj** teži ulaganjima u području energetike, prometa, vodnog i komunalnog gospodarstva stvoriti preduvjete za rast i razvoj VUPKA, kao i zaštitu prirodnih resursa i okoliša, tj. odnosi se na **veće infrastrukturne zahvate** kojima se stvaraju preduvjeti za gospodarsku aktivnost i kvalitetu života i stanovanja. Prvenstveno se ovdje radi o ulaganjima u sektore kao što su **energetika (SC2.P1)** – u cilju smanjenja energetske intenzivnosti i stvaranja održive kombinacije energetske izvora/energetske samoodrživosti, zatim poboljšanje **prometne infrastrukture (SC2.P2)** u cilju bolje dostupnosti i veće učinkovitosti transportnog sektora te **vodna i komunalna infrastruktura (SC2.P3)** koja ima za cilj bolje upravljanje vodama, otpadnim vodama i krutim otpadom.

**Specifični Cilj 3. Konkurentno i moderno gospodarstvo VUPKA** je usmjeren na stvaranje novih prilika za ljude, unaprjeđenje obrazovanja i vještina te učinkovitije korištenje resursne osnove gospodarstva i održivi razvoj modernih tehnologija. Ovim ciljem uvažava se činjenica da, iako je osiguravanje



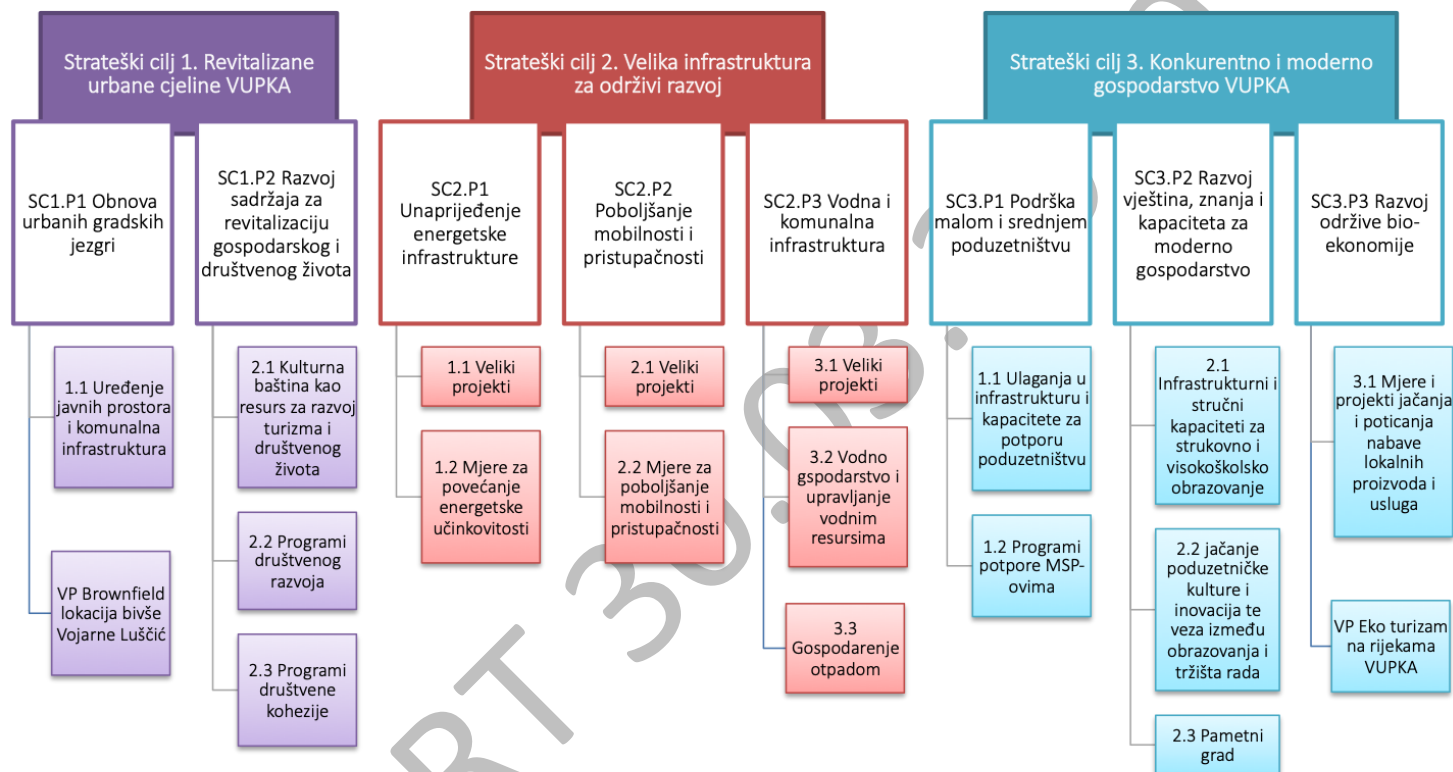
minimalne društvene, prometne i komunalne infrastrukture osnovni preduvjet dostupnosti rada i osobnog napretka koji su ključni čimbenici odluke o mjestu stanovanja, razvojna uloga koju gradovi imaju svoje okruženje može se i mora jačati kroz usmjerene i planske napore na razvoju konkurentnog i modernog gospodarstva, odnosno kroz **ulaganja u poslovni sektor, ljudske resurse te gospodarske aktivnosti koje čuvaju vrijednosti prirodnih okružja gradova i identitet manjih naselja**. Ostvarenje ovog specifičnog cilja usmjereno je kroz tri prioriteta:

### SC3.P1 Podrška malom i srednjem poduzetništvu

### SC3.P2 Razvoj vještina, znanja i kapaciteta za moderno gospodarstvo

### SC3. P3 Razvoj održive bio-ekonomije

Cjelokupni strateški okvir i logika intervencije SRVUPKA ilustriran je donjim dijagramom.



U svrhu provedbe SRVUPKA, planirano je 9 strateških projekata i to:

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 1. Revitalizirane urbane cjeline VUPKA:**

1. Karlovačka Zvijezda
2. Vojarna Lušćić
3. Ozalj, grad akvarela
4. Revitalizacija vrtnog grada Duga Resa

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 2. Velika infrastruktura za održivi razvoj:**

5. Toplinarstvo i korištenje obnovljivih izvora energije
6. Integrirani projekt mobilnosti VUPKA
7. Aglomeracija Karlovac – Duga Resa

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 3. Konkurentno i moderno gospodarstvo VUPKA:**

8. Razvoj ljudskih kapaciteta i obrazovanja
9. Eko turizam na rijekama VUPKA

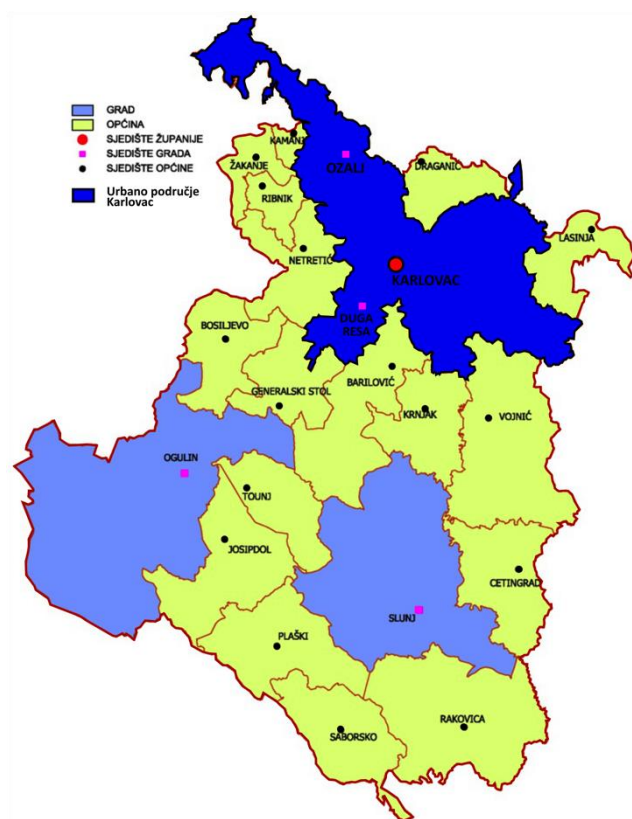


# 1 TERITORIJALNA POKRIVENOST

## 1.1 Teritorijalni obuhvat

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) utvrđeni su ciljevi, načela i mehanizmi upravljanja regionalnim razvojem, kao i ustroj urbanih područja, a kako bi se obuhvatila urbana dimenzija gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije.

Urbana područja zakonom su podijeljena u tri kategorije - urbane aglomeracije, veća urbana područja (VUP) i manja urbana područja (čl. 14. Zakona)<sup>2</sup>. Prema navedenom članku Zakona, Grad Karlovac spada u skupinu većih urbanih područja, s više od 35.000 stanovnika prema zadnjem popisu stanovništva (2011. godine). Granice većih urbanih područja se formiraju sukladno administrativnim granicama grada, ali se mogu proširiti uključivanjem susjednih jedinica lokalne samouprave ili njihovih dijelova, uz prethodnu suglasnost njihovih predstavničkih tijela (članak 14. stavak 7. Zakona).



Teritorijalni obuhvat urbanog područja Karlovac izrađen je sukladno *Metodologiji za definiranje obuhvata urbanih područja u Republici Hrvatskoj*<sup>3</sup> Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU). Prema navedenoj metodologiji i prijedlogu Grada Karlovca kao nositelja većeg urbanog područja te na osnovu odluka predstavničkih tijela<sup>4</sup>, **teritorijalni obuhvat Većeg urbanog područja Karlovac (VUPKA) sastoji se od tri jedinice lokalne samouprave:**

- **Grad Karlovac**
- **Grad Ozalj**
- **Grad Duga Resa**

Prijedlog je sukladno Zakonu i navedenoj Metodologiji podnesen na mišljenje Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, koje je na isti dalo pozitivno mišljenje u ožujku 2019. godine.<sup>5</sup>

Obuhvat VUPKA baziran je na glavnim društveno-gospodarskim obilježjima urbanog područja, odnosno kriteriju prostornog kontinuiteta i kriteriju dnevnih migracija; temeljem Popisa 2011., udio zaposlenih dnevnih migranata u grad Karlovac, središte VUP-a,

iznosi 38% iz Duge Rese, odnosno 30% iz Ozlja.

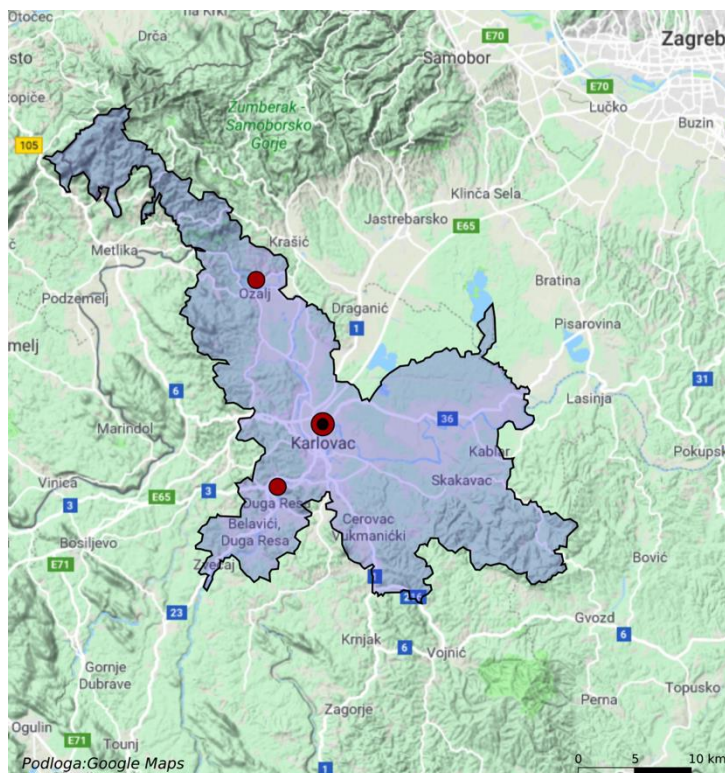
<sup>2</sup> Urbane aglomeracije čine gradovi Zagreb, Split, Rijeka i Osijek, veća urbana područja čine ona s više od 35.000 stanovnika (prema Popisu 2011), a manja urbana područja čine gradovi čija središta prema Popisu 2011 imaju manje od 35.000, a više od 10.000 st. u središnjim naseljima i/ili su središta županija.

<sup>3</sup> <https://razvoj.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug-1939/regionalni-razvoj/odrzivi-urbani-razvoj/3163>

<sup>4</sup> Gradsko vijeće Grada Ozlja, Odluka o suglasnosti za pristupanje većem urbanom području Grada Karlovca, KLASA 302-02/19-01/03, URBROJ 2133/05-01-19-02 od 25. veljače 2019.; Gradsko vijeće Grada Duge Rese, Odluka o suglasnosti za pristupanje većem urbanom području Grada Karlovca, KLASA 302-01/19-01/01, URBROJ 2133/03-03/01-19-4 od 15. veljače 2019.; Gradsko vijeće Grada Karlovca, Odluka o sastavu Većeg urbanog područja Karlovac, KLASA 021-05/19-01/02, URBROJ 2133/01-01/01-19-6 od 26. veljače 2019.

<sup>5</sup> Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, KLASA 910-08/18-07/34, URBROJ 538-06-2-1-2/228-19-4 od 14. ožujka 2019.

## 1.2 Teritorijalni kontekst



Prema geografskom položaju i geografsko-prirodnim obilježjima, **Veće urbano područje Karlovac (VUPKA)** nalazi se na peripanonskom području odnosno sjevernom djelu središnje Hrvatske na razmeđi panonskog / peripanonskog i mediteranskog prostora Hrvatske. Područje gradova Karlovca, Ozlja i Duge Rese je blago brežuljkasti kraj na sjevernom dijelu Karlovačke županije, 50ak km udaljenosti od Zagreba. Krajnji sjeverozapadni dio VUPKA (područje grada Ozlja) čini nešto višlje područje Žumberka-Samoborskog gorja, koje je pretežito ruralnog karaktera, a ujedno i granica prema Republici Sloveniji.

Geoprometni položaj VUPKA izuzetno je povoljan, na kontaktnoj zoni južne i sjeverne Hrvatske. Sjeverno od naselja Karlovac prolazi i glavni prometni pravac koji spaja sjever i jug Hrvatske -

autoceste Zagreb-Rijeka i Zagreb-Split-Dubrovnik, odnosno međunarodni prometni koridor Vb (Rijeka-Zagreb-Budimpešta). Također, izgrađene željezničke pruge međuregionalnog i šireg povezivanja doprinose prepoznatljivom obilježju Karlovca kao tranzitnog prometnog čvorišta. Središnji geoprometni položaj podrazumijeva i moguću ulogu Karlovca kao distribucijskog čvorišta i u drugim ključnim infrastrukturnim projektima (glavni državni elektroprijenosni sustavi, jadranski naftovod, magistralni plinovodi, magistralne državne telekomunikacijske veze-svjetlovodni kabeli).

Administrativno, Karlovačka županija (KŽ) je podijeljena u 22 jedinice lokalne samouprave, pri čemu 72% stanovništva živi na područjima gradova (Karlovac, Duga Resa, Ozalj, Ogulin i Slunj), a ostalih 28% u 17 općina. Iako područje **VUPKA zauzima tek oko 20% površine Karlovačke županije, na ovom području živi ukupno 57% županijskog stanovništva, odnosno radi se o visoko urbaniziranom području koje potpada pod širi gravitacijski utjecaj glavnog grada Zagreba.** Urbani utjecaj triju gradova očituje se u udjelu stanovnika VUPKA u broju stanovnika KŽ, koji se u razdoblju od 1971. do 2011. popeo sa 45% na sadašnjih 57%.

Na području Karlovačke županije živi oko 3% stanovnika RH (128.899 prema Popisu iz 2011. g.), a zbog izrazito nepovoljnih demografskih trendova i neujednačenog prostornog razvoja na razini cijele države, demografske prognoze predviđaju da će već 2030. godine broj stanovnika na području pasti ispod sto tisuća, za preko 20%<sup>6</sup>. Osim toga, iste prognoze predviđaju da će Karlovačka županija, uz Primorsko-goransku i Sisačko-moslavačku, biti u najnepovoljnijoj situaciji što se tiče dobne strukture. U tim trima županijama, uz nastavak dosadašnjih trendova, doći će do pada udjela djece (0-14) u ukupnom stanovništvu na razinu oko 10%, a istovremeno će porasti udio starijih (65+) na gotovo 30%. Također, u njima će u 2030. godini indeks starenja premašiti vrijednost od 250 što bi značilo da će za

<sup>6</sup> Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, pogl. 2.1.3. Demografska prognoza

dva i pol puta biti brojnije starije stanovništvo od mlađeg<sup>7</sup>. Ovakvo stanje podcrtava važnost planskog urbanog razvoja gradova Karlovca, Duge Rese i Ozlja koji su prirodni gravitacijski centri regije.

Lokalne razlike u strukturi naseljenosti i funkcionalnoj razvijenosti regije odražavaju se u različitim stupnjevima regionalnog razvoja mjerenih prema uobičajenim pokazateljima, kao što su indeks razvijenosti, indeks konkurentnosti, bruto domaći proizvod (BDP) i sl.

Prema kompozitnom pokazatelju razvijenosti područja koji se koristi na nacionalnom nivou - indeksu razvijenosti<sup>8</sup> - **Karlovačka županija pripada u II. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave** koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj polovini ispodprosječno rangiranih JP(R)S, 14. po redoslijedu razvijenosti od 20+1, s vrijednosti indeksa od 95,191. Jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se prema indeksu razvijenosti u 8 skupina, pri čemu skupine V. do VIII. čine iznadprosječno razvijene, a one od I. do IV. ispodprosječno razvijene. Prema ovom indeksu koji uzima u obzir stopu nezaposlenosti, dohodak po stanovniku, proračunski prihod JLS po stanovniku, opće kretanje stanovništva i stupanj obrazovanosti, **gradovi koji čine VUPKA pripadaju u iznadprosječno razvijene (V., VI. i VII. skupina) jedinice lokalne samouprave s indeksom razvijenosti od 105.579 (Karlovac), 102.249 (Duga Resa) i 100.149 (Ozalj) u odnosu na republički prosjek.** U odnosu na neposredno okruženje vidljive su velike razlike u razvijenosti, naročito u odnosu na susjedne JLS na istoku, kao što ilustriraju tablice i prikazi niže (vrijednosti indeksa razvijenosti na županijskoj i lokalnoj razini za područje VUPKA i susjedne JLS).

Tablica 1. Indeksi razvijenosti Karlovačke i njoj susjednih županija



Županija	Indeks razvijenosti 2017.	Rang prema indeksu	Razvojna skupina
Zagrebačka	105.890	4	IV
Primorsko goranska	105.278	5	IV
Karlovačka	95.191	14	II
Ličko-senjska	92.387	18	I

<sup>7</sup> Stručna podloga Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, *Demografski scenariji i migracije*, str. 64.

<sup>8</sup> Utvrđivanje indeksa razvijenosti odnosno postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave vrši Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN. 147/14, 123/17 i 118/18). Prema najnovijim izmjenama zakona, postupak ocjenjivanja provodi se svake 3 godine, a zadnje je izvršeno krajem 2017. g. (temeljem podataka za razdoblje 2014.-2016.), te je na temelju istog donesena Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 132/17) koja je u primjeni od 01.01.2018.



Sisačko-  
moslavačka

91.701

20

I

Tablica 2. Indeksi razvijenosti JLS koje čine VUPKA i susjednih JLS

JLS	Indeks razvijenosti 2017.	Rang	Razvojna skupina
Karlovac (KŽ)	105.579	99	7
Jastrebarsko (ZŽ)	105.052	115	7
Duga Resa (KŽ)	102.249	189	6
Pisarovina (ZŽ)	101.431	212	5
Ozalj (KŽ)	100.149	249	5
Draganić (KŽ)	99.978	253	4
Kamanje (KŽ)	98.521	303	4
Barilović (KŽ)	98.077	316	4
Žakanje (KŽ)	97.697	338	3
Lasinja (KŽ)	97.598	339	3
Krašić (ZŽ)	97.263	349	3
Netretić (KŽ)	96.030	382	3
Generalski Stol (KŽ)	95.228	412	2
Ribnik (KŽ)	94.462	433	2
Vojnić (KŽ)	89.870	520	1
Žumberak (ZŽ)	87.097	543	1
Krnjak (KŽ)	86.956	546	1
Gvozd (SMŽ)	80.584	553	1

Drugi pokazatelj razvijenosti, **bruto domaći proizvod na županijskoj razini**, oslikava šire razvojno okruženje VUPKA slično kao i indeks razvijenosti, pa je tako evidentna dominacija većih makroregionalnih centara na sjeveru (Zagreb), odnosno jugozapadu (Rijeka), koji se ujedno i puno brže oporavljaju u odnosu na predkriznu 2008. godinu. Znatno veći pad udjela Karlovačke (i Sisačko-moslavačke) županije u ukupnom BDP-u RH u odnosu na porast udjela sjeverne i južne susjedne županije vjerojatno može se pripisati depopulacijskom trendu, s obzirom na to da drugi pokazatelji prilagođeni po glavi stanovnika pokazuju stagnaciju u razdoblju između dva mjerenja (2008. i 2015) (vidi tablicu niže).

Tablica 3. Odabrani pokazatelji BDP-a za Karlovačku i njoj susjedne županije, 2008. i 2015. <sup>9</sup>

	BDP u tekućim cijenama (2015)		BDP per capita (2015)		Udio u BDP RH		BDP per capita PPS (EU28=100)
	Tis.HRK	promjena 2008-2015 (%)	HRK	promjena 2008-2015 (%)	2015	2008	
RH	338,975,044	-2.5%	80,555	-0.1%			59

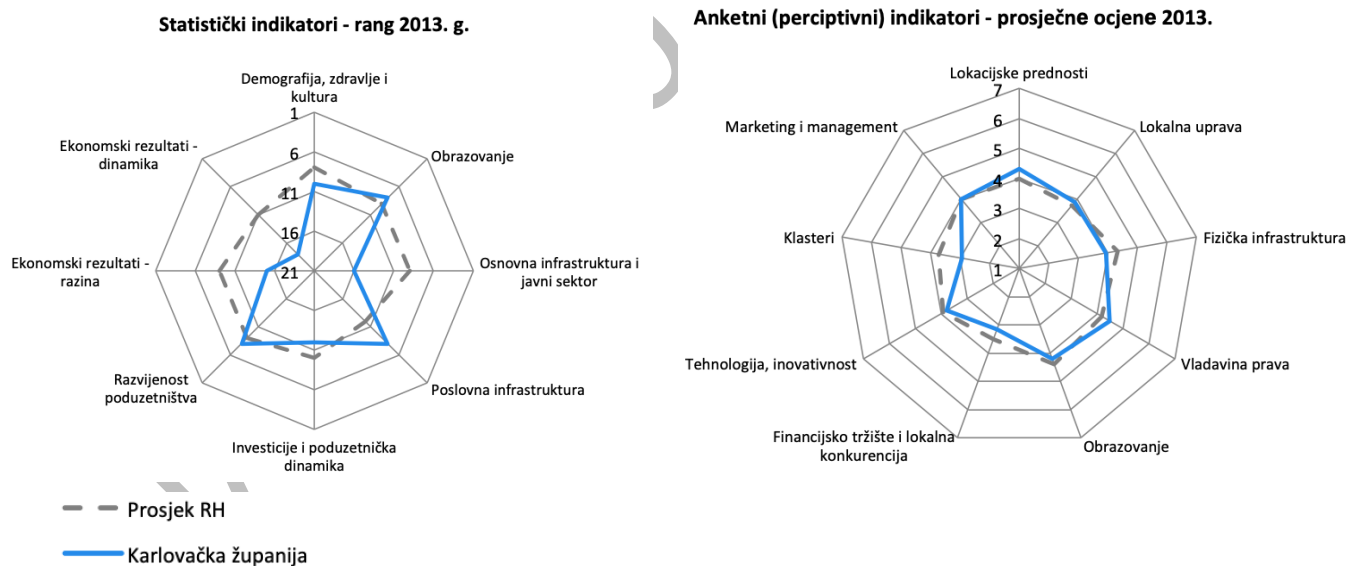
<sup>9</sup> Hrvatska gospodarska komora, *BDP po županijama 2015. godine*, travanj 2018.

Grad Zagreb	113,198,655	1.9%	141,379	-0.3%	33.4%	31.9%	107
Primorsko-goranska	29,363,686	-2.0%	97,177	-0.1%	8.7%	2.3%	72
Zagrebačka	19,917,445	2.4%	62,890	1.6%	5.9%	5.6%	47
Sisačko-moslavačka	9,438,368	-8.6%	58,777	1.9%	2.8%	8.3%	41
<b>Karlovačka</b>	<b>7,441,597</b>	<b>-7.4%</b>	<b>60,932</b>	<b>0.6%</b>	<b>2.2%</b>	<b>3.0%</b>	<b>43</b>
Ličko-senjska	2,959,032	-17.4%	62,058	-8.2%	0.9%	1.0%	44

Očekivano, više razvijene županije imaju bolje rezultate kada je u pitanju konkurentnost i dinamika gospodarstva.

Prema zadnjem dostupnom Izvješću o regionalnoj konkurentnosti iz 2013. godine<sup>10</sup> koje mjeri tzv. **regionalni indeks konkurentnosti**<sup>11</sup> konstruiran kombinacijom statističkih i perceptivnih stupova konkurentnosti koji izražavaju kvalitetu poslovnog okruženja i poslovnog sektora, Karlovačka županija je među srednje rangiranim županijama (12. mjesto u 2007. godini, 14. mjesto u 2010. g. te 13. mjesto u 2013. g.). Što se tiče pojedinih faktora temeljem kojih se regionalni indeks konkurentnosti izračunava (statistički i perceptivni), Karlovačka županija kotira najbolje po pitanju obrazovanja, poslovne infrastrukture i razvijenosti poduzetništva, dok su vrijednosti perceptivnih faktora bliže nacionalnom prosjeku, kako je ilustrirano donjim dijagramima.

Dijagram 1. Regionalni indeks konkurentnosti Karlovačke županije (2013.)



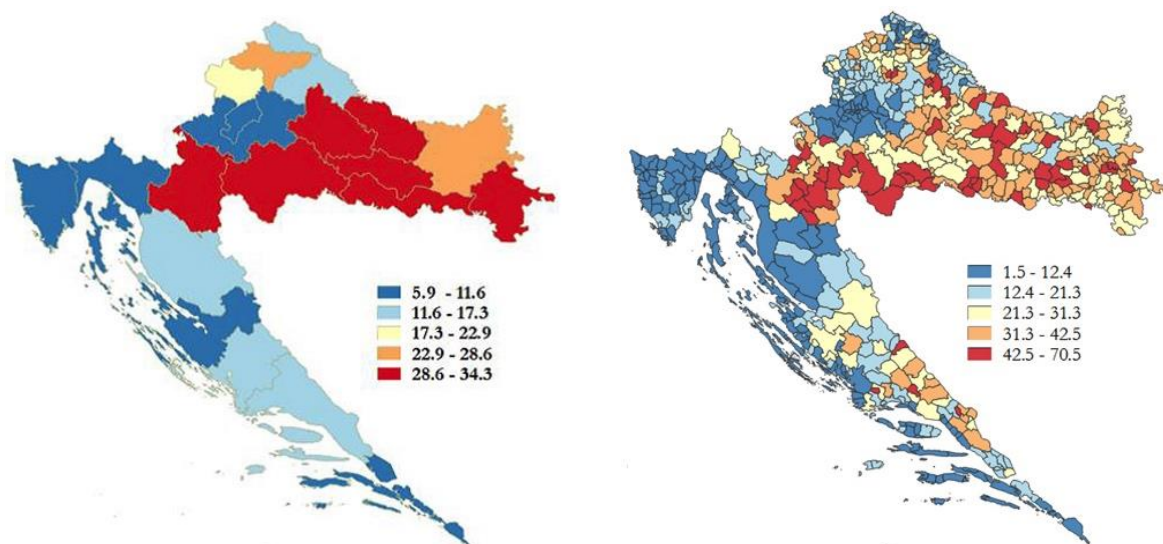
Izvor: Nacionalno vijeće za konkurentnost

<sup>10</sup> Nacionalno vijeće za konkurentnost, *Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013.*, lipanj 2014.

<sup>11</sup> Regionalni indeks konkurentnosti temelji se na definiciji konkurentnosti koju koristi Svjetski gospodarski forum: konkurentnost je skup institucija, politika i faktora koji određuju razinu produktivnosti u nekoj zemlji i na definiciji EU-a prema kojoj je regionalna konkurentnost sposobnost kreiranja atraktivnog i održivog okruženja za poslovanje i življenje

Što se tiče **pokazatelja socijalne depriviranosti područja, ocjena siromaštva** za mala područja (*'poverty mapping'*)<sup>12</sup> čiji su prvi rezultati objavljeni krajem 2016. godine utvrdila je da na *regionalnoj razini* područje Središnje i istočne Hrvatske ima najviše razine siromaštva gdje je stopa siromaštva značajno viša nego u druga dva područja – čak **30,5%** osoba je u riziku od siromaštva u odnosu na 11,1% u Sjeverozapadnoj, odnosno 12,6% u Jadranskoj Hrvatskoj.

Slika 1. Mape siromaštva na razini NUTS3 i na razini JLS<sup>13</sup>



Izvor: MRRFEU

Na razini općina / gradova / gradskih četvrti Grada Zagreba, mogu se vidjeti prostorne jedinice s nešto nižom razinom siromaštva od okruženja, pa tako na području Karlovačke županije odskočau grad Karlovac i općina Generalški Stol. Stopa siromaštva na području VUPKA iznosi od **21.3 do 42.5%** (procjena temeljem potrošnje s linijom siromaštva od HRK 23.918,62), odnosno **14.2 do 28.1%** (procjena dohodovnog siromaštva s linijom siromaštva od 24.000,00 HRK).

**Urbani sustav područja VUPKA ima asimetrična hijerarhijska i prostorna obilježja**, tipična i za Hrvatsku u cjelini – iako četvrtina stanovnika RH živi u četiri najveća gradska naselja (Zagreb, Rijeka, Split i Osijek), brojem se ističu mali gradovi, a patuljasta naselja (ona s manje od 100 stanovnika) dominiraju u brdsko-planinskom području, kao npr. na području Grada Ozlja. Ovaj sjeverni dio VUPKA ističe se ne samo po velikom broju naselja, već i po izrazito maloj gustoći stanovnika u odnosu na Karlovac i Dugu Resu, kako je ilustrirano donjom tablicom.

<sup>12</sup> Kroz projekt tehničke pomoći Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije kojeg je provela Svjetska banka, za Hrvatsku su proizvedene mape relativnog siromaštva prema metodologiji EU definicije rizika od siromaštva (AROP – at-risk-of-poverty), odnosno usporedbe ekvivalentnog raspoloživog dohotka nakon socijalnih transfera kućanstava s linijom siromaštva koja je postavljena na 60 posto nacionalne medijalne vrijednosti, kao i metodologijom ocjene siromaštva temeljem potrošnje.

<sup>13</sup> Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, izvješće *Hrvatska Ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje*, dostupno na poveznici

[https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Istaknute%20 teme/Kartom%20siromaštva/Izvješće%20o%20ocjeni%20siromaštva%20za%20mala%20područja%20temeljem%20potrošnje%20\(karte%20siromaštva\)%20u%20RH.pdf](https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Istaknute%20 teme/Kartom%20siromaštva/Izvješće%20o%20ocjeni%20siromaštva%20za%20mala%20područja%20temeljem%20potrošnje%20(karte%20siromaštva)%20u%20RH.pdf)

Tablica 4. Broj naselja, gustoća stanovnika i površina VUPKA

	Br. naselja	Br. stanovnika u centralnom naselju broj %	Gustoća stanovnika	Površina (km <sup>2</sup> )
Karlovac	52	46,833 84%	138.7	401.7
Duga Resa	28	6,011 54%	192.8	58.0
Ozalj	97	1,181 17%	38	179.4
<b>VUPKA</b>	<b>177</b>	<b>54,025 73%</b>	<b>115.3</b>	<b>639.1</b>

Izvor: DZS, Popis 2011, obrada autora

Ovi podaci, bazirani na statističkim područjima naselja i Popisu iz 2011., pokazuju dominaciju patuljastih i sitnih naselja, ali također i **koncentraciju stanovništva (73%) u tri urbana centra – naseljima Karlovac, Ozalj i Duga Resa, kao i gravitacijski značaj grada Karlovca** koji je evidentan iz podataka o dnevnim migracijama na temelju kojih je uspostavljeno Veće urbano područje Karlovac (udio dnevnih migranata iz Ozlja i Duge Rese u Karlovac je preko 30%).

Tablica 5. Naselja VUPKA po veličini

	Naselja bez stanovnika	Patuljasta naselja (1-99)	Sitna naselja (100-199)	Mala naselja (200-499)	Srednja naselja (500-999)	Velika naselja (1000-9999)	Srednji gradovi (10.000-89.999)
Broj naselja	9	102	36	19	8	2	1
Udio	5%	58%	20%	11%	5%	1%	1%
Broj stan.	0	3,671	5,138	5,738	5,130	7,192	46,833
Udio	0	5%	7%	8%	7%	10%	63%

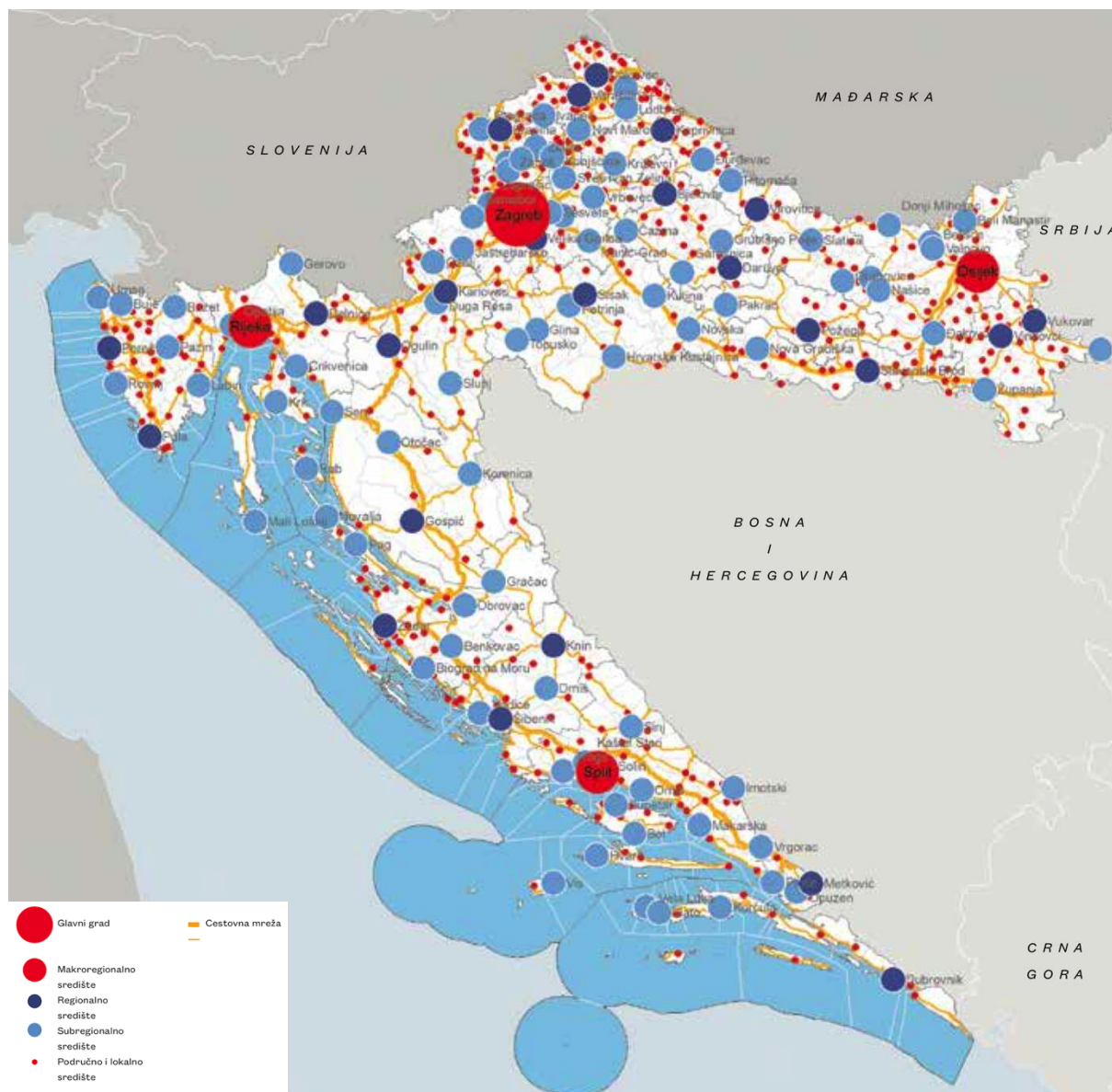
Izvor: DZS, Popis 2011, obrada autora

Iako je **disperziranost naseljenosti i veliki broj malih naselja nepovoljna karakteristika urbane strukture VUPKA** koja podrazumijeva uobičajene negativne efekte (suvišni pritisci na okoliš, opterećenje komunalne infrastrukture i sl.), **postojeća koncentracija stanovništva i socioekonomskog života u ova tri centra je povoljno zatečeno stanje koje je dobar temelj za održivu prostornu organizaciju i policentrični razvoj**. Prema planiranim stupnjevima centraliteta središnjih naselja koji su nužni za uravnoteženi prostorni razvoj države kako ga definira Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, **gradovi Karlovac, Duga Resa i Ozalj su regionalni (Karlovac) odnosno subregionalni centri (Ozalj, Duga Resa), čije je jačanje funkcija od presudne važnosti za ublažavanje negativnih razvojnih i demografskih procesa, izbjegavanje polarizacije između glavnog grada, metropolitanskih područja i srednje velikih gradova na nacionalnoj razini te općenito, generiranje općeg regionalnog razvoja Republike Hrvatske<sup>14</sup>**. Pri tome, u planiranoj policentričnoj strukturi naselja – kako na razini Republike Hrvatske, tako i na razini Karlovačke županije i VUPKA - potrebno je sačuvati vrijednosti prirodnih okružja gradova i identitet manjih naselja, uz prepoznavanje i planiranje stupnjeva centraliteta i određivanje funkcija, odnosno društvenih sadržaja, bez kojih pojedino naselje ne bi smjelo ostati.

<sup>14</sup> Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, Pogl. 4.1 Održivost prostorne organizacije, (NN 106/17)



Slika 2. Planirani sustav središnjih naselja, Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske



Drugim riječima, ovo je područje prepoznato kao područje veće koncentracije stanovništva, koje predstavlja posebnu prostorno problemsku cjelinu složenih odnosa. Sukladno Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, posebnu pažnju treba pokloniti prostornom razvoju i uređenju prostora JLS kao prostorno povezanih područja koncentracije stanovništva i razmatrati ih kao posebnu plansko-razvojnu i programsku cjelinu u sklopu koje će se pratiti i istraživati procesi i odnosi, te donositi odgovarajući dokumenti prostornog uređenja i razvojne politike radi sagledavanja složenosti razvoja. Razvojni ciljevi odnose se prvenstveno na uravnoteženi razmještaj funkcija, uspostavu funkcionalnih veza između urbanih središta i rubnih naselja, te poboljšanje uvjeta življenja i opremljenosti u perifernim zonama. Ovo podrazumijeva valorizaciju uloge većih urbanih cjelina, velike infrastrukture i prometnih tokova, kretanje stanovništva (stalne i dnevne migracije), kao i sagledavanje odnosa urbano – ruralno, tj. prirodne okolice gradova kao važnog ekološkog, gospodarskog i rekreacijskog prostora, obilježja izgrađenog-neizgrađenog i racionalnog iskorištenja već zauzetog prostora, sadržajne i infrastrukturne nedostatke prigradskih zona i slično.

## 2 SAŽETAK ANALIZE STANJA

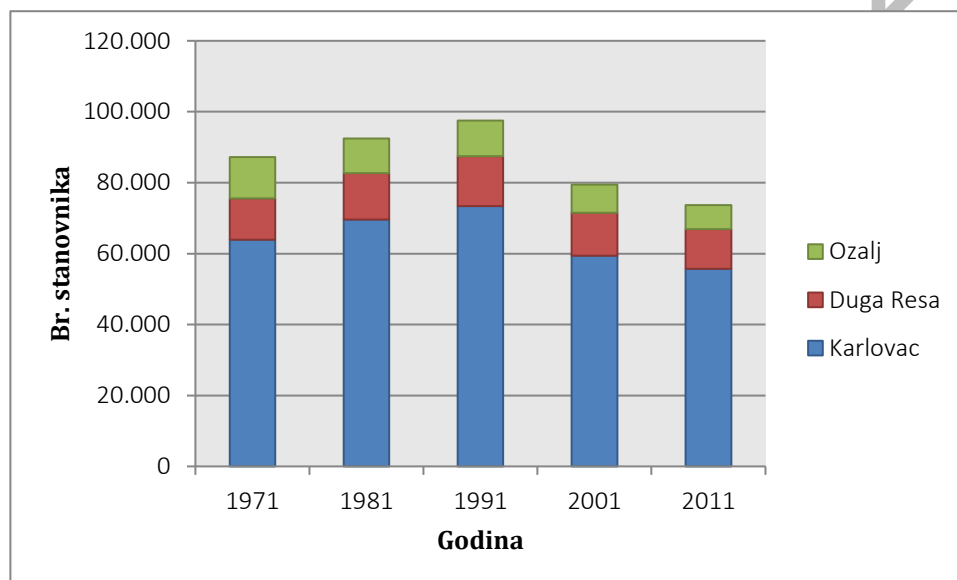
### 2.1 Društvo

#### 2.1.1 Demografija

Veće urbano područje Karlovac zauzima oko 20% površine Karlovačke županije, a na njemu prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine živi gotovo 74 tisuće stanovnika, ili 57% županijskog stanovništva. Ostali veći urbani centri Karlovačke županije su Ogulin s 13.915 stanovnika (11% stanovnika Županije), te Slunj (5.076 stanovnika, ili 4%), dok preostalih 28% županijskog stanovništva živi u 17 općina.

Grad Karlovac s 55.705 stanovnika je najveći grad VUPKA (75,6% stanovništva VUPKA), zatim slijedi Grad Duga Resa s 11.180 stanovnika (15,2%) te Grad Ozalj s 6.817 stanovnika (9,2% stanovnika VUPKA). Na cijelom je području prisutan **negativan demografski trend** pa je tako na području VUPKA broj stanovnika u odnosu na prethodno popisno razdoblje (2001. g.) smanjen za 7,2%, a u odnosu na 1971. godinu za 15,5%. Udio ženskog stanovništva VUPKA je 52,6%, a sličan je omjer prisutan i na razini Karlovačke županije gdje žene čine 51,6%, a muškarci 48,4% stanovništva.

Grafikon 1 Kretanje ukupnog broja stanovnika na području VUPKA, 1971.-2011.

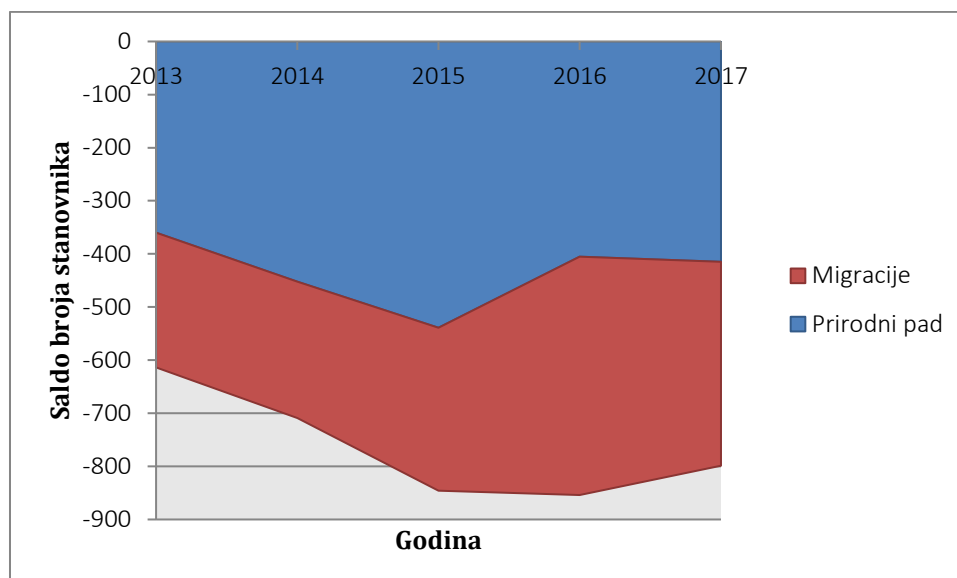


Izvor: DZS

U 2017. godini na području VUP-a Karlovac zabilježen je **negativan prirodni prirast** od -415 stanovnika što je negativan porast od 2,5% u odnosu na prethodnu 2016. godinu kada je prirodni pad iznosio -405 stanovnika. U promatranom petogodišnjem razdoblju (2013.-2017.) broj se živorođenih osoba kontinuirano smanjivao po prosječnoj godišnjoj stopi od -1,0%, dok je prosječna godišnja stopa pada broja stanovnika na razini županije -2,5%.

Potpunija slika o kretanju stanovništva dobiva se kroz podatke o migracijskim kretanjima. Tijekom 2017. godine na urbano područje se doselilo 925, a odselilo 1.309 osoba, pri čemu se u inozemstvo odselilo 563 osoba što znači da je vanjskom migracijom izgubljeno -384 stanovnika, odnosno 1/3 odseljenog stanovništva Karlovačke županije. Uzmemo li u obzir i navedeni negativan prirodni prirast (-415) možemo zaključiti kako je na urbanom području u 2017. godini broj stanovnika smanjen za 799 osoba. U razdoblju 2013.-2017. broj odseljenog stanovništva povećavao se po prosječnoj godišnjoj stopi od 10,9%, a slična su kretanja prisutna i na razini Županije.

Grafikon 2 Pad broja stanovnika na području VUPKA usljed migracija i negativnog prirodnog prirasta 2013.-2017.



Izvor: DZS

Karlovačka županija pripada skupini hrvatskih županija s najstarijom strukturom stanovništva, a uz indeks starenja 149,0 (omjer osoba starijih od 60 godina u odnosu na osobe mlađe od 20 godina) i koeficijent starosti 27,3 (udio osoba starijih od 60 godina u ukupnom stanovništvu) može se potvrditi izražen proces demografskog starenja stanovništva, odnosno faza duboke starosti. Stanje na području VUP Karlovac također odgovara dobnoj strukturi na županijskoj razini. Unatoč nominalno povoljnijim starosnim pokazateljima u odnosu na Županiju (indeks starenja 146,5, koeficijent starosti 26,4), riječ je o području na kojem **više od četvrtine stanovništva čine osobe starije od 60 godina** što je situacija lošija od one na nacionalnoj razini (koeficijent starosti 24,1). Očekivano trajanje života pri rođenju u Karlovačkoj županiji je, prema projekcijama Državnog zavoda za statistiku<sup>15</sup>, u godini 2008./2009. iznosilo 71,8 godina za muškarce i 79,02 godina za žene, što je nešto niže od nacionalnog prosjeka koji iznosi 72,7 (m) odnosno 79,44 (ž).

Starenje stanovništva izravno je povezano i s brojem osoba kojima je potrebna pomoć, odnosno koriste pomoć druge osobe za obavljanje svakodnevnih aktivnosti. Prema Popisu iz 2011. godine na području VUPKA je zabilježeno **13.887 osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti što čini 16,0%** sveukupnog broja stanovnika VUP-a Karlovac, a gotovo 80% čine osobe starosti 50 i više godina. Udio stanovništva s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti u ukupnom stanovništvu na županijskoj razini iznosi 21,8%, dok na nacionalnoj razini iznosi 17,7%. Od ukupno 13.887 osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti na području VUPKA, njih 32,5% treba pomoć druge osobe, dok 28,1% njih koristi pomoć druge osobe što odgovara i situaciji na županijskoj razini.

Tablica 6. Stanovništvo s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, VUP Karlovac, KŽ i RH (2011.)

Prostorna jedinica	Br. osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti	Br. osoba koje trebaju pomoć druge osobe	Br. osoba koje koriste pomoć druge osobe
Grad Karlovac	10.319	3.222	2.769
Grad Duga Resa	2.074	692	595
Grad Ozalj	1.494	596	532
<b>Ukupno br. osoba VUPKA</b>	<b>13.887</b>	<b>4.510</b>	<b>3.896</b>

<sup>15</sup> DZS, Projekcije stanovništva Republike Hrvatske od 2010. do 2061. godine

Prostorna jedinica	Br. osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti	Br. osoba koje trebaju pomoć druge osobe	Br. osoba koje koriste pomoć druge osobe
KŽ	28.087	9.307	7.850
RH	759.908	233.327	202.407

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Prema nacionalnoj strukturi, na području Karlovačke županije i na Većem urbanom području Karlovac većinsko stanovništvo čine Hrvati s 90,4%, zatim slijede Srbi s 6,4% dok ostale nacionalne manjine pojedinačno sudjeluju s manje od 1% udjela. Najveći udio srpske nacionalne manjine zabilježen je u samom Gradu Karlovcu (8,0%) dok primjerice u Ozlju isti čine oko 1%.

Što se tiče obrazovne strukture stanovništva, očekivano, na urbanom području je zamjetna koncentracija bolje obrazovnog stanovništva te je obrazovna struktura odraslog stanovništva nešto povoljnija u odnosu na županijsku razinu i u odnosu na nacionalni prosjek. Udio nisko obrazovanog stanovništva iznosi 29%, a visokoobrazovanog gotovo 17%:

Tablica 7 Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina, VUP Karlovac, KŽ i RH (2011.)

	Bez škole/OŠ*		Srednja škola**		Visoko obrazovanje***		Nepoznato	
	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)
Grad Karlovac	13,003	27.0%	25,969	53.9%	8,947	18.6%	274	0.6%
Grad Duga Resa	3,003	30.8%	5,496	56.3%	1,261	12.9%	2	0.0%
Grad Ozalj	2,722	45.8%	2,762	46.4%	464	7.8%	1	0.0%
<b>Ukupno VUPKA</b>	<b>18,728</b>	<b>29.3%</b>	<b>34,227</b>	<b>53.6%</b>	<b>10,672</b>	<b>16.7%</b>	<b>277</b>	<b>0.4%</b>
Karlovačka županija	40,241	36.1%	56,488	50.6%	14,332	12.8%	508	0.5%
Republika Hrvatska	1,119,448	30.8%	1,911,815	52.6%	595,233	16.4%	5,965	0.2%

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011., obrada autora

\* obuhvaća: bez škole, 1-3 razreda osnovne škole, 4-7 razreda osnovne škole, završena osnovna škola

\*\* obuhvaća: industrijske i obrtničke strukovne škole, škole za zanimanje u trajanju 1-3 godine i škole za KV i VKV radnike; tehničke i srodne strukovne škole, škole za zanimanje u trajanju 4 i više godina te gimnaziju

\*\*\* obuhvaća: viša škola, I (VI.) stupanj fakulteta i stručni studiji, fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni studiji, magisterij (znanstveni, stručni, umjetnički) i doktorat

Udio žena u nisko obrazovanom stanovništvu (bez škole i neki oblik osnovno-školskog obrazovanja) na području VUPKA iznosi 65%) što je u skladu sa županijskim i nacionalnim prosjekom. Udio žena na području VUPKA sa srednjoškolskim obrazovanjem iznosi 47%, a visokoobrazovanih žena je 53%, što je također distribucija na županijskoj i državnoj razini.

## 2.1.2 Socijalna uključenost

Prema podacima Ankete o dohotku stanovništva u 2017. godini, stopa rizika od siromaštva u Republici Hrvatskoj iznosila je 20,0%, što je 0,5 postotna boda više u odnosu na 2016. godinu. Također, ukoliko isključimo socijalne transfere iz dohotka, postotak osoba koje se nalaze u riziku od siromaštva raste na 26,6%, a izuzmu li se iz dohotka i miovine, tada stopa rizika od siromaštva u Republici Hrvatskoj iznosi 43,2%. S obzirom na to da reprezentativnost i veličina uzorka na kojem se provodi navedena Anketa ne osiguravaju dovoljnu pouzdanost na nižim teritorijalnim razinama, za potrebe procjene stope rizika

od siromaštva na urbanom području koriste se rezultati istraživanja "Mapiranje i procjena geografske raspodjele rizika od siromaštva i socijalne isključenosti za mala područja Republike Hrvatske" (2016.).

Prema dohodovnoj metodi, procijenjena stopa rizika od siromaštva u Republici Hrvatskoj u 2011. godini iznosila je 19,2%, što znači da je oko 803.000 osoba raspolagalo godišnjim ekvivalentnim raspoloživim dohotkom koji je bio niži od 24.000 kuna. **Za Karlovačku županiju je utvrđena najveća stopa siromaštva od 34,3% (ELL-EB).** Prema potrošnoj metodi, stopa rizika od siromaštva za Grad Karlovac iznosila je **26,4%** što je povoljnije od županijskog prosjeka. Međutim, gradovi Ozalj sa stopom rizika od siromaštva od **33,1%** te Duga Resa sa stopom rizika od siromaštva od **34,3%** približavaju se županijskim vrijednostima koje su dvostruko više od nacionalnog prosjeka (17,1% u 2011. godini).

Drugi važan pokazatelj rizika od siromaštva predstavljaju prihodi od stalnog rada odnosno visina prosječnog mjesečnog dohotka po stanovniku. Tako je prema Popisu stanovništva (2011. g.) na urbanom području **prihode od stalnog rada ostvarivalo sveukupno 34,3% stanovnika**, što je više od županijskog prosjeka (31,0%) i nacionalnog prosjeka (32,6%). Gledano po gradovima, najveći udio stanovnika koje je ostvarivalo prihode od stalnog rada zabilježen je u Dugoj Resi (35,7%), dok je najmanji udio zabilježen u Ozlju (33,3%). **Bez prihoda je bilo 27,9% stanovništva VUPKA** što je povoljnije u odnosu na Županiju gdje 29,1% stanovništva nije ostvarivalo prihode. Dodatne razlike prema glavnim izvorima sredstava za život vidljive su i s obzirom na spol pa tako od ukupnog broja stanovnika na urbanom području koje je ostvarivalo prihode od stalnog rada 53,9% čine muškarci, a 46,1% žene. U skupini stanovnika bez prihoda 45,8% su muškarci, a 54,2% čine žene. Vrijednosti prosječnog dohotka po stanovniku urbanog područja su iznadprosječne u odnosu na nacionalnu razinu. Međutim, ne treba izgubiti iz vida kako čitavo područje Karlovačke županije ostvaruje relativno niske prihode što potvrđuje i činjenica da Županija ima status potpomognutog područja.

Tablica 8. Stanovništvo VUPKA i KŽ prema glavnim izvorima sredstava za život

Teritorijalna jedinica	Ukupno stanovnika (2011.)	Prihodi od stalnog rada (2011.)	Bez prihoda (2011.)	Prosječni dohodak po stanovniku (2014.-2016.)*
Karlovac	55.705	19.035	2.987	115,32
Duga Resa	11.180	3.993	15.578	112,69
Ozalj	6.817	2.270	1.995	104,84
<b>Ukupno</b>	<b>73.702</b>	<b>25.298</b>	<b>20.560</b>	<b>110,95</b>
Karlovačka županija	128.899	39.935	37.556	102,97

\* u odnosu na nacionalni prosjek (RH=100,0)

Izvor: DZS (Popis 2011.), MRRFEU (2018.)

**Usluge socijalne skrbi** dio su niza mjera i aktivnosti kojima se ostvaruje društvena briga i interes za socijalnu sigurnost pojedinaca i socijalno osjetljivih i marginaliziranih skupina kojima je potrebna pomoć društvene zajednice. Na predmetnom području djeluje Centar za socijalnu skrb Karlovac koji, osim za područje Grada Karlovca (i drugih 7 općina) svoje usluge pruža i na području Grada Ozlja (podružnica Ozalj) dok je za područje Grada Duge Rese nadležan Centar za socijalnu skrb Duga Resa.

Isto tako, svaki grad u sastavu VUP-a Karlovac na godišnjoj razini donosi odluke o socijalnoj skrbi kojima se utvrđuju prava korisnika na oblike pomoći iz djelatnosti socijalne skrbi te prava iznad standarda propisanih Zakonom kojim se uređuje socijalna skrb te postupak ostvarivanja tih prava. Predviđeni oblici socijalne pomoći najčešće su usmjereni na subvencioniranje režija, stanovanja i pomoći za ogrjev; djecu (novorođenčad, djecu u vrtićima, učenike osnovnih škola); za starije osobe, bolesne i nemoćne koji nemaju mogućnosti smještaja u domove ili udomiteljske obitelji;



umirovljenike; samce i kućanstva nezaposlenih građana, korisnike zajamčene minimalne naknade i dr. Od ukupnog broja pružatelja socijalnih usluga na području VUPKA registrirane su sveukupno **23 ustanove** (uključujući i pripadajuće podružnice) odnosno 59,0% svih ustanova socijalne skrbi koje djeluju na području Karlovačke županije.

Tablica 9. Ustanove socijalne skrbi na području VUP-a Karlovac po gradovima (2019.)

JLS	Vrsta ustanove	Br. jedinica
Karlovac	Centar za rehabilitaciju	1
	Centar za socijalnu skrb	2
	Dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djecu i mlade s problemima u ponašanju	2
	Dom za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s invaliditetom	1
	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	7
	Dom za starije i nemoćne osobe	1
Duga Resa	Centar za socijalnu skrb	1
	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	4
Ozalj	Centar za rehabilitaciju	2
	Centar za socijalnu skrb	1
	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	1
<b>Ukupno</b>		<b>23</b>

Izvor: MDOMSP, 2018.

Prema službenim podacima o korisnicima i primijenjenim pravima socijalne skrbi u 2017. godini, na području centara za socijalnu skrb (CZSS) Karlovac i Duga Resa registrirana su sveukupno **1.602 korisnika zajamčene minimalne naknade (ZMN) što čini gotovo 70% od ukupnog broja korisnika ZMN u Županiji**. U strukturi korisnika pomoći u socijalnoj skrbi najveći udio u 2017. godini imaju korisnici jednokratnih naknada (2.289), zatim slijede korisnici doplatka za pomoć i njegu (1.993) te korisnici ZMN (1.602), a identična distribucija ostvarenih prava u socijalnoj skrbi prisutna je i na županijskoj razini. Regionalnu socijalnu pomoć na razini cijele Županije za podmirenje troškova stanovanja ostvarivalo je 1.867 osoba, a naknade za troškove ogrjeva 2.631 osoba.

**Izvaninstitucionalne oblike socijalne pomoći** stanovnicima VUP-a Karlovac pružaju Gradska društva crvenog križa (Karlovac, Duga Resa i Ozalj), Caritas župe Sveta Tri Kralja i organizacije građana. Problem predstavlja nepostojanje pučke kuhinje u Karlovcu gdje se i nalazi najviše socijalno ugroženih skupina, a riječ je ponajprije o umirovljenicima i nezaposlenim osobama. Za brigu o ženama i djeci žrtvama obiteljskog nasilja u Karlovcu je 1998. godine osnovana Ženska grupa Karlovac "Korak", jedina takva udruga na području Karlovačke županije. Udruga je osnovana u cilju zaštite ljudskih, a posebno ženskih i dječjih prava, zaštite obitelji i zaštite od nasilja. Potrebno je napomenuti kako na području VUP-a Karlovac u ovoj djelatnosti djeluju i brojne udruge, primjerice udruge za osobe s invaliditetom (12 udruga) te udruge u području humanitarne djelatnosti (12 udruga).

Iako su istraživanja o beskućništvu u Hrvatskoj rijetka, procjenjuje se da broj beskućnika na nacionalnoj razini gotovo dvostruko premašuje kapacitete u postojećim prihvatilištima i prenoćištima (trenutno je u RH raspoloživo 14 prihvatilišta i prenoćišta s oko 450 smještajnih mjesta). Sukladno zakonu kojim se uređuje socijalna skrb veliki gradovi i gradovi sjedišta županija obavezni su u svom proračunu osigurati sredstva za uslugu prehrane u pučkim kuhinjama kao i pružanje usluga

prihvatilišta i/ili prenočišta za beskućnike. Tako je u Karlovcu osnovan **Centar za beskućnike - udruga "Milosrđe"** koji pruža 24-satnu uslugu brige i skrbi o beskućnicima Karlovačke županije, a broji 55 članova te 2 stalno zaposlene osobe. Udruga također provodi i školovanje beskućnika te im pomaže pri zapošljavanju čime izravno doprinosi njihovoj resocijalizaciji i poboljšanju njihovih materijalnih uvjeta. Korisnicima centra, uz smještaj i prehranu, na raspolaganju su i usluge pružanja psihosocijalne pomoći te pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja.

### 2.1.3 Društvena i zdravstvena infrastruktura

#### Stanovanje

Stanovanje je jedna od najvažnijih sastavnica socijalnog razvoja društva, u smislu dostupnosti stana, osiguranja osnovnog standarda i kvalitete stanovanja, kao i omogućavanja da cijene stanova budu prihvatljive svim skupinama stanovništva.

U 2011. godini na području VUPKA ukupno je bilo evidentirano 36.119 stambenih jedinica odnosno **53% od ukupnog broja stambenih jedinica na području Karlovačke županije** (68.218 stanova). Ukupna površina jedinica za stanovanje na urbanom području iznosi 2.630.900 m<sup>2</sup> što je 54,1% u ukupnoj površini stambenog prostora Županije. Prosječna veličina stambenog prostora na razini VUPKA iznosi 72,8 m<sup>2</sup>, što je u pravilu vrlo blisko površinama županijskog prosjeka koji iznosi 71,3 m<sup>2</sup>. Što se tiče prostorne distribucije na području VUPKA najveći broj stanova je, očekivano, koncentriran u naselju Karlovac (gotovo 3/4 stanova) dok se na području Grada Ozlja nalazi najmanje stanova (10,6%). Prema načinu korištenja prevladavaju stanovi za stalno stanovanje (93,9%), a znatno je manja zastupljenost stanova za povremeno korištenje (5,6%) ili obavljanje djelatnosti (0,4%). Veličina stambenog prostora po stanovniku (ukupna kvadratura svih stanova u odnosu na broj stanovnika) na području VUPKA iznosi **35,7 m<sup>2</sup>/stanovniku**.

Tablica 10. Stanovi prema načinu korištenja na području VUP-a Karlovac

Teritorijalna jedinica	Stanovi za stalno stanovanje		Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavlja djelatnost		UKUPNO	
	br.	m2	br.	m2	br.	m2	br.	m2
Karlovac	25.960	1.895.862	741	39.740	146	10.209	26.847	1.945.811
Duga Resa	4.843	344.116	604	28.457	6	305	5.453	372.878
Ozalj	3.128	275.474	689	36.532	2	205	3.819	312.211
<b>Ukupno</b>	<b>33.931</b>	<b>2.515.452</b>	<b>2.034</b>	<b>104.729</b>	<b>154</b>	<b>10.719</b>	<b>36.119</b>	<b>2.630.900</b>
Karlovačka županija	61.719	4.525.259	6.249	324.693	250	17.097	68.218	4.867.049

Izvor: DZS, Popis 2011.

Stanovi na urbanom području opremljeni su osnovnom infrastrukturom (instalacije vodovoda, odvodnje i električna energija) čime je osiguran prihvatljiv standard kvalitete življenja, a opremljenost plinom i klimatizacijom je znatno niža, iako još uvijek veća od županijskog prosjeka. Primjerice, 99,2% stanova VUPKA ima riješenu opskrbu vodom i 99,9% električnom energijom, a instalacije plina ima svega 4,4% nastanjenih stanova, dok u Županiji plinske instalacije ima 2,7% stanova. Od svih stanova na urbanom području koji imaju plinske instalacije, čak 97,6% je onih na području Grada Karlovca.

Stanovi u vlasništvu Grada Karlovca dodjeljuju se prema Listi reda prvenstva za davanje gradskih stanova u najam – opća lista i lista namijenjena mladima koje se utvrđuju Odlukom Gradske uprave.



Grad Karlovac u vlasništvu je 334 stana, a trenutno se na Općoj listi reda prvenstva nalazi 77 prijava, a na Listi za mlade 23 prijave.

### Kultura

Na području VUPKA postoji 37 ustanova u kulturi koje doprinose kvaliteti života građana, a čiji se djelokrug odnosi na muzejsko-galerijske djelatnost, dramsku umjetnost, knjižničnu te arhivsku djelatnost što čini gotovo **60% svih kulturnih ustanova na području Županije**. Na području također djeluje i **122 udruga u kulturi i umjetnosti** (20.3.2019.) od čega 102 u Karlovcu, 11 u Dugoj Resi te 9 u Ozlju, a sve zajedno čine 63,2% od ukupnog broja udruga u kulturi na razini Županije.

Najzastupljenija je knjižnična djelatnost - uz 20-ak školskih knjižnica djeluju još i 3 gradske knjižnice (u Karlovcu, Ozlju i Dugoj Resi) te knjižnica Gradskog muzeja Karlovac, knjižnica Franjevačkog samostana u Karlovcu i knjižnica Veleučilišta u Karlovcu. Također, u okviru Gradske knjižnice I. G. Kovačić Karlovac djeluje i bibliobusna služba putem koje su usluge knjižničarske djelatnosti postale dostupne i u onim naseljima koja nemaju nikakvu knjižničnu uslugu. Na urbanom području djeluju 2 muzeja (od sveukupno 3 muzeja na području Karlovačke županije) - Gradski muzej Karlovac, Zavičajni muzej Ozalj (te Zavičajni muzej u Ogulinu). Na urbanom području djeluje samo jedno profesionalno kazalište ("Zorin dom" u Karlovcu) koje je ujedno i jedino kazalište na području Županije, dok u ostalim gradovima urbanog područja organizaciju većine kulturnih programa preuzimaju postojeća pučka otvorena učilišta. Navedeno vrijedi i za audiovizualnu djelatnost, pogotovo u svijetlu činjenice kako na području Županije ne postoji ustanova koja provodi kontinuiranu kinematografsku djelatnost. Na području kulture valja još istaknuti i rad Glazbene škole Karlovac, kao i napore gradske uprave da se revitalizira audiovizualna djelatnost, putem obnove i reaktivacije Kina Edison u karlovačkoj Zvijezdi.

Tablica 11. Kategorija ustanova u kulturi na području VUP-a Karlovac

Teritorijalna jedinica	Knjižnica	Muzej	Kazalište	Državni arhiv	Radio postaje	Kino
Karlovac	23	1	1(3*)	1	2	0
Duga Resa	4	0	0	0	1	1
Ozalj	2	1	0	0	0	0
<b>Ukupno</b>	<b>29</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>1</b>
Karlovačka županija	54	3	1	1	5	1

\* uključuje umjetničke organizacije i trgovačko društvo

Izvor: Ministarstvo kulture (2019.)

### Sport i rekreacija

Prema podacima Registra sportskih djelatnosti Karlovačke županije vidljivo je kako je od ukupno 193 sportskih pravnih osoba u Županiji **više od 75% registrirano je na području VUPKA**, od čega **110** na području Karlovca, **28** na području Duge Rese te **9** u Ozlju. Najzastupljeniji sport je nogomet (10,1%), zatim slijedi streljaštvo (6,5%), dok su kuglanje, planinarenje i taekwondo podjednako zastupljeni s 5,0% udjela u ukupnom broju sportskih klubova. Na urbanom području također djeluju klubovi i udruge (7) koji promiču sportske aktivnosti za osobe s invaliditetom poput Atletskog kluba osoba s invaliditetom Karlovac, Športskog društva slijepih Karlovac, Streljačkog kluba invalidnih osoba Duga Resa i dr. Najmanje sportskih klubova zabilježeno je u sportovima kao što su boks, hokej, veslanje, golf, tenis te ostali borilački sportovi.

U cilju unaprjeđenja i razvoja sporta na urbanom području djeluju i 3 sportske zajednice: Karlovačka sportska zajednica (115 klubova / udruga), Športska zajednica Grada Duge Rese (27 klubova / udruga) i Zajednica sportskih udruga Grada Ozlja (11 klubova / udruga) koje predstavljaju 3 od sveukupno 5 gradskih sportskih zajednica na području Karlovačke županije.

Na urbanom području postoji sportska infrastruktura koja služi potrebama građana, kako za profesionalno bavljenje sportom tako i za svim ostalim rekreativnim aktivnostima. Međutim, postoje potrebe za unaprjeđenjem iste, naročito u smislu uređenja postojeće infrastrukture, kao i izgradnje manjih sportskih dvorana za potrebe osnovnih škola. Nadalje, zahvaljujući svojem prirodnom položaju, sva tri grada imaju potrebe za uređenjem gradskih kupališta i šetnica na Kupi, Korani i Mrežnici.

### Civilno društvo

Organizacije civilnih društva imaju značajnu ulogu u zadovoljenju društvenih potreba, a osobito kroz identifikaciju problema na lokalnoj razini te njihovom aktualizacijom i rješavanjem kroz suradnju s ostalim relevantnim sudionicima, uključujući i nositelje lokalnih politika, javne ustanove te privatni sektor. U Registru udruga Republike Hrvatske na dan 20.3.2019. ukupno je bilo upisano **857 udruga** koje imaju sjedište na području VUP-a Karlovac, što čini **62,4% od sveukupnog broja udruga sa sjedištem u Karlovačkoj županiji** (1.373). Uspoređujući broj udruga s brojem stanovnika urbanog područja, može se uočiti kako na 1.000 stanovnika u prosjeku dolazi 11,6 udruga što je nešto više od omjera na županijskoj razini (10,7), a što je i očekivano s obzirom na to da VUPKA u svom sastavu broji 3 od sveukupno 5 gradova u Županiji te pretpostavlja povećanu aktivnost građana i njihovu participaciju u društvenim procesima.

Prema području djelovanja, najviše je udruga registriranih u području sporta i rekreacije (23,8%), zatim slijede udruge koje djeluju na području kulture i umjetnosti (11,7%), udruge koje su aktivne u području socijalnih djelatnosti (9,1%) te u području obrazovanja, znanosti i istraživanja (7,4%). Opisana distribucija uvelike prati strukturu na županijskoj razini, gdje je primjetna nešto veća zastupljenost udruga u djelatnosti gospodarstva.

Tablica 12. Broj udruga VUP-a Karlovac s obzirom na područje djelovanja

Područje djelovanja	Sport	Kultura i umjetnost	Socijalna djelatnost	Obrazovanje, znanost i istraživanje	Gospodarstvo	Ostala područja
Karlovac	200	102	75	63	40	347
Duga Resa	34	11	8	7	6	50
Ozalj	14	9	12	7	12	43
<b>Ukupno</b>	<b>248</b>	<b>122</b>	<b>95</b>	<b>77</b>	<b>58</b>	<b>440</b>
Karlovačka županija	359	193	143	103	114	701

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske (2019.)

### Sigurnost stanovništva i zaštita imovine

Prema posljednjem provedenom **istraživanju o sigurnosti gradova**, u 2017. godini, Karlovac kao središte urbanog područja u ukupnom broju kaznenih djela zauzima nezahvalno 23. mjesto, s 3,02 kaznena djela na 1.000 stanovnika. Međutim, u odnosu na prethodnu 2016. godinu, sigurnosna se situacija popravila s obzirom na to da je Karlovac u toj godini bio rangiran gotovo na samom dnu ljestvice, tj. na 27. mjestu od ukupno 29 najvećih hrvatskih gradova. Navedeno potvrđuju i podaci

nadležnih policijskih postaja (PP Duga Resa, PP Karlovac i PP Ozalj) o broju prijavljenih kaznenih djela koji se nakon 2014. godine ponovo počeo normalizirati te do 2017. bilježi pad po prosječnoj godišnjoj stopi od 9,0%. Slična kretanja prisutna su i na županijskoj razini, s iznimkom područja pod nadležnosti PP Ozalj na kojem je primijećen porast broja prijavljenih kaznenih djela.

Tablica 13. Broj prijavljenih kaznenih dijela na području VUP-a Karlovac

Policijska postaja	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
PP Karlovac	888	1.523	1.353	1.015	917
PP Duga Resa	214	176	179	249	254
PP Ozalj	71	69	71	112	161
<b>Ukupno</b>	<b>1.173</b>	<b>1.768</b>	<b>1.603</b>	<b>1.376</b>	<b>1.332</b>
PU Karlovačka	1.658	2.260	2.106	1.817	1.735

Izvor: Policijska uprava karlovačka, MUP RH

Na urbanom području VUPKA djeluju 3 policijske postaje (PP Duga Resa, PP Karlovac i PP Ozalj) u čijoj se nadležnosti nalazi još 9 općina, što sveukupno čini područje od 1.504 km<sup>2</sup> koje broji sveukupno 91.100 stanovnika (Popis 2011.). U Gradu Karlovcu također je smješteno i sjedište Policijske uprave karlovačke putem koje se prati i analizira stanje sigurnosti te pojave koje pogoduju nastanku i razvitku kriminaliteta te organizira, usklađuje, usmjerava i nadzire rad pripadajućih joj policijskih postaja. U Karlovcu se također nalaze Županijski sud, Prekršajni sud, Općinski sud (u čijoj se nadležnosti nalazi i Zemljišnoknjižni odjel u Ozlju), stalna služba Trgovačkog suda u Zagrebu, zatim Općinsko državno odvjetništvo te Županijsko državno odvjetništvo. Za prekršajne postupke prvog stupnja u Gradu Dugoj Resi djeluje Stalna služba Prekršajnog suda u Karlovcu.

Što se tiče zatvorskog sustava, najbliža kaznionica nalazi se u Turopolju (poluotvorena) dok se Zatvorska bolnica nalazi u Zagrebu. Na području VUPKA postoji i zatvor u Karlovcu koji je smješten u staroj gradskoj jezgri Zvijezdi, a koji djeluje kao istražni zatvor, odnosno zatvor za prekršaje i kazne do šest mjeseci.

U Karlovcu je smješten i Područni ured za zaštitu i spašavanje Karlovac koji ima trajnu zadaću organiziranja i koordiniranja djelovanja hitnih službi u svim oblicima zaštite i spašavanja ljudskih života na području Karlovačke županije uključujući i područje VUP-a. Karlovac. U Karlovcu djeluje i Vatrogasna zajednica KŽ i Vatrogasna zajednica grada Karlovca koja jedina na području KŽ osim dobrovoljnih ima i javnu vatrogasnu postrojbu. Na području Duge Rese i Ozlja, Vatrogasne zajednice okupljaju 3 odnosno 9 dobrovoljnih vatrogasnih društva.

U Karlovcu također djeluje stanica Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) koja broji 27 članova. Članstvo stanice je redovito uključeno u dežurstva na području cijele Hrvatske pa timovi karlovačkih spašavatelja s liječnikom tijekom ljeta sudjeluju u helikopterskom dežurstvu u Nacionalnom parku Paklenica, gdje su vrlo česte intervencije HGSS-a.

### Zdravstvena infrastruktura i usluge

Na području VUPKA utvrđena je mreža javne zdravstvene službe koja obuhvaća primarnu zdravstvenu djelatnost, a usluge sekundarne zdravstvene zaštite stanovnicima urbanog područja pružaju Opća bolnica Karlovac, Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora Suvag u Karlovcu te Specijalna bolnica za produženo liječenje u Dugoj Resi. Usluge zdravstvene djelatnosti na tercijarnoj razini stanovnici

koriste većinom u Zagrebu. U okviru primarne zdravstvene zaštite potrebno svaki od triju gradova koji se nalaze u sastavu VUPKA ima Dom zdravlja, čime je ostvarena potpuna pokrivenost na primarnoj razini.

Tablica 14. Ugovoreni sadržaji primarne zdravstvene zaštite na području VUP-a Karlovac

Usluge primarne zdravstvene zaštite	Karlovac	Duga Resa	Ozalj
Opća/obiteljska medicina	33 (34)*	8	4
Zdravstvena zaštita predškolske djece	4	1	0
Zdravstvena zaštita žena	5	1	1
Dentalna zdravstvena zaštita	30 (32)*	7	3
Laboratorijska dijagnostika	2	1	1
Ljekarne	13	3	2
<b>Ukupno</b>	<b>87</b>	<b>21</b>	<b>11</b>

\* Potreban broj timova

Izvor: HZZO, 2019.

Sekundarna zdravstvena zaštita na urbanom području provodi se u Općoj bolnici Karlovac, Poliklinici za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG te u Specijalnoj bolnici za produženo liječenje u Dugoj Resi. Opća bolnica Karlovac pruža zdravstvenu njegu u 15 specijalističkih područja (interna medicina, kirurgija, ginekologija i opstetricija, neurologija, pedijatrija, psihijatrija, infektologija, urologija, oftalmologija, otorinolaringologija, anesteziologija, fizikalna medicina i rehabilitacija, radiologija, transfuzijska medicina te palijativno liječenje. U bolnici se nalazi i jedinstvena jedinica za prijam hitnih bolesnika (OHBP). U Općoj bolnici Karlovac nalazi se i Centar za dijalizu koji je otvoren 1985. Godine, te zajedno s onim u Općoj bolnici Ogulin predstavlja jedine centre za dijalizu u Karlovačkoj županiji. U Specijalnoj bolnici za produženo liječenje u Dugoj Resi nalaze se 4 odjela za produženo liječenje (interna medicina I i II, neurologija i fizikalna medicina) te Odjel za palijativno liječenje. Što se tiče odnosa broja raspoloživih kreveta na 1.000 stanovnika u obje bolnice možemo uočiti kako je na urbanom području osigurano 6,9 kreveta na 1.000 stanovnika (uključujući postelje za dugotrajno liječenje i palijativnu skrb), što je gotovo 1,5 puta povoljniji omjer u odnosu na Karlovačku županiju (4,7) i Republiku Hrvatsku (4,8).

Izvanbolnička specijalističko-konzilijarna i dijagnostička zdravstvena zaštita uključuje fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, fizikalnu terapiju u kući, ortodonciju, otorinolaringologiju, pedijatriju, oftalmologiju, radiologiju (MR) te mikrobiologiju s parazitologijom na sljedećim lokacijama:

Tablica 15. Izvanbolnička specijalističko-konzilijarna i dijagnostička zdravstvena zaštita na području VUPKA

Ustanova/privatna praksa	Lokacija rada	Djelatnost
Dom zdravlja Ozalj	Ozalj	fizikalna medicina i rehabilitacija
Ustanova za zdravstvenu njegu u kući "KARLOVAC"	Ozalj	fizikalna terapija u kući
Ustanova za zdravstvenu njegu u kući "KARLOVAC"	Duga Resa	fizikalna terapija u kući
Dom zdravlja Karlovac	Karlovac	ortodoncija
Privatna fizioterapeutska praksa Ivan Pavlov, viši fizioterapeut	Karlovac	fizikalna terapija u kući

Ustanova za zdravstvenu njegu u kući "KARLOVAC"	Karlovac	fizikalna terapija u kući
Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora "Suvag"- Karlovac	Karlovac	otorinolaringologija
Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora "Suvag"- Karlovac	Karlovac	pedijatrija
Poliklinika za oftalmologiju i otorinolaringologiju Ghetaldus	Karlovac	oftalmologija
Poliklinika VURA	Karlovac	radiologija (MR)
Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije	Karlovac	mikrobiologija s parazitologijom

Izvor: HZZO, 2019.

Od županijskih ustanova u Karlovcu djeluju i Zavod za hitnu medicinu Karlovačke županije te Zavod za javno zdravstvo. Zavod za hitnu medicinu Karlovačke županije provodi mjere hitne medicinske pomoći i osigurava prijevoz oboljelih, stradalih i ozlijeđenih u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu te pruža medicinsku pomoć za vrijeme prijevoza, a u svom djelokrugu pokriva 3.622 km<sup>2</sup>.

Rad Zavoda za javno zdravstvo odvija se u sjedištu ustanove u Karlovcu te u četiri ispostave (Duga Resa, Ogulin, Ozalj i Slunj). U okviru Zavoda djeluju sljedeće službe: Služba za epidemiologiju, Služba za zdravstvenu ekologiju, Služba za školsku medicinu, Služba za mikrobiologiju i parazitologiju te Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti. Uz navedene službe u Zavodu djeluje i mikrobiološka ambulanta.

S obzirom na to da na urbanom području postoje teško dostupna i staračka domaćinstva, što se osobito odnosi na žumberačka naselja na području grada Ozlja, postoji potreba za organizacijom mobilnih ambulanti.

#### 2.1.4 Odgoj i obrazovanje

##### *Predškolski odgoj*

Na urbanom području VUPKA djeluje sveukupno **6 od ukupno 12 ustanova za predškolski odgoj na području Županije**. Na području Grada Karlovca, uz DV "Karlovac", DV "Četiri rijeke" i DV "Tintilinić" (privatni) djeluje i Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži u kojem se provodi i poseban program predškole za djecu s poteškoćama u razvoju, verificiran od strane MZO-a. Dječji vrtići na području Karlovca djeluju u 10 objekata, a rad se odvija u 30 do 40 odgojnih skupina, od čega 10 do 15 jasljskih. Na području Grada Duge Rese djeluje Dječji vrtić "Duga Resa" koji rad obavlja u 4 objekta, a na ozaljskom području DV "Zvončić Ozalj".

U pedagoškoj je godini 2017./2018. bilo upisano 2.204 djece odnosno 9,6% manje u odnosu na prethodnu 2016./2017. godinu. Najveći pad broja upisane djece zabilježen je u DV Duga Resa (26,8%), dok dječji vrtić u Ozlju, suprotno trendovima u drugim vrtićima, bilježi porast od 8,6%. Početkom pedagoške godine 2017./2018., u vrtićima je bilo zaposleno 276 zaposlenika (od čega 163 odgojitelja), što je 5 zaposlenika više u odnosu na prethodnu pedagošku godinu. Međutim, broj odgojitelja se smanjio za 4,7%.

Potrebe u dječjim vrtićima izražene su u vidu jačanja kapaciteta osoblja, nabavu pomagala i opreme, ali postoje i potrebe za infrastrukturnim zahvatima. Primjerice, u Karlovcu uz postojeću prekapacitiranost grupa postoji i potreba za poboljšanjem tehničkog stanja vrtićkih objekata.

##### *Osnovnoškolsko obrazovanje*

Na urbanom području VUP-a Karlovac djeluje **13 osnovnih škola** od čega ih je 10 u Gradu Karlovcu, 2 u Gradu Dugoj Resi te 1 u Gradu Ozlju, a što ukupno čini 42,9% od sveukupnog broja osnovnih škola u

Županiji. U Karlovcu također djeluje Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži u kojem se provodi osnovnoškolsko obrazovanje učenika po posebnom osnovnoškolskom programu uz individualizirani pristup.

Rad škola organiziran je kroz 269 razrednih odjela, raspoređenih većinom u dvije smjene, o kojima brine 269 učitelja. U školskoj je godini 2017./2018. bilo upisano sveukupno **5.060 učenika**, što je 34 učenika manje u odnosu na prethodnu (2016./2017.) godinu. S druge strane, broj učitelja je porastao za 5,9% te je iznosio 506. Iz niže prikazanih podataka je vidljivo kako se broj učenika od početka promatranog razdoblja smanjivao po prosječnoj godišnjoj stopi od 0,6%, dok je broj učitelja uz određene oscilacije u 2016./2017. godinu bilježio rast po prosječnoj godišnjoj stopi od 0,3%, što je s druge strane pozitivno utjecalo na omjer učitelja i učenika. Smanjenjem broja učenika osobito je pogođeno karlovačko područje (-3,7% u odnosu na početak promatranog razdoblja) dok, primjerice, broj učenika u osnovnim školama na području Duge Rese bilježi porast za 5,5%. Dugoročno gledano, pad broja učenika negativno se može odraziti i na potrebe za učiteljima i stručnim osobljem te na održavanje infrastrukture s obzirom na to da se financijska sredstva dodjeljuju prema broju učenika. U Oslju su prije nekoliko godina prestale raditi 2 područne škole, a velika disperziranost ozaljskih naselja otegotno utječe na prijevoz učenika u matičnu školu.

Tablica 16. Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji na području VUPKA, 2013.-2017. g.

Školska godina	Br. osnovnih škola	Razredni odjeli	Učitelji	Učenici
2013./2014.	33	277	499	5.173
2014./2015.	33	272	497	5.105
2015./2016.	33	271	492	5.109
2016./2017.	32	254	478	5.094
2017./2018.	32	269	506	5.060

Izvor: DZS, Osnovne škole i dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja

Osnovne škole za djecu i mladež s teškoćama u razvoju u Karlovcu pohađalo je 37 učenika unutar 11 razrednih odjela. Riječ je o OŠ Braća Seljan i OŠ Banija u kojima su posebno formirani razredi za djecu s poteškoćama u razvoju. U **Centru za odgoj i obrazovanje djece i mladeži Karlovac** formirana je 2008. godine skupina za učenike s višestrukim teškoćama u razvoju. U školskoj godini 2016./2017. odjel za učenike s cerebralnom paralizom i većim teškoćama u razvoju čine tri odgojno-obrazovne skupine koje pohađa 16 učenika u dobi od 7. do 21. godine života, a učenici se školuju prema posebnom programu za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke. U Centru se učenici također školuju prema posebnom programu za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnog života i rada.

Na području Grada Karlovca djeluje i **Glazbena škola Karlovac** koju je početkom školske godine 2017./2018. pohađalo ukupno 369 učenika. U školi se provodi stručna nastava u 5 odjela sa specijaliziranim učionicama opremljenim instrumentima za izvođenje individualne nastave, a škola ima i 2 koncertne dvorane.

Većina osnovnih škola ima organiziranu nastavu u dvije smjene kao i programe produženog boravka. Međutim, za potpuno usklađivanje s Državnim pedagoškim standardom odnosno za postizanje jednosmjenskog rada u svim školama, potrebna su i nova ulaganja u povećanje postojećih prostornih kapaciteta odnosno u izgradnju novih objekata. Isto tako, u nekim školama ne postoje odgovarajući uvjeti za provedbu nastave tjelesne i zdravstvene kulture, a velik broj škola ne zadovoljava uvjete za pristupačnost osobama s invaliditetom.



### Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje na urbanom području VUP Karlovac provodi se u Gradu Karlovcu (8) i Gradu Dugoj Resi (1) dok na području Grada Ozlja nema organiziranog srednjoškolskog obrazovanja (većina učenika nastavlja srednjoškolsko obrazovanje u Karlovcu). **Srednje škole na urbanom području čine 75% od sveukupnog broja redovnih srednjih škola u Županiji, a pohađa ih 80,2% svih učenika upisanih u srednje škole u Karlovačkoj županiji.**

Rad srednjih škola početkom školske godine 2017./2018. na urbanom području je organiziran kroz 168 razrednih odjela koje pohađa ukupno **3.447 učenika**. Unatoč blagom porastu broja učenika s početka promatranog razdoblja (2013./2014.), nakon 2014. godine njihov broj se počinje snažno smanjivati. Tako je školske godine 2017./2018. u odnosu na 2013./2014. upisano sveukupno 268 učenika manje. Broj nastavnog osoblja se u istom razdoblju povećao s 364,5 na 409,5 (ekvivalent pune zaposlenosti) čime je, kao i kod osnovnoškolskog obrazovanja, ostvaren povoljniji odnos broja nastavnika po učeniku. Kao i u slučaju osnovnoškolskog obrazovanja, smanjenje broja učenika na urbanom području uzrokovano je padom broja učenika u školama Grada Karlovca (-8,4% u odnosu na početak promatranog razdoblja), dok broj učenika u srednjoj školi u Dugoj Resi bilježi porast.

Tablica 17. Srednje škole, razredni odjeli, učenici i nastavnici na području VUPKA, 2013.-2017. g.

Školska godina	Škole*	Razredni odjeli	Učenici	Nastavnici**
2013./2014.	19	161	3.715	364,5
2014./2015.	20	165	3.719	389,2
2015./2016.	20	163	3.554	396,1
2016./2017.	19	161	3.426	407,7
2017./2018.	20	168	3.447	409,5

\*\* obuhvaćene su sve školske jedinice različite vrste unutar iste ustanove

\*\* u ekvivalentu pune zaposlenost

Izvor: DZS, Srednje škole i učenički domovi

Ukoliko promotrimo strukturu i kretanje broja upisanih učenika prema vrsti programa na kraju 2016. i 2017. Godine, vidljivo je kako najveći udio čine učenici upisani u srednjoškolske strukovne programe (74,7%). Međutim, upravo ove škole bilježe primjetan pad upisa (71 učenik manje u odnosu na kraj 2015./2016.), dok se s druge strane broj učenika koji upisuju gimnaziju nije značajnije mijenjao. Ovakva struktura srednjoškolaca VUPKA, prema kojoj na gimnazijalce otpada 20%, na polaznike tehničkih i industrijskih škola 75% te na polaznike umjetničkih škola 4%, odstupa od republičkog prosjeka koji za iste kategorije iznosi 31% - 66% - 3%.

Tablica 18. Srednje škole prema vrsti programa i učenici krajem 2015./2016. i 2016./2017. godine u VUPKA

Škole	Br. učenika				Indeks
	2015./2016.	%	2016./2017.	%	
Gimnazije	699	19,9%	702	20,4%	100,4
Tehničke i srodne škole	1.818	51,8%	1.811	52,6%	99,6
Srednje umjetničke škole	126	3,6%	127	3,7%	100,8
Industrijske i obrtničke škole	823	23,5%	759	22,1%	92,2



Specijalne srednje škole	42	1,2%	41	1,2%	97,6
<b>Ukupno</b>	<b>3.508</b>	<b>100,0%</b>	<b>3.440</b>	<b>100,0%</b>	<b>98,1</b>

Izvor: DZS, Srednje škole i učenički domovi

Na području VUPKA učenicima se nude usmjerenja u sljedećim strukovnim područjima: cestovni promet, ekonomija i trgovina, elektrotehnika, gimnazija, graditeljstvo, geodezija i građevinski materijali, grafika, likovna umjetnost, međustrukovni programi, obrada drva, osobne usluge, ostale usluge, poljoprivreda, prehrana, strojarstvo, šumarstvo, ugostiteljstvo i turizam, veterina i zdravstvo. Detaljnija analiza strukture broja učenika prema programima ukazuje kako su najzastupljeniji programi opća gimnazija (15,3%), zatim medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege (6,8%), slijedi ekonomist (5,4%), poslovni tajnik (4,1%) te hotelijersko-turistički tehničar (4,0%). Ove programe pohađa nešto više od 1/3 svih učenika upisanih u sve razrede srednjih škola u šk. godini 2017./2018. S druge strane, preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja u 2019. godini (HZZ) ukazuju kako su upravo ekonomist, poslovni tajnik te hotelijersko-turistički tehničar programi u kojima treba smanjiti broj upisanih učenika.

Tablica 19. Struktura i broj učenika srednjih škola VUP-a Karlovac prema vrsti obrazovnog programa / zanimanja

R.br.	Šifra / Naziv programa	2016./2017.		2017./2018.		Indeks
		Br. učenika	%	Br. učenika	%	
1.	320104 Opća gimnazija	498	14,7%	509	15,3%	102,2
2.	241004 Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege	220	6,5%	227	6,8%	103,2
3.	060604 Ekonomist	186	5,5%	180	5,4%	96,8
4.	060504 Poslovni tajnik	155	4,6%	137	4,1%	88,4
5.	070104 Hotelijersko-turistički tehničar	117	3,5%	132	4,0%	112,8
6.	Ostali programi	2.201	65,2%	2.144	64,4%	97,4
<b>Ukupno</b>		<b>3.377</b>	<b>100%</b>	<b>3.329</b>	<b>100%</b>	<b>98,6</b>

Izvor: MZO (2019.)

Učenicima srednjih škola s udaljenim mjestom prebivališta omogućen je smještaj u učeničkim domovima. Kapacitet doma u Dugoj Resi iznosi 80 učenika i u potpunosti zadovoljava potražnju smještaja. Dom je mješoviti, s dvokrevetnim i trokrevetnim sobama, a u njemu se nalaze i velika predavaonica, sportska dvorana, fitnes dvorana i informatička učionica. Učenički dom Karlovac je također mješoviti dom, s kapacitetom za smještaj 152 učenika. U prizemlju doma učenicima su na raspolaganju dvije dvorane, potpuno opremljena teretana, knjižnica, blagovaonica i keramičarska radionica, dok se streljana, maketarska i likovna radionica nalaze u potkrovlju Doma.

Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži Karlovac nudi učenicima osmih razreda upis u primjerene posebne programe za učenike s teškoćama u razvoju, a omogućava im trogodišnje osposobljavanje za pomoćna zanimanja i stjecanje niže stručne spreme. Centar u sklopu srednje škole ima odobrenje za izvođenje sljedećih programa: pomoćni kuhar i slastičar (TES), pomoćni konobar

(TES), pomoćni autolimar (TES), pomoćni limar (TES), pomoćni soboslikar i ličilac (TES), pomoćni polagač keramičkih pločica (TES), pomoćni knjigoveža (TES), pomoćni stolar (TES), pomoćni parketar (TES), pomoćni pekar (TES) i pomoćni cvjećar (TES). Općeobrazovni i stručno teorijski predmeti predaju se u Centru, a stručna praksa kod privatnih poslodavaca i u javnim ustanovama Grada.

Srednju glazbenu školu Karlovac u trajanju od 4 godine učenici mogu pohađati kao samostalnu četverogodišnju školu; paralelno s nekom drugom srednjom četverogodišnjom školom ili tako da općeobrazovne predmete pohađaju u Gimnaziji Karlovac, Duga Resa ili Ogulin, a stručne predmete u Glazbenoj školi Karlovac. Školu pohađa 61 učenik, a instrumenti koji se mogu upisati su: klavir, orgulje, solo pjevanje, violina, viola, violončelo, kontrabas, flauta, klarinet, fagot, oboa, truba, trombon, horna, udaraljke i teorijski odjel.

### Visoko obrazovanje

Na području gradova Duge Rese i Ozlja nema ustanova visokog obrazovanja, a studenti na studije odlaze najviše u Karlovac, Zagreb i Rijeku. Na području Grada Karlovca, te ujedno i na čitavom urbanom području, programi višeg i visokog obrazovanje provode se jedino na **Veleučilištu u Karlovcu** gdje se izvodi nastava na 7 stručnih studijskih programa i 3 specijalistička diplomatska studija. U Karlovcu studenti također mogu upisati i studij sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci.

Tablica 20. Pregled studijskih programa koji se izvode na urbanom području VUP Karlovac (2019.)

R.br.	Naziv studijskog programa	Nositelj	Izvođač	Vrsta studijskog programa
1.	Lovstvo i zaštita prirode	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Prediplomski stručni studij
2.	Mehatronika	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Prediplomski stručni studij
3.	Prehrambena tehnologija; smjerovi: Prerada mlijeka, Pivarsvo	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Prediplomski stručni studij
4.	Sestrinstvo	Sveučilište u Rijeci	Fakultet zdravstvenih studija (Rijeka)	Prediplomski stručni studij
5.	Sigurnost i zaštita	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Prediplomski stručni studij
6.	Strojarstvo	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Prediplomski stručni studij
7.	Tekstilstvo	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Prediplomski stručni studij
8.	Ugostiteljstvo	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Prediplomski stručni studij
9.	Poslovno upravljanje	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Specijalistički diplomski stručni studij
10.	Sigurnost i zaštita	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Specijalistički diplomski stručni studij
11.	Strojarstvo	Veleučilište u Karlovcu	Veleučilište u Karlovcu (Karlovac)	Specijalistički diplomski stručni studij

Izvor: AZVO (Preglednik studijskih programa, 2019.)

Od navedenih studijskih programa, prema Preporukama za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja u 2019. godini (HZZ) potrebno je **smanjiti broj upisanih studenata u gotovo polovici svih programa koji se provode na Veleučilištu:**

- Ugostiteljstvo
- Lovstvo i zaštita prirode

- Zaštita na radu
- Prehrambena tehnologija

Od programa u kojima treba povećati broj upisanih studenata izdvaja se jedino stručni studij **strojarstva**.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2017. Godini, s prebivalištem na urbanom području studiralo je sveukupno **2.259 studenata**, što je gotovo identičan broj studenata u odnosu na prethodnu 2016. godinu. Najviše ih je bilo upisano na sveučilišni studij (65,4%), zatim na veleučilišta (22,9%), na stručne studije (7,3%), zatim na visokim školama (3,1%) te na umjetničkim akademijama (1,3%). Također, u akademskoj je godini 2016./2017. na poslijediplomski specijalistički studij bilo upisano 13 studenata, a na poslijediplomski doktorski studij 42 osobe što je 3 osobe više u odnosu na 2015./2016. godinu. Od 2013. godine, broj studenata na Veleučilištu Karlovac smanjuje se po prosječnoj godišnjoj stopi od 3,6%, a broj studenata upisanih na I. godinu u akademskoj godini 2016./2017. smanjio se za 27 u odnosu na akademsku godinu 2013./2014.

Tablica 21. Upisani studenti na Veleučilištu u Karlovcu

Studenti / ak. godina	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.	2016./2017.
Svi	1.909	1.885	1.730	1.708
I. god.	905	935	916	878

Izvor: DZS (Studenti u akademskoj godini)

Na području VUPKA postoji jedan studentski dom, onaj u sklopu kampusa Veleučilišta u Zvijezdi. Dom je otvoren u rujnu 2016. godine, nakon prenamjene i obnove bivše vojarne, a pruža mogućnost smještaja za 153 studenta.

### Obrazovanje odraslih

Obrazovanje odraslih na urbanom području provodi se u privatnim i javnim ustanovama za obrazovanje koje imaju verificirane programe te su ovlaštene za izdavanje javnih isprava – certifikata. Na urbanom području, uz škole koje nude osnovno školovanje te srednjoškolsko obrazovanje odraslih, djeluje **7 ustanova za obrazovanje odraslih što čini gotovo 90% ustanova za obrazovanje odraslih na području županije**.

## 2.2 Gospodarstvo

### 2.2.1 Poslovni sektor VUPKA<sup>16</sup>

Najveća koncentracija poduzetnika, zaposlenosti i gospodarske aktivnosti Karlovačke županije ostvaruju se u gradskim središtima Županije, pri čemu se može ustvrditi da je Veće urbano područje Karlovac kojeg čine tri grada nositelj gospodarstva županije, kako je ilustrirano slijedećim podacima:

Tablica 22 Udjeli gradova u gospodarstvu Karlovačke županije

Gradovi	Udjeli u %
---------	------------

<sup>16</sup> Kao dio analize poslovnog sektora, u sklopu izrade SRVUPKA u srpnju 2019. održana je posebna radionica s gospodarstvenicima te izvršeno anketno ispitivanje poduzetnika. Rezultati ankete dani su u Dodatku Priloga 2. Socio ekonomska analiza područja, a sažeto su prikazani i u poglavlju SWOT analize.

	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Ukupni prihod	Dobit
Karlovac	51,6	64,2	72,0	76,3
Duga Resa	10,8	9,1	5,2	4,8
Ogulin	10,4	11,5	11,9	8,7
Ozalj	6,4	4,0	4,2	4,2
Slunj	2,9	2,2	1,5	0,9
<b>Ukupno gradovi</b>	<b>82,1</b>	<b>91,0</b>	<b>94,8</b>	<b>94,9</b>
<b>Ukupno VUPKA</b>	<b>68.8</b>	<b>77,3</b>	<b>81,4</b>	<b>85,3</b>

Izvor: Karlovačka županija, [www.kazup.hr](http://www.kazup.hr)

Udio gospodarstva Karlovačke županije u gospodarstvu RH prikazan je tablicom niže, a nešto detaljniji prikaz doprinosa nacionalnom gospodarstvu (mjereno bruto društvenim proizvodom – BDP-om), dan je u Prilogu 2.

Tablica 23 Udio gospodarstva Karlovačke županije u gospodarstvu RH, 2017.

	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Ukupan prihod u mil. HRK	kKonsolidirani financijski rezultat u mil. HRK	Izvoz, u 000 HRK	Uvoz, u 000 HRK	Broj turističkih noćenja
Republika Hrvatska	120,081	882,884	678,395	21,885	104,600,956	163,313,126	86,200,261
Karlovačka županija	2,093	16,886	9,488	488	2,156,702	2,042,486	565,298
<b>Udio KŽ/RH</b>	<b>1.7%</b>	<b>1.9%</b>	<b>1.4%</b>	<b>2.2%</b>	<b>2.1%</b>	<b>1.3%</b>	<b>0.7%</b>

Izvor: HGK, *Županije – razvojna raznolikost i gospodarski potencijali*, 2018./2019.

Na području VUPKA je, prema podacima FINA-e, tijekom 2017. godine bilo sveukupno **1.393 aktivnih društava koji su ukupno zapošljavali 12,226 osoba**. Broj poduzetnika u gradu Karlovcu u razdoblju od 2013. – 2017. godine sveukupno je porastao za 9,85%, što u nominalnom smislu predstavlja povećanje od 98 novoosnovanih Društava, u Dugoj Resi za 26,09% (36 novoosnovanih Društava), a u Ozlju za 8,62% (10 novoosnovanih Društava). U istom razdoblju, broj zaposlenih na cijelom području VUPKA je porastao za 6,4%, s 11,441 na 12,226 osoba. Ukupno na području VUPKA djeluje 1.393 trgovačka društva (prema podacima FINA-e za 2017 godinu), što znači otprilike 190 poduzeća na 10.000 stanovnika<sup>17</sup>. Ovoj brojki valja pridodati i 1.111 aktivnih obrta na području tri JLS, prema podacima iz Obrtnog registra u rujnu 2019. godine.

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika na području VUPKA prema FINA-e podacima su ujednačeni; oko **68% poduzetnika je krajem 2017. godine ostvarilo dobit od poslovanja**, što je poboljšanje u odnosu na 2013. godinu, kada je prosječno 62% poduzetnika VUPKA poslovalo s dobitkom.

<sup>17</sup> Podatak treba uzeti s rezervom, s obzirom na to da je izveden na temelju podataka FINA-e za 2017, u odnosu na broj stanovnika VUPKA prema Popisu 2011.

**Ukupni prihodi svih Društava na području VUPKA tokom 2017. godine iznosili su 7,33 milijarde kuna što je povećanje od 13% u odnosu na 2013. godinu**, pri čemu najveći dio otpada na poduzetnike na području grada Karlovca (89%). Najveći porast prihoda ostvarili su poduzetnici grada Ozlja, kojima su se prihodi u promatranom razdoblju (2013. – 2017.) povećali sa 276 milijuna na 468 milijuna kuna, ili za 70%.

Kada se promatraju samo ona Društva koja su ostvarila dobitak iz poslovanja, ukupni financijski rezultat pokazuje  **smanjenje dobiti razdoblja sa 786 milijuna kuna u 2013. godini na 572,9 milijuna kuna u 2017. godini** što predstavlja smanjenje od otprilike 27% za cijelo područje VUPKA, iako se ovo smanjenje pripisuje isključivo poduzetnicima s područja Karlovca (pad dobiti za 32%), dok je dobit onih na područjima Duge Rese i Ozlja porasla za 134% odnosno 146%. Na strani poduzetnika koji su u istom razdoblju ostvarili gubitak iz poslovanja, primjetna je suprotna tendencija kretanja financijskog rezultata. Drugim riječima, ne samo da je u predmetnom razdoblju smanjen broj gubitaka, već je u Karlovcu i Dugoj Resi došlo do smanjenja gubitka, koji kumulativno za sve tri JLS u 2017. godini iznosi 78,2 milijuna kuna. Sveukupni rezultat poslovanja, kada se promatraju svi poduzetnici zajedno, može se okarakterizirati kao razdoblje u kojem se smanjila sveukupna dobit poduzeća, ali kao pozitivna stavka može se reći da je sveukupna zaposlenost povećana odnosno da je taj rezultat ostvaren uz veći broj zaposlenih osoba.

Karakteristično za promatrano razdoblje jest i  **smanjenje broja i visine investicija u dugotrajnu imovinu, ali i povećanje izvoza**; broj izvoznika se povećao za 46%, a vrijednost izvoza povećana je za 11%. Vanjskotrgovinski saldo je pozitivan za poduzetnike u sve tri JLS, pri čemu je naročito impresivan rezultat poduzetnika s područja grada Duge Rese i Ozlja, čiji je pozitivan vanjskotrgovinski saldo u razdoblju 2013. – 2017. porastao za 460% u Dugoj Resi, odnosno 159% u Ozlju.

**Prosječna mjesečna primanja zaposlenika na području VUPKA su od 2013. do 2017. godine porasla za 14%, s 4,125 kn na 4,698 kn.** Najveći rast primanja osjetili su zaposleni kod poduzetnika na području Ozlja, kojima su u tom razdoblju plaće povećane za 21%. To je donekle smanjilo razliku među primanjima u tri grada, iako razlike i dalje postoje pa su tako 2017. najbolje plaćeni radnici u Karlovcu (5,300 kn), zatim u Ozlju (4,707 kn), a najmanje u Dugoj Resi (4,088 kn).

U tablicama u nastavku prezentirani su osnovni podaci o poslovnom sektoru u Karlovcu, Dugoj Resi i Ozlju, u razdoblju 2013. – 2017.

Tablica 24. Osnovni podaci o poslovnim sektorima Karlovac, 2013. - 2017.

POSLOVNO OKRUŽENJE KARLOVAC	2013	2014	2015	2016	2017	INDEKS 2017-2013
Broj poduzetnika	995	1.051	1.039	1.069	1.093	109,85%
Broj dobitaša	625	650	669	732	742	118,72%
Broj gubitaka	370	401	370	337	351	94,86%
Broj zaposlenih	9.875	9.733	9.936	10.245	10.368	104,99%
Ukupni prihodi	5.937.692	5.715.608	6.079.250	6.378.957	6.516.880	109,75%
Ukupni rashodi	5.242.307	5.237.051	5.467.170	5.652.444	5.940.435	113,32%
Dobit razdoblja	763.603	526.453	613.237	634.248	518.887	67,95%
Gubitak razdoblja	103.842	113.053	79.384	52.203	51.815	49,90%
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	659.762	413.400	533.853	582.045	467.072	70,79%
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	4.858	4.919	4.976	5.220	5.300	109,10%
Broj izvoznika	119	144	139	162	174	146,22%
Broj uvoznika	116	114	117	116	128	110,34%

POSLOVNO OKRUŽENJE KARLOVAC	2013	2014	2015	2016	2017	INDEKS 2017-2013
Izvoz	1.339.025	1.381.537	1.492.527	1.776.799	1.449.135	108,22%
Uvoz	1.026.079	877.274	828.249	1.009.944	1.229.974	119,87%
Trgovinski saldo	312.946	504.263	664.278	766.855	219.161	70,03%
Broj investitora	204	207	208	160	140	68,63%
Broj poduzetnika bez investicija	791	844	831	909	953	120,48%
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	579.785	300.336	251.960	227.103	293.845	50,68%

Izvor: statistika FINA

Tablica 25. Osnovni podaci o poslovnim sektoru Duga Resa, 2013. - 2017.

POSLOVNO OKRUŽENJE DUGA RESA	2013	2014	2015	2016	2017	INDEKS 2017-2013
Broj poduzetnika	138	160	162	167	174	126,09%
Broj dobitaša	81	93	98	113	119	146,91%
Broj gubitaša	57	67	64	54	55	96,49%
Broj zaposlenih	866	932	964	1.061	1.019	117,67%
Ukupni prihodi	270.752	302.932	367.887	366.539	351.988	130,00%
Ukupni rashodi	280.168	298.801	300.335	366.800	329.233	117,51%
Dobit razdoblja	10.121	18.291	71.411	17.751	23.711	234,26%
Gubitak razdoblja	21.480	16.524	6.244	20.231	5.148	23,97%
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	-11.359	1.767	65.167	-2.480	18.563	-163,43%
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	3.615	3.729	3.928	3.978	4.088	113,10%
Broj izvoznika	24	24	20	24	27	112,50%
Broj uvoznika	20	22	21	17	23	115,00%
Izvoz	27.809	33.930	25.121	29.206	32.899	118,30%
Uvoz	24.974	20.832	17.384	13.266	17.027	68,18%
Trgovinski saldo	2.836	13.099	7.736	15.940	15.872	559,68%
Broj investitora	38	38	42	28	17	44,74%
Broj poduzetnika bez investicija	100	122	120	139	157	157,00%
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	13.254	15.679	16.111	20.781	8.289	62,54%

Izvor: statistika FINA

Tablica 26. Osnovni podaci o poslovnim sektoru Ozalj, 2013. - 2017.

POSLOVNO OKRUŽENJE OZALJ	2013	2014	2015	2016	2017	INDEKS 2017-2013
Broj poduzetnika	116	114	113	121	126	108,62%
Broj dobitaša	66	63	71	86	87	131,82%
Broj gubitaša	50	51	42	35	39	78,00%
Broj zaposlenih	700	727	723	791	839	119,86%
Ukupni prihodi	275.888	433.599	359.826	421.898	468.497	169,81%

POSLOVNO OKRUŽENJE OZALJ	2013	2014	2015	2016	2017	INDEKS 2017-2013
Ukupni rashodi	269.106	430.578	345.212	399.314	452.735	168,24%
Dobit razdoblja	12.337	15.416	19.642	28.838	30.333	245,87%
Gubitak razdoblja	8.135	15.842	9.477	12.533	21.221	260,86%
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	4.202	-426	10.165	16.305	9.112	216,86%
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	3.901	4.164	4.266	4.355	4.707	120,67%
Broj izvoznika	17	20	22	36	33	194,12%
Broj uvoznika	18	13	19	15	16	88,89%
Izvoz	36.621	37.751	64.522	71.085	80.831	220,72%
Uvoz	13.759	12.147	14.597	14.004	21.619	157,13%
Trgovinski saldo	22.863	25.604	49.925	57.081	59.212	258,99%
Broj investitora	36	32	37	22	24	66,67%
Broj poduzetnika bez investicija	80	82	76	99	102	127,50%
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	12.879	8.976	12.755	6.102	10.302	79,99%

Izvor: statistika FINA

Struktura gospodarstva VUPKA je homogena, s očekivanom koncentracijom stručnih djelatnosti u Karlovcu. Tako je na području grada Karlovca tokom 2017. godine najveći broj poduzetnika (58%) poslovao u sektoru trgovine na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala (25,98%) zatim u sektoru stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti (16,93%) i u sektoru prerađivačke industrije (15,00%). U Dugoj Resi i Ozlju situacija je slična te dominiraju djelatnosti trgovine, industrije i građevinarstva: više od polovice poduzetnika (57%) Duge Rese je tijekom 2017. g. poslovao u sektoru trgovine (24,71%), zatim u sektoru prerađivačke industrije (19,54%) te u sektoru građevinarstva (12,64%), a na području grada Ozlja dominira prerađivačka industrija (23,81%), trgovina (22,22%) te građevinarstvo (18,25%). Očekivano najveći broj zaposlenih u sve tri JLS radi u sektoru prerađivačke industrije (56% u Karlovcu, 32% u Dugoj Resi i 39% u Ozlju).

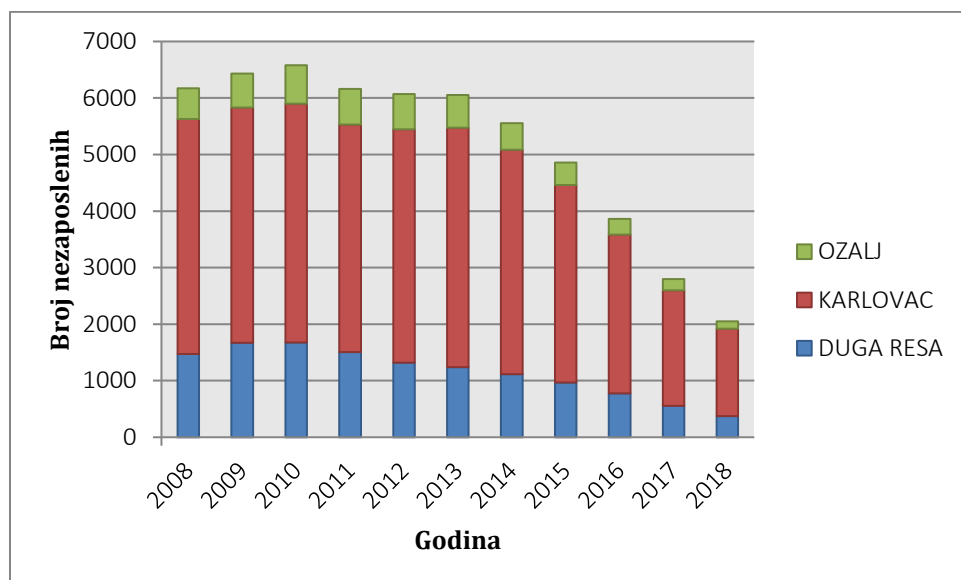
Najveća prosječna mjesečna plaća je u sva tri grada ostvarena u sektoru opskrbe vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša, pri čemu je iznosila 27,8% više od prosjeka u gradu Karlovcu, 24,8% više od prosjeka u gradu Duga Resa te 65,9% više od prosjeka u gradu Ozlju.

## 2.2.2 Tržište rada

Što se tiče tržišta rada, kretanja zaposlenosti i nezaposlenosti, područje VUP-a Karlovac prati nacionalne trendove. Tako se u razdoblju od 2008. – 2018. godine bilježi **konstantno nominalno smanjenje broja nezaposlenih osoba** koji je sa 6,172 u 2008. pao na 2,051 osoba u 2018. godini, odnosno smanjen je za dvije trećine.

Grafikon 3 Nezaposlenost na području VUPKA, 2008.- 2018.



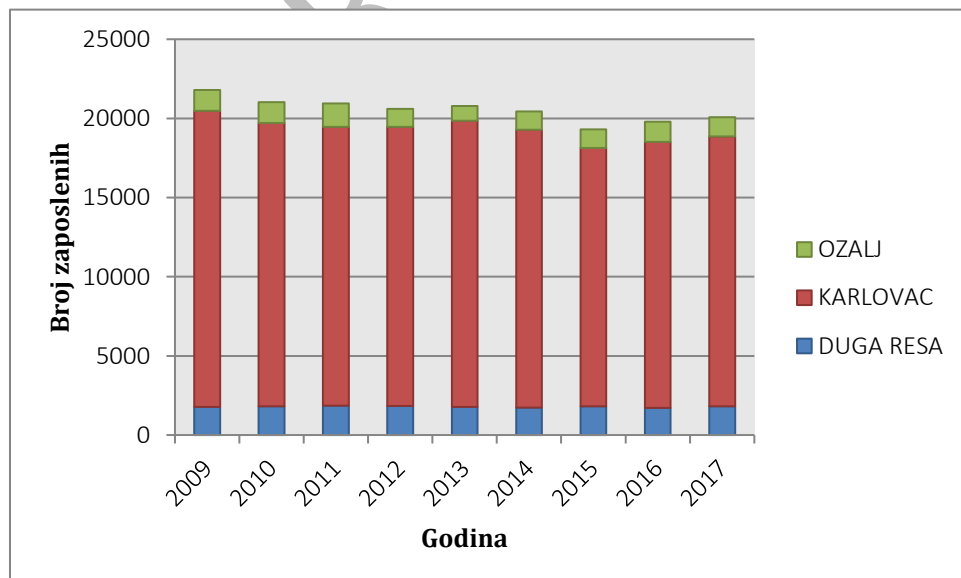


Izvor: statistika HZZO

Po strukturi nezaposlenosti, u ukupnom **broju nezaposlenih osoba u sva tri grada dominiraju žene**. Od ukupno 1.546 nezaposlenih osoba u 2018. Godini, u gradu Karlovcu njih 877 (56,74%) bile su žene, što u apsolutnom smislu iznosi 208 nezaposlenih žena više nego muškaraca odnosno 31%. Što se grada Duge Rese tiče, u 2018. godini ukupno je bilo 376 nezaposlenih osoba, od čega su 253 (67,27%) bile žene, a u gradu Ozlju je od ukupno 130 nezaposlenih osoba u 2018. godini bilo 91 (69,77%) žena.

U razdoblju od 2009. – 2014. godine, uslijed ekonomske recesije hrvatskog gospodarstva, opada broj zaposlenih osoba u pravnim subjektima. Na području grada Duge Rese do 2014. broj zaposlenih se smanjio za 74 (4,09%), a u gradu Karlovcu trend je trajao godinu dana duže te je do 2015. godine broj zaposlenih pao za 1.579 (8,82%). U gradu Ozlju trend je bio izraženiji, ali kraći, pa je tako u razdoblju od 2010. do 2013. godine bilo zabilježeno 375 zaposlenih manje, što je pad od 28,74%. U narednim godinama trend se preokrenuo, no zamjećuje se da zaposlenost niti do 2017. godine nije dostigla razinu iz 2009., što se može pripisati migracijama odnosno općenitom smanjenju broja stanovnika u gradu. Ukupan broj zaposlenih na području VUPKA krajem 2017. godine iznosio je 20.082 osobe.

Grafikon 4 Zaposlenost na području VUPKA, 2008. -2017.



Izvor: statistika HZZO

Što se tiče broja zaposlenih žena, u razdoblju od 2009. – 2017. godine generalno je zabilježen isti trend osim u gradu Ozlju. Broja zaposlenih žena u gradu Dugoj Resi smanjio se sa 807 na 772. U gradu Karlovcu nominalno smanjenje broja zaposlenih žena iznosilo je 277. Grad Ozalj bilježi pozitivnu tendenciju kod broja zaposlenih žena odnosno u razdoblju od 2009. – 2017. godine broj zaposlenih žena se povećao sa 473 na 482.

### 2.2.3 Poduzetnička potporna infrastruktura

Na razini Karlovačke županije postoje značajni kapaciteti koji se odnose na infrastrukturu poslovne potpore. U nastavku se nalazi tablica s popisom poduzetničkih potpornih institucija.

Tablica 27. Poduzetnička infrastruktura i potporne institucije na području Karlovačke županije

OSNIVAČ	NAZIV	TIP	GODINA OSNIVANJA
Grad Duga Resa	Poduzetnička zona Šeketino Brdo	Poduzetnička zona	2007.
Grad Duga Resa	Poduzetnička zona Gornje Mrzlo Polje Mrežničko	Poduzetnička zona	2007.
Grad Karlovac	Poduzetnička Zona Mrzlo Polje	Poduzetnička zona	2016.
Grad Karlovac	Poduzetnička zona Mala Švarča	Poduzetnička zona	2016.
Grad Karlovac	Poduzetnička zona "Gornje Mekušje"	Poduzetnička zona	2007.
Grad Ogulin	Poduzetnička zona Ogulin	Poduzetnička zona	2002.
Grad Ozalj	Poduzetnička zona Lug	Poduzetnička zona	2002.
Grad Slunj	Industrijska zona Gornje Taborište	Poduzetnička zona	1962.
Karlovačka županija	Poduzetnička zona Logorište	Poduzetnička zona	2005.
Općina Bosiljevo	PZ Bosiljevo	Poduzetnička zona	2002.
Općina Josipdol	PZ Vojarna II	Poduzetnička zona	2005.
Općina Rakovica	PZ Grabovac	Poduzetnička zona	2002.
Općina Žakanje	PZ Žakanje	Poduzetnička zona	2002.
Općina Draganić	Poduzetnička zona Draganić 1	Poduzetnička zona	1993.
PTIC d.o.o. Društvo inovatora Ogulin	PODUZETNIČKI TEHNOLOŠKI INOVACIJSKI CENTAR	Poduzetnički centar	2003.
Karlovačka županija	Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije	Razvojna agencija	2018.

Izvor: <http://reg.mingo.hr/pi/public/#>

U Karlovcu djeluje i **Razvojni centar Hrvatske gospodarske komore**, čiji su korisnici Razvojnog centra su poduzetnici koji žele razvijati svoja poduzeća utemeljena na znanju u prikladnim uvjetima i okruženju koje im daje podršku u administrativnom, infrastrukturnom i savjetodavnom obliku, poduzetnici koji imaju udio u tvrtki i sjedište na području Karlovačke županije te koji nemaju dugovanja. Poduzetnici početnici u sklopu Razvojnog centra imaju na raspolaganju opremljene uredske prostore veličine od 12 do 23 m<sup>2</sup>.

**Obrtnička komora Karlovačke županije i udruženja obrtnika** gradova Karlovac, Duga Resa, Ogulin, Ozalj i Slunj su institucije čija je osnovna zadaća pružiti što kvalitetnije usluge svojim članovima te promicati i štititi njihove interese. U tom smislu obrtnicima je na raspolaganju Komorski sustav, sa zajedničkim ciljem ubrzanog gospodarskog razvoja.

**Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije** je regionalni koordinator razvoja, zadužena za koordiniranje gospodarskog razvoja i promoviranja Karlovačke županije kao regije iznimnog geostrateškog položaja u Republici Hrvatskoj. Misija razvojne agencije je objediniti prioritete i mjere sa područja gospodarstva, prirodnih i kulturnih potencijala, poljoprivrede i zaštite okoliša, ljudskog potencijala, kvalitete života, međunarodne i prekogranične suradnje.

Na području grada Karlovca uspostavljene su 3 poduzetničke zone:

- **Poduzetnička Zona Mrzlo Polje** - nalazi se na južnom kraju grada Karlovca, na lijevoj strani rijeke Mrežnice, a GUP-om Grada Karlovca definirana površina zone jest 13,25 ha, od čega 6 ha otpada na prometne i vodene površine, a ostatak gospodarsku (industrijsku i zanatsku) namjenu.
- **Poduzetnička zona Mala Švarča** - nalazi se na jugozapadnom rubu Grada Karlovca, u prigradskom području južno od rijeke Mrežnice uz granicu s Općinom Duga Resa. GUP-om Grada Karlovca definirana površina obuhvata iznosi 43,16 od čega su 3,38 ha prometne i infrastrukturne površine.
- **Poduzetnička zona Gornje Mekuše** - udaljena je 2 km od centra Karlovca, 5 km od Auto ceste Zagreb – Rijeka i Zagreb – Split, Karlovac – Metlika (SLO) i Karlovac – Bihać (BiH) te 4,5 km od željezničkog kolodvora Zagreb – Rijeka – Split. Zona je građevinsko zemljište u KO Gornje Mekuše. Zona je površine je 10,27 ha dok je za upotrebu raspoloživo 8 ha.

Na području grada Duge Rese dvije su poslovne zone koje su upisane u registar poduzetničke infrastrukture (JRPI):

- **Poduzetnička zona Šketino Brdo** površinom zauzima 34.981m<sup>2</sup>, od čega je 4.897m<sup>2</sup> u vlasništvu Grada, 986 m<sup>2</sup> u vlasništvu države, a ostatak u privatnom vlasništvu.
- **Poduzetnička zona Gornje Mrzlo Polje Mrežničko** površina je 38.666m<sup>2</sup>. Grad Duga Resa vlasnik je 6.876m<sup>2</sup> zone, Republika Hrvatska 1.100m<sup>2</sup>, poduzetnici 9.916m<sup>2</sup>, a privatni vlasnici 20.774m<sup>2</sup>.

Na području grada Ozlja nalazi se **poduzetnička zona LUG** koja je osnovana 2002. godine i trenutno je na prostoru ukupne površine 48 ha smješten 21 poslovni subjekt, a još 5 ih dovršava izgradnju poslovnih prostora. U zoni je trenutno zaposleno 476 djelatnika, najviše u Društvu Aquaestil Plus d.o.o. Poduzetnička zona je povezana cestovnim putem s Karlovcem i najkraća udaljenost do autoputa iznosi 17 km, u neposrednoj blizini se nalazi željeznička postaja Ozalj, a središnjim dijelom zone prolazi željeznička pruga koja zonu dijeli na sjeverni i južni dio, odnosno na zonu velikog i zonu malog poduzetništva.

## 2.2.4 Socijalno poduzetništvo

Strategija razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2015. - 2020. godine predstavlja krovni dokument koji za cilj ima uspostaviti poticajno okruženje za promicanje i razvoj društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj kako bi se smanjile regionalne razlike i osiguralo povećanje razine zaposlenosti te pravednija raspodjela i upravljanje društvenim bogatstvom. Tokom 2014. godine donesena je i Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. – 2020. godine. Danas na području Europske unije može se reći da postoji poticajno okruženje za razvoj društvenog poduzetništva, dok je isto u Republici Hrvatskoj još uvijek u povojima. Prema posljednjim raspoloživim podacima iz 2015. godine, Karlovačka županija je

među 6 županija u RH u kojima nema registriranih subjekata društvenog poduzetništva<sup>18</sup>. Više od polovine županija u Hrvatskoj ima manje od tri registrirana subjekta društvenog poduzetništva dok Splitsko-dalmatinska i Osječko-baranjska županija sveukupno broje više od trećine svih registriranih subjekata društvenog poduzetništva.

Na području Karlovačke županije za sada nema značajnijih pomaka prema angažmanu na području društvenog poduzetništva, iako o tome postoje određene inicijative posebice nakon usvajanja Strategije razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2015. – 2020. Može se zaključiti da za sada postoje samo manje više izolirane inicijative koje uključuju nevladine organizacije koje ponajviše zapošljavaju pripadnike ranjivih skupina ili svojih članova kroz provedbu raznih projekata, ali to se ne može u potpunosti smatrati društvenim poduzetništvom.

### 2.2.5 Turizam

Turizam u Republici Hrvatskoj je i u 2017. godini nastavio bilježiti rekordne rezultate, a ostvareni broj dolazaka i noćenja turista ponovno su premašili pokazatelje iz prethodne 2016. godine. Tokom 2017. godine ostvareno je 86,2 milijuna noćenja, što je za 10,4 % više u odnosu na 2016. godinu. Isto tako, nastavljen je trend rasta noćenja stranih gostiju. Tokom 2017. godine strani gosti ostvarili su 11,1 % više noćenja nego u 2016. godini. Što se noćenja domaćih turista tiče ona bilježe manji rast i to samo 2,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj turističkih dolazaka u 2017. godini iznosio je 17,4 milijuna.

Hrvatski turizam okarakteriziran je izrazitom sezonalnošću, kao i dominacijom jadranskog u odnosu na kontinentalni turizam. Tokom 2017. godine na prostoru 7 obalnih županija<sup>19</sup> ostvareno je ukupno 95,6% svih noćenja te 86,8% posto svih turističkih dolazaka turista u Hrvatsku.

Kao destinacija kontinentalnog turizma, Karlovačka županija u cjelini ima mali udjel u ukupnom turističkom prometu, iako u posljednjim godinama bilježi rast u broju dolazaka i noćenja. Tako je tokom 2017. godine na području županije ukupno ostvareno 332.991 dolazaka odnosno 565.298 noćenja, što je za 21,2% više nego u prethodnoj godini kada je ukupno ostvareno 466.400 noćenja.

Očekivano, u broju dolazaka i noćenja na Većem urbanom području dominira grad Karlovac. Iako je i na području VUPKA evidentan isti trend rasta turističkog prometa, sveukupni udio triju gradova u turističkom prometu Karlovačke županije je srazmjerno mali i iznosi od 15 do 17% u dolascima i noćenjima, kako je vidljivo iz donje tablice.

Tablica 28. Turistički promet na području VUPKA, 2015. – 2017.

TURIZAM	2015		2016		2017	
	DOLASCI	NOĆENJA	DOLASCI	NOĆENJA	DOLASCI	NOĆENJA
Republika Hrvatska	14.343.323	71.605.315	15.594.157	78.049.852	17.430.580	86.200.261
Karlovačka-županija	245.000	395.348	278.965	466.432	332.991	565.298
Grad Karlovac	28.230	39.834	30.738	42.036	36.617	47.920
Duga Resa	11.661	27.563	12.744	27.756	17.012	35.648
Ozalj	n/a	n/a	2.082	3.272	2.484	3.630
KA županija/RH (%)	1,71%	0,55%	1,79%	0,60%	1,91%	0,66%
Karlovac/KA županija (%)	11,52%	10,08%	11,02%	9,01%	11,00%	8,48%
Duga Resa/KA županija (%)	4,76%	6,97%	4,57%	5,95%	5,11%	6,31%

<sup>18</sup> Izvještaj o stanju društvenog poduzetništva u Hrvatskoj 2015., Institut Društvenih Znanosti Ivo Pilar

<sup>19</sup> Istarska, Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska županija.

TURIZAM	2015		2016		2017	
	DOLASCI	NOĆENJA	DOLASCI	NOĆENJA	DOLASCI	NOĆENJA
Ozalj/KA županija (%)	n/a	n/a	0,75%	0,70%	0,75%	0,64%
VUPKA/KA županija (%)	16%	17%	16%	16%	17%	15%

Izvor: DZS

Slična situacija je i u pogledu smještajnih kapaciteta – na području Karlovačke županije je u 2017. godini zabilježeno ukupno 8.314 kreveta, od čega je 37% u privatnom smještaju, 33% u kampovima, 8% u hotelima, 5% u hostelima i 16% u ostalim smještajnim oblicima. Od ovog broja, otprilike 19% smještajnih kapaciteta nalazi se na području VUPKA (1.546 kreveta), dok je ostatak koncentriran u druge dvije županijske destinacije, Rakovici (55.8% smještajnih kapaciteta i 52% noćenja u 2017.) te Slunju (9.5% smještajnih kapaciteta i 19% noćenja u 2017.), koji su uz grad Karlovac glavni generatori turističkog prometa u županiji. Prosječna godišnja zauzetost svih smještajnih kapaciteta u Karlovačkoj županiji u 2017. godini bila je 19%, što je znatno manje od nacionalnog prosjeka koji za istu godinu iznosi 28%. Sezonalnost turističkih noćenja pokazuje da se od lipnja do rujna u Karlovačkoj županiji ostvaruje 77% ukupnih noćenja, dok srpanj i kolovoz generiraju 55% noćenja. U razdoblju od studenog do ožujka, broj noćenja u Županiji je na relativno niskoj razini te dostiže maksimalno oko 10.000 noćenja mjesečno.

Sukladno lokalnim i županijskim strategijama<sup>20</sup>, i u skladu s resursnom osnovom, razvoj turizma na području županije i VUPKA temelji se na sljedećim primarnim turističkim proizvodima:

- Aktivni odmor
- Ruralni turizam
- Lovni i ribolovni turizam
- Kulturni turizam

Ovdje je potrebno napomenuti kako enogastronomski turizam, izleti i manifestacije također predstavljaju značajne turističke potencijale koje je potrebno kvalitetno valorizirati te kroz razvoj infrastrukture učinkovito povezati u prepoznatljive turističke proizvode.

Mreža županijskih cikloturističkih staza iznosi preko 700 km, a uz 10 glavnih cikloturističkih staza značajne su i one manje, osobito one na području grada Duge Rese i rijeke Mrežnice. Područje rijeke Mrežnice osobito je privlačno za riječni sportski turizam: rafting i kanuing, a zbog izuzetne čistoće riječnog toka čitavo je područje idealno i za riječni turizam. U tom smislu, na ovom se području razvio i kamperski turizam koji dodatno obogaćuje ponudu ruralnim područjima.

Ovdje je potrebno napomenuti kako poljoprivreda visoke dodane vrijednosti, tradicionalna gastronomija i priprema hrane predstavljaju značajan potencijal čitavog područja, ali je potrebno definirati standarde proizvodnje i kvalitete te provesti postupak brendiranja proizvoda te ojačati njihov marketing i plasman.

Na urbanom su području sačuvani i vrijedni stari gradovi: Ozalj i Dubovac, a od posebnog je značaja i karlovačka povijesna jezgra – Zvijezda, koja predstavlja jedinstveni fortifikacijski grad izgrađen prema tadašnjem renesansnom planiranju sa simetrično raspoređenim modulima i centralnim gradskim trgom.

<sup>20</sup> Prvenstveno strateškom županijskom dokumentu *Analiza stanja i strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. godine*. Detaljniji smjerovi i mjere za jačanje turizma na području pojedinih gradova definirani su lokalnim strateškim dokumentima, kao što je *Strategija razvoja turizma grada Karlovca*, *Strategija razvoja Grada Ozlja* i *Strateški razvojni program Duge Rese*.

Čitavo područje također je prepoznatljivo po bogatoj sakralnoj baštini, povijesnim cestama, prepoznatljivim mostovima (npr. dvokatni most u Tounju) te po bogatim arheološkim zbirkama u muzejima u Karlovcu i Ozlju. Iscrpna lista zaštićenih kulturnih dobara koja su potencijalni turistički resurs na području triju JLS dana je u Prilogu 2.

Isto tako, značajan doprinos razvoju turizma imaju kulturne manifestacije koje, uz ostale koristi poput povećanja potrošnje u destinaciji i povećanja broja noćenja, pozitivno utječu i na smanjenje sezonalnosti - osobito one koje se održavaju van glavne sezone. Manifestacije su ipak najviše zastupljene u Karlovcu, a među najznačajnije se ubrajaju: Međunarodna ljetna škola gitare, Međunarodni festival folklor, Međunarodni festival suvremenog plesa Karlovac Dance Festival, Međunarodni etno-jazz festival, Međunarodni filmski festival Četiri Rijeke.

U smislu jačanja prepoznatljivosti destinacije, Karlovac također ima značajan turistički potencijal koji se temelji na dugogodišnjoj tradiciji pivarstva stoga se i sam brend karlovačkog piva može uspješno spojiti s razvojem i jačanjem turističkog brenda Grada. Svojom je turističkom razvojnom strategijom Grad Karlovac prigrio model integralnog destinacijskog managementa koji podrazumijeva restrukturiranje i repozicioniranje u kombinaciji s modelom ubrzanog urbanog rasta<sup>21</sup>, a turistički imidž i prepoznatljivost pokušava se izgraditi na krilaticama **'grad na četiri rijeke'** i **'grad susreta'** te **zaštićenoj i jedinstvenoj urbanoj cjelini Zvijezde**.

U smislu brendiranja, kao značajan se izdvaja i projekt **Grada Ozlja "Slavin grad"**. Riječ je o sveobuhvatnom procesu predstavljanja i brendiranja Ozlja kao jedinstvene destinacije kulturnog turizma koji je prepoznat i u okviru Razvojne strategije Karlovačke županije. Ovim se projektom Ozalj nastoji predstaviti kao europska kolijevka akvarela, a isti predviđa provedbu značajnog broja aktivnosti koje se odnose na izgradnju i uređenje turističke infrastrukture (Centar za posjetioce), uređenje atelijera, galerije i muzeja Slave Raškaj te organizaciju edukativnih aktivnosti (radionica i škola akvarela). Također, izrađen je i logotip kao prvi korak u brendiranju ove destinacije koja se predstavlja u vidu spoja kulturnih znamenitosti i prepoznatljivih prirodnih vrijednosti. Grad Duga Resa opredjelio se za razvoj aktivnog turizma, i gradi svoj brend na temi **'vodenog grada'**.

## 2.3 Urbano okruženje

### 2.3.1 Kvaliteta okoliša i izloženost ekološkim rizicima

#### Stanje okoliša

Karlovačka županija ubraja se po količini prirodnih voda u jednu od najbogatijih regija Hrvatske, a slično potvrđuje i geografski položaj gradova urbanog područja koji su svi smješteni u neposrednoj blizini riječnih tokova, osobito grad Karlovac koji se smjestio na 4 rijeke (Korana, Kupa, Dobra i Mrežnica). Međutim, stanovništvo ovog područja vodu za piće pretežito crpi iz podzemnih izvora, a problematika korištenja površinskih voda najviše je vezana uz rijeku Kupu, čijem slivu i pripada cijelo predmetno područje. S obzirom na krška obilježja, prisutan je rizik od iznenadnog onečišćenja podzemnih voda, dok je u nizinskom dijelu, zbog nedovršenog sustava zaštite od poplava na karlovačko-sisačkom području, prisutan značajni rizik od izlivanja voda. Izvori mineralne vode nalaze se u području Kamenskog i Lasinje, a u jugozapadnom dijelu Karlovačke županije prisutne su rezerve podzemne vode prvog tipa.

Služba za zdravstvenu ekologiju Zavoda za javno zdravstvo Karlovačke županije redovito provodi analize podzemnih i površinskih voda te analizira kvalitetu vode za ljudsku potrošnju. Do sada

<sup>21</sup> Strategija razvoja turizma grada Karlovca 2012.-2020., Sažetak, str. 34.



provedene analize jasno ukazuju kako je i u 2017. godini od ukupno 1.486 analiziranih uzoraka vode iz javnih vodovoda (sirova i prerađena voda) svega 2,0% (29) bilo kemijski neispravno, dok je od 1.625 analiziranih uzoraka vode njih 11,8% (192) bilo mikrobiološki neispravno. Kretanje broja mikrobiološki neispravnih uzoraka u promatranom razdoblju ukazuje na pozitivan trend koji bilježi smanjenje udjela neispravnih uzoraka, odnosno potvrđuje **poboljšanje kvalitete vode za piće**.

Prema zadnjem dostupnom Godišnjem izvješću o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske u Karlovcu je, s obzirom na sve mjerene onečišćujuće tvari, **zrak bio I kategorije**. Uzrok visoke kvalitete zraka u Gradu Karlovcu prvenstveno treba tražiti u izostanku onih gospodarskih odnosno industrijskih grana čije djelatnosti stvaraju velike izvore onečišćenja poput kemijske i petrokemijske industrije, industrije teških metala, proizvodnje cementa, termo energetske postrojenja i sl. Slična situacija može se utvrditi i na području gradova Duge Rese i Ozlja gdje također nema značajnijih onečišćivača. Ipak, u ljetnim mjesecima na onečišćenje zraka negativno utječe povećanje broja vozila koja koriste postojeće prometnice, a osobito autocestu A1, kao i državne ceste D1 i D3. Ovi prometni pravci ujedno su i glavni izvor zagađenja **bukom**.

Iako u Republici Hrvatskoj ne postoji jedinstven i kontinuiran **sustav motrenja tala**, upravljanje i zaštita tala regulirana je kroz više različitih sektorskih zakona. Općenito, na pojavu onečišćenja tla utječu brojni čimbenici od kojih su najznačajniji oni antropogeni, a koji se u velikoj većini slučajeva odnose na aktivnosti u poljoprivrednom sektoru kao i sektoru odlaganja otpada. Ovdje je također potrebno napomenuti kako neracionalna primjena mineralnih i organskih gnojiva izravno može ugroziti i sustave podzemnih voda za koje su ispitivanja pokazala da prema svim fizikalno-kemijskim parametrima zadovoljavaju granice propisane odredbama Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće. Također, uz već navedene pritiske, negativan utjecaj na kvalitetu tla imaju i industrija te promet. U blizini Karlovca (Lemić brdo) nalazila se deponija opasnog otpada (mazut, mulj, plastična masa, boje i sl.), koja je zbog nepravilnog načina odlaganja sanirana 2016. godine. Ovim se projektom sanacije zbrinulo oko 14.000 m<sup>3</sup> opasnog otpada.

### Prirodni resursi

Na Većem urbanom području Karlovac nalaze se značajna **zakonski zaštićena područja prirode te NATURA 2000 područja**, ali i karakteristični krajobrazni potezi koji su nastali uslijed specifične interakcije riječnih vodenih tokova i antropogenih čimbenika. Čitavo urbano područje karakteriziraju cestovna naselja, riječne vizure i veliko bogatstvo šumskim područjima.

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19) razlikujemo 9 kategorija zaštićenih područja, a na području VUPKA nalazimo 2 kategorije od državnog značenja (posebni rezervat – botanički i park prirode) i 2 kategorije od lokalnog značenja (spomenik parkovne arhitekture i park-šuma). Sveukupno je utvrđeno **5 zaštićenih područja odnosno 31,3% od ukupnog broja zaštićenih područja u Karlovačkoj županiji** (16). Njihova sveukupna površina iznosi 34.248,95 ha, dok se na području Županije nalazi 7.667,25 ha, a ista čine 53,9% od sveukupne površine zaštićenih područja na županijskoj razini. Najveću površinu zauzima Park prirode Žumberak - Samoborsko gorje (7.654,28 ha) na području grada Ozlja, gdje je također zaštićena površina u kategoriji park-šuma. Iako na području Grada Duge Rese ne postoje lokaliteti zaštićeni temeljem Zakona o zaštiti prirode, na ovom se području prostire značajan krajobraz uz tok rijeke Mrežnice koji je predložen za zaštitu u kategoriji park prirode / regionalni park.

Tablica 29. Zaštićena područja prirode na Većem urbanom području Karlovac

Naziv područja	Grad	Kategorija zaštite	Godina proglašenja	Površina (ha)	Površina u Karlovačkoj županiji (ha)
Cret Banski Moravci	Karlovac	posebni rezervat – botanički	1967.	1,82	1,82
Marmontova aleja	Karlovac	spomenik parkovne	1968.	1,89	1,89

Naziv područja	Grad	Kategorija zaštite	Godina proglašenja	Površina (ha)	Površina u Karlovačkoj županiji (ha)
		arhitekture			
Vrbanićev perivoj	Karlovac	spomenik parkovne arhitekture	1970.	4,34	4,34
Žumberak - Samoborsko gorje	Ozalj	park prirode	1999.	34.235,98	7.654,28
Grad Ozalj	Ozalj	park šuma	1970.	4,92	4,92
Ukupno				34.248,95	7.667,25

Izvor: Bioportal

Također, uz zakonski zaštićene kategorije, na Većem urbanom području Karlovac evidentiran je čitav niz vrijednih prirodnih područja koja se također štite temeljem Zakona o zaštiti prirode kroz prostorno planske odredbe na razini Županije, odnosno kategorije kao što su posebni rezervati (floristički, orintološki, zoološki, spomenici prirode (botanički, paleontološki), značajni krajobrazi (Dobra, dolina Velike i Male Utinje, Korana, Kupa, potok Gradnica, Rečica – Veliko polje), park šume (Domačaj Lug, Dubovac, Kozjača) te spomenici parkovne arhitekture:

- Drvored divljih kestena uz Kupu u Karlovcu
- Park Dr. Franje Tuđmana u Dugoj Resi
- Park oko dvorca - Gornje Pokupje
- Park oko dvorca - Jaškovo
- Karlovačka promenada
- Rečica Park uz kuriju Drašković u Rečici
- Park oko dvorca - Treščerovac
- Park oko dvorca - Zorkovac

Ekološka mreža Republike Hrvatske utvrđena je Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13 i 105/15), a ujedno predstavlja i područja ekološke mreže Europske unije – Natura 2000, odnosno područja od europske važnosti, izdvojenih radi očuvanja rijetkih i ugroženih prirodnih i poluprirodnih staništa te biljnih i životinjskih vrsta zaštićenih Direktivama Europske unije. Ekološku mrežu RH čine područja očuvanja značajna za ptice – POP područja te područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS područja. S obzirom na to da je na **čitavom području Županije prisutna gotovo polovina ugroženih te više od 50% osjetljivih biljnih vrsta Hrvatske i nešto više od 1/3 ugroženih i osjetljivih životinjskih vrsta**, vidljivo je kako postojeća Natura 2000 područja značajno doprinose očuvanju ovih vrsta. Konkretno, na području Karlovačke županije uspostavljena su 3 POP i 47 POVS područja od kojih se (dijelom ili u cijelosti) na urbanom području nalazi 1 POP i 8 POVS područja. Područja očuvanja značajna za ptice smještena su na rubnim dijelovima ozaljskog i karlovačkog urbanog područja te svojom površinom obuhvaćajući i susjedne županije. Ovdje je riječ o POP području Pokupski bazen koji ujedno ima i najveću površinu u Karlovačkoj županiji (19.244,93 ha), a od 8 POVS područja (na urbanom području) čak 5 ih je u cijelosti svojom površinom smješteno unutar granica Županije, što upućuje na visoku očuvanost bioraznolikosti, ali i osjetljivost ovih staništa.

Tablica 30. NATURA 2000 na Većem urbanom području Karlovac

Kod područja	Naziv područja	Vrsta područja	Površina područja unutar Županije (ha)	Udio područja unutar Županije (%)
--------------	----------------	----------------	--	-----------------------------------

Kod područja	Naziv područja	Vrsta područja	Površina područja unutar Županije (ha)	Udio područja unutar Županije (%)
HR1000001	Pokupski bazen	POP	19.244,93	54,85
HR2000642	Kupa	POVS	1.522,69	28,39
HR2000593	Mrežnica - Tounjčica	POVS	1.095,98	100
HR2000094	Ozaljska špilja	POVS	0,78	100
HR2001505	Korana nizvodno od Slunja	POVS	588,50	100
HR2001381	Vukmanić - cret	POVS	14,54	100
HR2000586	Žumberak - Samoborsko gorje	POVS	7.654,22	22,36

Izvor: Biportal

### Urbano zelenilo

Zelene površine gradova urbanog područja održavaju javna komunalna poduzeća. Primjerice u Karlovcu je za održavanje javnih zelenih površina zaduženo komunalno poduzeće Zelenilo d.o.o. – Karlovac u čijoj je nadležnosti sveukupno 1.421.843 m<sup>2</sup> zelenih površina, što u odnosu na broj stanovnika (2011) iznosi 25,5 m<sup>2</sup> po stanovniku. Na području Grada Duge Rese uređuje se ukupno 134.312 m<sup>2</sup> javnih zelenih površina, što je 12,0 m<sup>2</sup> javnih zelenih površina po stanovniku. Na području Grada Ozlja za uređivanje u 2019. godini predviđeno je ukupno 12.230 m<sup>2</sup> javnih zelenih površina što iznosi svega 1,8 m<sup>2</sup> po stanovniku.

### Gospodarenje otpadom

Na predmetnom urbanom području, većina stanovništva obuhvaćena je organiziranim skupljanjem otpada. U Karlovcu je organiziranim odvozom komunalnog otpada obuhvaćeno 98% stanovnika, u Ozlju su organiziranim skupljanjem i odvozom komunalnog otpada obuhvaćena sva naselja, a slično vrijedi i za područje Grada Duga Resa. Na području Grada Karlovca organizirano skupljanje otpada obavlja komunalno poduzeće Čistoća d.o.o. Karlovac, u Gradu Dugoj Resi nadležna je tvrtka Čistoća Duga Resa d.o.o., a u Ozlju Azelija eko d.o.o. Osnovne djelatnosti ovih poduzeća, uključuju održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, djelatnosti prijevoza i skupljanja otpada, održavanje javnih površina te čistoće javno-prometnih površina (kolnika, pločnika, trgova, pothodnika, javnih stuba i prolaza), tržnice na malo i veliko, održavanje groblja i dr.

Na urbanom području uspostavljen je sustav odvojenog prikupljanja otpada za koji se koriste namjenski kontejneri raspoređeni na oko 100-tinjak lokacija tzv. "zelenih otoka" od kojih se više od 70% nalazi u gradu Karlovcu. Odvoz glomaznog otpada provodi se putem otvorenih kontejnera postavljenih na javnim površinama prema unaprijed utvrđenom rasporedu po gradskim četvrtima i mjesnim odborima, a građani grada Karlovca imaju i mogućnost korištenja besplatnog odvoza glomaznog otpada na zahtjev. Električni i elektronički otpad preuzimaju ovlašteni sakupljači i predaju obrađivaču. Građani na reciklažnim dvorištima mogu odložiti posebne vrste otpada izdvojene iz komunalnog otpada.

Miješani komunalni otpad se prikuplja i odvozi na **odlagalište otpada Ilovac**, gdje se obrađuje i trajno odlaže. Riječ je o odlagalištu površine 18 ha koje je trenutno u procesu saniranja, a predviđeno je i njegovo zatvaranje nakon izgradnje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Babina Gora. Lokacija Ilovac će nakon puštanja u rad RCGO Babina Gora služiti kao pretovarna stanica s postrojenjem za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada i reciklažnim dvorištem. Ukupna vrijednost projekta RCGO Babina Gora iznosi 7,9 milijuna kuna, a najveći dio sufinancirat će se sredstvima

europskih fondova, točnije kroz Mjeru 7 Programa ruralnog razvoja. Kapaciteti Centra zadovoljit će potrebe za 150.000 stanovnika u Karlovačkoj županiji, ali i onih dijelova Ličko-senjske i Sisačko-moslavačke županije koji se nalaze u gravitacijskom području Karlovačke županije. Na odlagalište Ilovac komunalni otpad odlažu i sljedeće općine s područja Karlovačke županije: Barilović, Bosiljevo, Draganić, Cetingrad, Generalski Stol, Kamanje, Krnjak, Netretić, Ribnik, Tounj, Vojnić i Žakanje te gradovi Duga Resa i Ozalj. Na odlagalištu Ilovac također je uspostavljeno reciklažno dvorište površine 4.210 m<sup>2</sup> gdje su raspoređeni kontejneri za privremeno skladištenje 33 vrste otpada, a građani mogu otpad besplatno dovesti i odložiti u odgovarajuće kontejnere.

**Količine sakupljenog miješanog komunalnog otpada (MKO)** na predmetnom području u pravilu **pokazuju trend smanjivanja**. U 2016. godini količina MKO iznosila je 15.820,57 tona odnosno 48,4% od sveukupno 32.709,82 t prikupljenog komunalnog otpada na području Karlovačke županije. Vidljivo je također kako je u 2016. godini došlo do smanjivanja ukupno odloženog otpada na odlagalište Ilovac, prvenstveno zbog provođenja aktivnosti na odvojenom prikupljanju otpada te općenito unaprijeđenog sustava gospodarenja komunalnim otpadom.

Tablica 31. Količine odloženog miješanog komunalnog otpada na odlagalištu Ilovac 2013. – 2016. godina (u t)

Teritorijalna jedinica	2013.	2014.	2015.	2016.
Karlovac	12.754,20	14.591,08	14.870,26	12.552,32
Duga Resa	2.225,52	2.344,62	2.193,18	2.120,96
Ozalj	1.231,36	1.254,83	1.157,23	1.147,29
<b>Ukupno</b>	<b>16.211,08</b>	<b>18.190,53</b>	<b>18.220,67</b>	<b>15.820,57</b>

Izvor: Čistoća d.o.o. Karlovac, Čistoća d.o.o. Duga Resa, ROO

U kategoriji odvojenog prikupljanja otpada u 2016. Godini, najviše je bilo prikupljeno papira i kartona, te plastike i stakla, a količine odvojeno prikupljenog otpada koji je prijavljen u odnosu na 2015. godinu uglavnom su povećane, prije svega zbog povećane edukacije građana o odvojenom prikupljanju otpada koja se provodi u svim gradovima urbanog područja. Ovo potvrđuje i činjenica kako je odnos posebno izdvojenog otpada i ukupno proizvedenog/prikupljenog miješanog komunalnog otpada na analiziranom području u 2016. godini iznosio 6,7%, što je više u odnosu na prethodnu 2015. godinu kada je ovaj omjer bio manji te je iznosio 5,4%.

Tablica 32. Količine odvojeno prikupljenog otpada na urbanom području 2013. – 2016. godina (u t)

Teritorijalna jedinica	2013.	2014.	2015.	2016.
Karlovac	1.207,05	1.092,73	825,70	913,02
Duga Resa	68,40	132,77	149,50	141,43
Ozalj	12,56	10,92	5,82	9,02
<b>Ukupno</b>	<b>1.288,01</b>	<b>1.236,42</b>	<b>981,02</b>	<b>1.063,47</b>

Izvor: Čistoća d.o.o. Karlovac, Čistoća d.o.o. Duga Resa, ROO

Iako na urbanom području više **nema neusklađenih odlagališta otpada**, ipak se povremeno stvaraju divlja odlagališta na kojima nadležne službe redovno provode čišćenja, što potvrđuju i izvješća o provedbi planova gospodarenja otpadom za svaku jedinicu lokalne samouprave u sastavu predmetnog područja. Na području Grada Karlovca krajem 2016. godine saniran je divlji deponij Lemić Brdo pri čemu je uklonjeno ukupno 526 tona miješanog komunalnog otpada, 235 tone crne mase visoke viskoznosti, 3.107 tona onečišćenog tla, 544 kg kiselina te 60 kg otpadnih boja i lakova. Riječ je

o površini od 16.000 m<sup>2</sup> na kojoj je otpad odlagan u razdoblju od 1975. do 1986. godine. Na području sva tri grada većina divljih odlagališta je sanirana, a na području Grada Karlovca i Ozlja uspostavljen je i sustav zaprimanja dojava o istima elektroničkim putem.

### **Mapiranje izloženosti prirodnim rizicima i klimatskim opasnostima**

Urbano područje izloženo je prirodnim nepogodama, a osobito je pogođeno karlovačko područje na kojem, prilikom velikih oborina, dolazi do brzog porasta vodostaja na slivu Kupe, odnosno na rijekama Kupi, Dobri, Mrežnici i Korani, uslijed čega je cijelo područje izloženo značajnim rizicima od poplava. Riječ je o rijekama koje su u pravilu u svojim gornjim tokovima bujičnog karaktera te dolazi do naglog slijevanja u navedeno područje. Najugroženiji su Grad Karlovac te naselja i nizvodno uz rijeku Kupu. Iako se u samom Gradu nalaze objekti za zaštitu od štetnog djelovanja voda, **šire gradsko područje nema riješenu obranu od poplava, a zaštićen je samo uži dio centra grada.** S obzirom na značajnu ugroženost ovog područja, upravo u vrijeme pisanja ovog dokumenta započela je implementacija sustava zaštite od štetnog djelovanja voda koji će integrirano obuhvatiti ugrožene dijelove na karlovačko-sisačkom području, a isti predviđa sljedeće ključne elemente kojima će ostvariti rasterećenje viška protoka Kupe uzvodno od Karlovca: brana Brodarci, preljevni objekt na kanalu Kupa-Kupa, nasipi uz Kupu i Dobru te Koranu i Mrežnicu, izgradnja retencije Kupčina te izgradnja sustava Šišljavić i Kupčina.

Od ostalih prirodnih rizika, urbano je područje izloženo rizicima od pojave suša, olujnog i orkanskog nevremena, snježnih oborina i poledice. Osim navedenih prirodnih katastrofa, na urbanom području postoji mogućnost nastanka tehničko-tehnoloških nesreća koje potencijalno mogu rezultirati posljedicama većih razmjera, a odnose se prvenstveno na nesreće u gospodarskim objektima, nesreće u prometu i slučajeve nepravilnog odlaganja otpada, a upravo ovi posljednji i predstavljaju najčešće akcidente.

**Snage za zaštitu i spašavanje na urbanom području** obuhvaćaju sljedeće institucije: vatrogasne snage, trgovačka društva, ustanove i institucije čija je redovita djelatnost zaštita i spašavanje ljudi i imovine, tijela državne uprave, jedinice područne i lokalne samouprave, civilnu zaštitu, humanitarne organizacije i udruge, kao i samo građanstvo. Osim navedenih subjekata, Oružane snage Republike Hrvatske mogu biti snaga koja se kroz jedinstven sustav zaštite i spašavanja uključuje poglavito u prirodnim i tehničko-tehnološkim nesrećama katastrofalnih razmjera. Također, za čitavo područje Županije izrađen je i dokument *Procjena ugroženosti stanovnika, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća u Karlovačkoj županiji* (2012./2014.), a slične dokumente imaju izrađene i jedinice lokalne samouprave koje se nalaze u sastavu Većeg urbanog područja Karlovac.

### **2.3.2 Primarna infrastruktura**

#### **Vodoopskrba i odvodnja**

Na urbanom je području **opskrbljenost stanovništva pitkom vodom vrlo visoka**, ali ipak postoje razlike, odnosno dijelovi manjih perifernih naselja koja još uvijek nemaju riješenu vodoopskrbu. Primjerice u užem dijelu Karlovca ostvarena je 100%-na opskrbljenost vodom, dok se na rubnim područjima Grada ona kreće od 80% – 90%. Na području Duge Rese uspostavljen je kombinirani vodoopskrbni sustav s otvorenom vodoopskrbom, a pokrivenost vodoopskrbom je 100%-na. Opskrbljenost na ozaljskom području je visoka te iznosi 97% (također s iznimkom za neka manja naselja). Potrošnja pitke vode na urbanom području iznosi oko 100 litara dnevno po stanovniku što je u prosjeku manje od potrošnje na županijskoj razini (cca 134 l/st/dan). Duljina javne vodoopskrbne mreže na urbanom području iznosi 1.542 km, od čega gotovo 80% čine sustavi na karlovačkom i području Duge Rese.

Izraženija od potrebe za proširenjem vodovodne mreže jest potreba za obnovom iste, s obzirom na to da su na cijelom urbanom području prisutni i **značajni gubici vode u distribuciji** koji su najčešće



uzrokovani dotrajalošću mreže. Primjerice na karlovačkom području gubitak vode iz vodoopskrbne mreže iznosi nešto manje od 50% zbog čega je potrebno rekonstruirati dotrajale cjevovode kako bi se gubici vode sveli na prihvatljivu razinu, a slična je situacija na području Duge Rese gdje gubici iznose oko 65%.

Sustavi odvodnje postoje u svim gradovima VUPKA, ali najznačajniji je **sustav odvodnje aglomeracije Karlovac – Duga Resa**, koji čini jednu tehnološko-projektu cjelinu te predstavlja prioritet na razini Županije. U tom smislu sastavljen je i Sporazum o pripremi i provedbi projekta Aglomeracija Karlovac – Duga Resa čija sveukupna vrijednost iznosi 410 milijuna kuna, a od čega se putem sredstava europskih fondova očekuje sufinanciranje u visini od 232,3 milijuna kn (Kohezijski fond). Riječ je o značajnom projektu koji će obuhvatiti izgradnju 65 km sanitarne kanalizacije, rekonstrukciju 6,9 km sanitarne kanalizacije, rekonstrukciju 56,6 km vodoopskrbne mreže, izgradnju 27 crpnih stanica, retenciju Banija sjever, sifon ispod rijeke Mrežnice, solarnu sušionicu mulja, mjernu opremu za mulj na UPOV-u te vozila za održavanje sustava odvodnje.

Općenito, pokrivenost područja kanalizacijskom mrežom i sustavima za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV) znatno je niža u manjim naseljima, a u nekima uopće ne postoji. Primjerice, na području grada Duge Rese gotovo 50 % manje kućanstava spojeno je na sustav odvodnje u odnosu na razinu pokrivenosti vodoopskrbom. Nedovoljno je izgrađena kanalizacijska mreža i na ozaljskom području. U samom su naselju izvedeni kolektori te retencijski bazen i uređaj za pročišćavanje. Za centralno područje Grada, planirana je izvedba mješovite kanalizacije odnosno nepotpune razdjelne kanalizacije za ostala područja u obuhvatu Grada.

Pročišćavanje otpadnih voda na karlovačkom je području riješeno kroz izgradnju uređaja za predtretman otpadnih voda. Riječ je o prvom komunalnom projektu u Republici Hrvatskoj sufinanciranom sredstvima pretpripravnih fondova Europske unije (Program ISPA) kojim se pročišćavaju otpadne vode Karlovca i Duge Rese. UPOV ima tri stupnja pročišćavanja otpadnih voda, kapacitet 98.500 ES, a s radom je započeo 2011. godine. Grad Ozalj također je iz vlastitih sredstava te sredstava IPARD programa 2007.-2013. financirao izgradnju biološkog pročištača otpadnih voda. Ovaj pročištač je kapaciteta 2000 ES (biološko-mehanički tretman) te rješava u potpunosti potrebe Grada na desnoj obali rijeke Kupe, dok su naselja Zajačko selo i Požun na lijevoj obali rijeke Kupe planirana kao područje zasebnog sustava odvodnje s vlastitim uređajem za pročišćavanje.

### **Energetska infrastruktura**

**Elektro distributivnom mrežom** na području VUPKA upravlja HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. – distribucijsko područje Elektra Karlovac koje, između ostalih, uključuje i terenske jedinice Duga Resa i Ozalj. Područje Elektre Karlovac sveukupno pokriva oko 4.300 km<sup>2</sup> na kojem živi oko 175.000 stanovnika, što znači da se više od 40% korisnika usluga distributera nalazi na predmetnom urbanom području. Prema podacima HEP ODS pokrivenost elektro-distributivnom mrežom je 100%-na, a pojedinačni se slučajevi rješavaju putem izravnog zahtjeva za priključenjem na distributivnu mrežu. Postojeći sustav opskrbe električnom energijom urbanog područja čine zračni i podzemni (kabelski) vodovi. Srednjonaponska mreža na karlovačkom je području najvećim dijelom izvedena kao podzemna, dok na području gradova Duge Rese i Ozlja prevladavaju zračni vodovi. Niskonaponska je mreža izvedena je podzemno i nadzemno. U pravilu, u svojim užim dijelovima, gradovi imaju niskonaponsku mrežu izvedenu podzemno, a u široj okolici nadzemno. Iako je većina kabela izvedena s 20 kV izolacijom, neki su kabeli starije proizvodnje s 10 kV izolacijom.

Što se tiče infrastrukture za proizvodnju, na ozaljskom se području nalazi protočna **HE Ozalj** (na rijeci Kupi) ukupne snage 5,5 MW. Ova poznata HE u funkciji je od 1908. godine te je znatno doprinijela razvoju industrije ozaljskog i karlovačkog područja. Također, na istom se području u funkciji nalazi i **MHE Ilovac** ukupne snage 1,4 MW. U okviru korištenja obnovljivih izvora energije, na urbanom je području instalirano i nekoliko fotonaponskih sustava, međutim, isti trenutno nemaju veći značaj u ukupnoj proizvodnji električne energije.

Na području Županije prisutno je 10 opskrbljivača prirodnim plinom te je izgrađeno ukupno **71,8 km plinske mreže**. Transportni plinovodni sustav u Karlovačkoj županiji čine dva magistralna plinovoda (Pula – Karlovac, Karlovac – Zagreb), a za potrebe distribucije plina na karlovačkom području (i susjednih općina) izgrađena je mjerno redukcijska stanica – MRS Karlovac. Plinska je mreža trenutno razvedena na području svih gradova Županije te u općinama Barilović, Netretić, Draganić, Ribnik i Žakanje što uključuje i naselja gradova koji se nalaze u sastavu Većeg urbanog područja Karlovac. Sadašnju distribuciju i opskrbu plinom provodi tvrtka Montcogim-plinara d.o.o. (danas u vlasništvu RWE Hrvatska), čije djelovanje na ovom području započinje 2001. godine kada započinje i plinifikacija Županije. Prvi potrošač je spojen 2003. godine u Karlovcu, a na području Grada danas je registrirano oko 1.000 korisnika. Od većih potrošača, najznačajnija je Gradska toplana Karlovac koja također koristi prirodni plin. Potrošnja plina na gradskom području kontinuirano raste, a navedena pozitivna kretanja naglašenija su kod industrijskih subjekata i poslovnih potrošača u odnosu na kategoriju kućanstva. Iako je koncesijskim ugovorom predviđena plinifikacija i ostalih gradova, najčešće do iste ne dolazi, kako zbog problema s imovinsko-pravnim odnosima, tako i zbog općenito relativno niske zainteresiranosti stanovništva za priključenje na plinsku mrežu, što posljedično dovodi u pitanje i ekonomsku opravdanost investicije. Na području Grada Duga Resa nema izgrađene distributivne plinske mreže.

**Javni sustav grijanja** na urbanom području proveden je samo na području Karlovca. Proizvodnjom, distribucijom i opskrbom toplinskom energijom na području Grada upravlja tvrtka **Gradska toplana d.o.o., a danas se u njoj proizvodi toplinska energija za zagrijavanje više od 7.600 stanova i 450 poslovnih prostora**. Riječ je o centralnom toplinskom sustavu prilagođenom za manje gradove kojeg čini mreža duljine 42 km, a toplina se predaje kroz 180 toplinskih stanica. Ove stanice koriste se isključivo za potrebe grijanja objekata i kao takve nisu predviđene za pripremu PTV.

Toplana **kao glavne energente koristi prirodni plin i mazut**, a glavna kotlovnica ima ukupni toplinski učinak od **116 MW**. Tehnički gledano, pojedini su toplovođi ugroženi zbog korozije i starosti te na pojedinim dionicama dolazi do curenja vode (cca. 35.000 m<sup>3</sup>/god.). Od 2007. godine provodi se modernizacija zastarjele opreme te postepena plinifikacija zastarjelih kotlova, čime se postiže veća iskoristivost energenta te smanjivanje štetnih utjecaja na okoliš, koji nastaju prilikom korištenja fosilnih goriva. Do 2015. godine ukupna potrošnja toplinske energije proizvedena u centraliziranom toplinskom sustavu bilježila je kontinuirani pad što je izravno povezano s kretanjima cijene grijanja na tržištu te zbog čega se korisnici u pravilu okreću prema drugim izvorima toplinske energije.

**Obnovljivi izvori energije** predstavljaju veliki potencijal na području Karlovačke županije, a od osobite je važnosti za predmetno urbano područje značajan šumski i potencijal drvne industrije kojim se izravno omogućava razvoj lokalnog gospodarstva baziranog na proizvodnji energije iz **biomase**. Posljednje je u izravnoj vezi s projektima koji uključuju primjerice ugradnju pirolitičkih kotlova i kotlova na pelete te zamjenu kotlova na fosilna goriva kotlovima na biomasu – uglavnom u školskim ustanovama. Općenito, izgradnjom kotlovnica i malih područnih toplana na biomasu na urbanom se području potiče gospodarski i ruralni razvoj te ostvaruje učinkovitije korištenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta. Najveća prepreka daljnjem razvoju ovakvih projekata predstavlja i **nedostatak prikladnih izvora financiranja, posebice za manje gradove**, uključujući i Dugu Resu i Ozalj, koji sami nemaju financijskih mogućnosti sufinanciranja EU projekata vlastitim udjelom.

Iako smještena u rubnom području južnog dijela Panonskog bazena, Karlovačka županija ima **značajan potencijal geotermalne energije**, a za Veće urbano područje Karlovac relevantno je geotermalno ležište Rečica (bušotine Ka-2 i Ka-3). Međutim iako je ovaj potencijal značajan za proizvodnju električne i toplinske energije za različite primjene (npr. grijanje i hlađenje objekata u Karlovcu, ribnjičarski kompleks Draganić, industrijski procesi, poljoprivredna proizvodnja i sl.), neophodno je naglasiti kako je takva isplativost moguća jedino ako se nađe potrošač za cjelokupnu proizvedenu toplinsku energiju.

Tablica 33. Projekti OIE prema vrsti i ukupnoj snazi postrojenja na urbanom području s kojima je HROTE sklopio ugovor o otkupu električne energije

Vrsta postrojenja	Naziv projekta	Nositelj projekta	Lokacija	Električna snaga [MW]	Toplinska snaga [MW]
Sunčana elektrana	Fotonaponska elektrana Karlovac	LE-ENERGIJA d.o.o. za proizvodnju, trgovinu i usluge	Ozalj	0,03	-
	Fotonaponski sustav Centar za održivi razvoj	Veleučilište u Karlovcu	Karlovac	0,0099	-
	EUROHERC OSIGURANJE d.d.	Integrirana sunčana elektrana Euroherc Karlovac - Ilovac	Karlovac	0,0086	-
<b>Ukupno</b>				<b>0,0485</b>	-
Hidroelektrana	Mala hidroelektrana Ilovac - pilot postrojenje	TEKONET d.o.o. za telekomunikacijsku tehniku i usluge	Ozalj	1,4	-
	Mala Hidroelektrana Korana 1- Karlovac*	KORANA 354 d.o.o. za usluge	Karlovac	0,354	
<b>Ukupno</b>				<b>1,754</b>	-
Elektrana na biomasu	Elektrana na biomasu BE-TO Karlovac*	PCC Biomasa Karlovac d.o.o.	Karlovac	5	21,4
<b>Ukupno</b>				<b>5</b>	<b>21,4</b>

\* Nositelji projekata s kojima je HROTE sklopio ugovor o otkupu električne energije a čija postrojenja još nisu puštena u pogon

Izvor: HROTE, Sustav poticanja OIEIK u RH (2018.)

### 2.3.3 Mobilnost i povezanost

#### Cestovni promet

Veliki značaj za cijelo urbano područje nosi izuzetan geoprometni položaj grada Karlovca koji istovremeno povezuje Podunavski, Alpski i Primorski bazen te omogućava prometno povezivanje Srednje Europe s jadranskih lukama. Konkretno, čitavo se karlovačko područje nalazi na trasi paneuropskog koridora RH2 (Budimpešta–Zagreb–Rijeka), a ujedno ovdje prolaze i europski cestovni pravci E65 i E71. Ključne prometnice čine **autoceste A1 (Zagreb – Split – Dubrovnik) te državne ceste D1 (GP Macelj / Slovenija - Split) i D3 kojim se ostvaruje veza kontinentalnog i primorskoga dijela Hrvatske (GP Goričan / Mađarska - Rijeka)**. Potrebno je također napomenuti kako se karlovačko područje nalazi u najužem dijelu Hrvatske te omogućuje najkraću vezu između Republike Slovenije i Bosne i Hercegovine.

Na dugoreškom području ne prolazi autocesta, ali su za njenu prometnu povezanost relevantne državne ceste D3 Zagreb – Rijeka i D23 Karlovac – Senj u duljini od 19 km. S druge strane, najbliži pristup na autocestu A1 nalazi se u Karlovcu na udaljenosti od 11 km. Nešto nepovoljnija situacija prisutna je na području Grada Ozlja koji se ne nalazi na glavnim državnim i međunarodnim prometnim koridorima. Međutim, kao i Duga Resa, gradsko naselje Ozalj nalazi se svega 17, 5 km od Karlovca kojim prolazi međunarodni prometni koridor RH2.

Putovanje automobilom od gradova urbanog područja do Karlovca traje u prosjeku 20-ak minuta, a od Karlovca do glavnog grada RH 45 minuta.

Tablica 34. Podaci o vremenu putovanja od Karlovca do bližih gradova

Grad	Vrijeme putovanja
Ozalj	20 minuta
Duga Resa	17 minuta
Zagreb	45 minuta
Rijeka	80 minuta
Ogulin	40 minuta
Sisak	73 minute
Metlika (SLO)	40 minuta

Izvor: Google Maps (<https://www.google.hr/maps>)

Što se tiče **sigurnosti cestovnog prometa**, prema podacima DZS, u razdoblju 2013. do 2018., broj prometnih nesreća na području Karlovačke županije je u konstantnom padu, kao i broj ozljeđenih odnosno poginulih osoba. U 2018. godini, na cestama KŽ poginulo je 12 osoba, a ozljeđenih je bilo 347. Ukupan broj nesreća u 2018. godini bio je 359, što čini 3% prometnih nesreća na razini cijele RH.

#### Drugi vidovi prometa

Povoljan geoprometni položaj odnosi se i na željeznički promet – na području VUPKA postoje 2 željezničke pruge od kojih je, sukladno Odluci o razvrstavanju željezničkih pruga (NN 60/14 i 72/17), 1 od značaja za međunarodni promet: M202 Zagreb GK – Karlovac – Rijeka koja se ujedno nalazi na Mediteranskom željezničkom TEN-T koridoru (RH2), dok je pruga L103 Karlovac – Ozalj – Kamanje – Državna granica – (Metlika) željeznička pruga od značaja za lokalni promet.

Unatoč postojanju željezničkih pravaca, **željeznički je promet na području VUPKA, kao i na razini cijele RH, izrazito neučinkovit i nedovoljno korišten** uslijed lošeg upravljanja i nedostatka investicija u zadnjih 30-ak godina. Načelno se može utvrditi da je željeznička mreža na niskoj tehničkoj razini kapaciteta te je potrebno njezino uređenje na način koji bi garantirao uključenost u europske tokove i povećanje prometovanja željeznicom kao efikasnije i za okoliš prihvatljivije alternative cestovnom prijevozu.

Sustav **zračnog prometa** na urbanom području ne postoji, a domaći i međunarodni zračni promet odvija se kroz Međunarodnu zračnu luku Zagreb – "Franjo Tuđman" koja je od Karlovca udaljena 62 km. Iako na području Županije ne postoje odgovarajuće građevine za zračni promet, županijskim je Prostornim planom planirana zračna luka Karlovac.

Na urbanom području također ne postoji **sustav riječnog prometa**, ali je isti planiran u vidu državnog plovnog puta II. klase rijekom Kupom kojim bi se povezali Karlovac i naselje Šišljavić. Riječna luka planirana je na poziciji Banijskog mosta u naselju Karlovac, a planom se također predviđa također i izgradnja pristaništa na rijekama na urbanom području u svrhu jačanja turističke konkurentnosti destinacije. U navedenom slučaju, ova pristaništa bi uključivala isključivo građevine namijenjene za pristajanje plovila te ukrcaj i iskrcaj posjetitelja.

#### Urbani prijevoz

Na Većem urbanom području Karlovac javni gradski autobusni promet odvija se putem gradskih i međugradskih linija međutim samo se na području Grada Karlovca pružaju usluge lokalnog linijskog prijevoza putnika dok su Ozalj i Duga Resa povezani međugradskim linijama. Autobusnim javnim prijevozom putnika na urbanom području upravlja Autotransport Karlovac d.d. koji je s najviše registriranih linija ujedno i najzastupljeniji prijevoznik na području čitave Županije (47,01%). Trenutno se javni autobusni promet odvija u 4 pravca (Švarča, Turanj, Banija i Dubovac), što uključuje i veze s okolnim prigradskim naseljima te gradovima Dugom Resom i Ozljem. Polazne stanice javnog prijevoza

su: autobusni kolodvor, tržnica i Korzo. Na navedenim linijama van vršnih sati autobusi prometuju rijetko, što ograničava prometnu ponudu te putnici u tom slučaju najčešće koriste osobno vozila za potrebe prijevoza. U tom smislu, Studijom prometnog razvoja Karlovačke županije predlaže se izrada novog voznog reda koji bi bio u skladu s potražnjom te potencijalno usklađen s postojećim željezničkim prijevozom, kako bi se dodatno unaprijedila mreža javnog prijevoza na urbanom području.

U tehničkom smislu, određen broj stajališta javnog prijevoza nije odgovarajuće opremljen te su potrebna daljnja ulaganja kako bi sva stajališta imala zadovoljavajuću razinu opremljenosti (npr. izvatke voznih redova, odgovarajuću horizontalnu i vertikalnu signalizaciju i sl.). Isto tako, relativno maleni broj stajališta zadovoljava zahtjeve potrebne za razvoj kvalitetnog sustava integriranog prijevoza putnika i primjenu pametnih sustava u prometu. Iako većina stajališta ima uređena uigibališta za vozila, vrlo je slaba povezanost nogostupima te još manja biciklističkim stazama (na razini Županije radi se 26% odnosno 13% slučajeva koji zadovoljavaju ove uvjete). U malom su broju slučajeva u blizini stajališta uređena i parkirna mjesta za bicikle te za osobna vozila, a prisutan je i generalni problem nedostatka javnih garaža i parkirališta te su u tom smislu potrebna daljnja ulaganja kako bi se dodatno olakšao prijelaz s osobnog prijevoznog sredstva na javno i time unaprijedio sustav integriranog prijevoza putnika. Također je potrebno unaprijediti sustave intermodalnih oblika prometa za koje načelno postoji infrastruktura koja omogućava prometnu povezanost između gradova s 2 prijevozna moda (željeznički prijevoz i autobusni prijevoz).

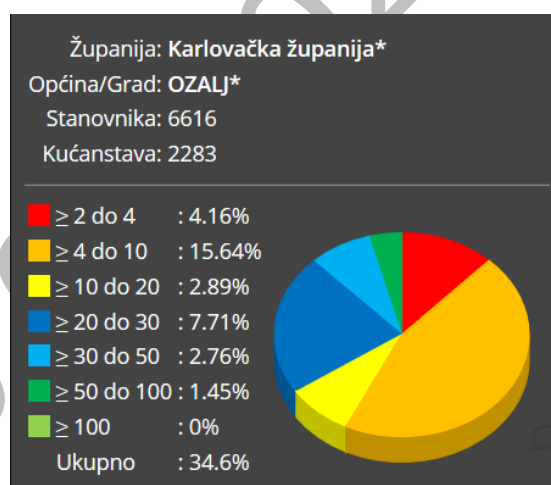
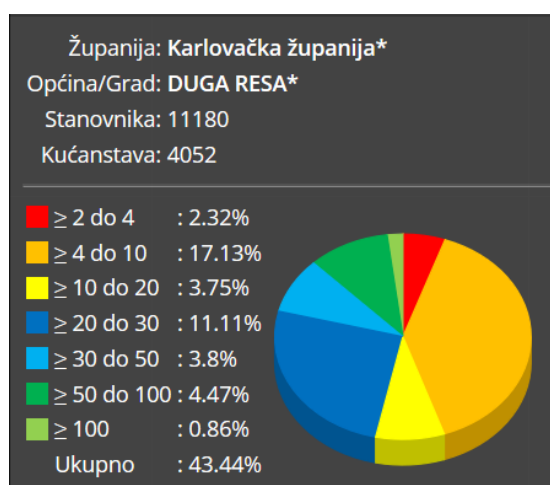
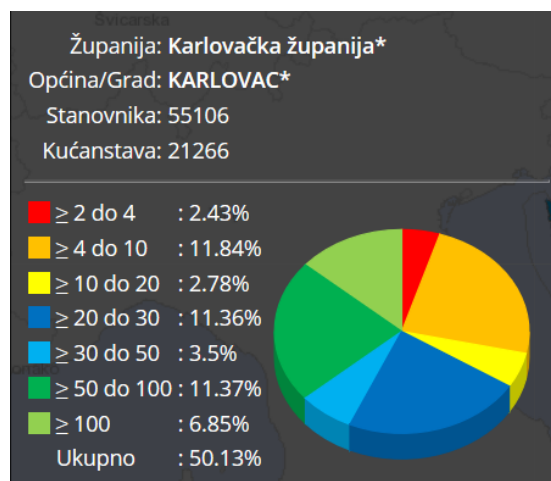
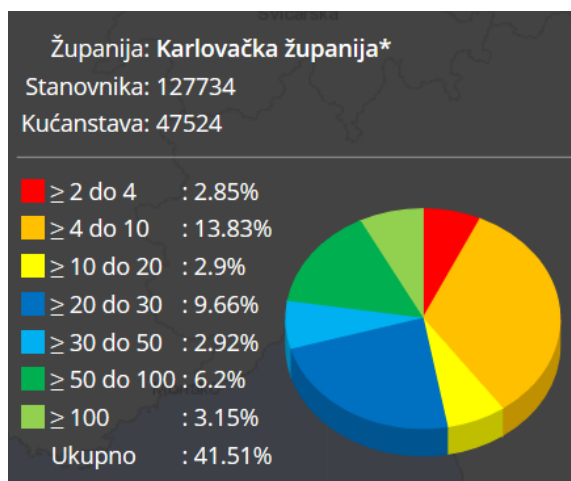
### Širokopojasna infrastruktura

Na području Karlovačke županije nalazi se ukupno 138 baznih postaja koje uključuju antenske stupove u vlasništvu operatera javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija, antenske stupove ostalih infrastrukturnih operatera, antenske prihvate na postojećim objektima te unutarnje antenske sustave. Međutim, iako stanovništvo na razini Županije ostvaruje visok stupanj pokrivenosti osnovnim nepokretnim pristupom, penetracija nepokretnog širokopojasnog pristupa krajem 2017. godine iznosila je svega 19,8%, dok je nacionalni prosjek u istom razdoblju iznosio 25,6%. U cilju jačanja širokopojasne mreže pristupa, Karlovačka županija pokrenula je Projekt razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa na području više gradova i općina uključujući i gradove urbanog područja – Dugu Resu te Ozalj. Ovim se projektom planira implementacija nepokretne pristupne elektroničke komunikacijske mreže sljedeće generacije (NGA) kojom se nastoje osigurati preduvjeti za održivi društveni i gospodarski razvitak na lokalnoj razini, a projekt se provodi unutar Okvirnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (NN 68/2016). Ovdje je također potrebno napomenuti kako je od 2016. godine na području Duge Rese uveden najbrži bežični Internet do 1 gigabita/s, međutim, ova je usluga još uvijek namijenjena prvenstveno za poslovne korisnike.

Prema podacima HAKOM-a (područja dostupnosti širokopojasnog pristupa), na urbanom području uz dostupnost osnovnog širokopojasnog pristupa (2 Mbit/s - 30 Mbit/s) postoji i više lokacija s dostupnim brzim (30 Mbit/s - 100 Mbit/s) i ultrabrzim pristupom (iznad 100 Mbit/s). Međutim, u slučaju ovog posljednjeg riječ je isključivo o užim područjima gradskih naselja, dok su najniže brzine zastupljene većinom u ruralnim dijelovima. Prema niže prikazanim podacima vidljivo je kako kućanstva na području Karlovačke županije (47.524) najviše koriste nepokretni širokopojasni pristup ugovorene brzine od 4 do 10 Mbit/s (13,83%), a sveukupni postotak kućanstva s ugovorenim nepokretnim širokopojasnim pristupom iznosi 41,51%. U gradovima Dugoj Resi i Ozlju, ovi udjeli su ispod županijskog prosjeka, dok kućanstva na području Karlovca (21.266) najviše koriste nepokretni širokopojasni pristup ugovorene brzine od 4 do 10 Mbit/s (11,84%) te od 50 do 100 Mbit/s (11,37%).

Slika 3. Prikaz podataka o dostupnosti i korištenju brzina nepokretnog širokopojasnog pristupa kućanstava na području gradova Karlovac, Duga Resa, Ozalj te područje Karlovačke županije (2019.)





Izvor: HAKOM, <http://bbzone.hakom.hr/hr-HR/StatistickiPrikaz#sthash.Po9d3Hsq.fFyv3uU1.dpbs>

### 3 PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA

#### 3.1 Uvod

SWOT analiza – koja u užem smislu podrazumijeva definiranje pozitivnih i negativnih razvojnih faktora (snage – S, slabosti – W, mogućnosti – O i prijetnje – T) – podrazumijeva interpretaciju i vrednovanje informacija i podataka iz osnovne analize, koja se bazira na lokalnim kulturološkim preferencijama i razumijevanju šireg konteksta i dubokih pokretača promjena. Razumijevanje šireg konteksta važan je korak u interpretaciji i projiciranju mogućih razvojnih scenarija urbanog područja.

Suvremeni globalizirani i digitalizirani svijet obilježen je radikalnim mijenama koje se osjete, u manjoj ili većoj mjeri, u svim nacionalnim državama pa tako i u Hrvatskoj. Iako se ovi globalni trendovi realiziraju na specifičan način u svakoj državi i lokalitetu, ne treba zanemariti njihov utjecaj čak i na mala društva i relativno zatvorene ekonomije poput hrvatske. Prema najnovijem izvještaju ESPAS-a<sup>22</sup>, suvremeni svijet je svijet *sve veće povezanosti, ali i fragmentacije, drastičnih transformacija u demografskoj strukturi i korištenju energije te uznemirujućih promjena u tehnologiji, okolišu i politici*, a put prema budućnosti 2030. godine obilježen je sljedećim **'mega-trendovima'**:

1. Globalno zatopljenje i klimatske promjene čiji će efekti u narednim dekadama postajati sve ozbiljniji, učestaliji i evidentniji (suše, poplave, ekstremne temperature, siromaštvo i sl.).
2. Globalni, ali teritorijalno neujednačeni rast stanovništva – porast sa 7,6 milijardi na 8,6 milijardi u 2030, pri čemu je rast stanovnika disproporcionalno veći u dijelovima subsaharske Afrike, južne Azije i bliskom Istoku, a značajno usporen (dugoročno do 2100. g. čak i negativan) u drugim dijelovima svijeta, posebice EU. Istovremeno, trend globalnog starenja stanovništva, u čemu također prednjači EU (25,5% osoba preko 65 godina u 2030., u usporedbi s 19% u 2017.)
3. Urbanizacija, ali po novim obrascima – mali i srednji gradovi rastu duplo brže od mega-metropola čiji broj neće značajnije rasti; do 2030. godine dvije trećine globalnog stanovništva će živjeti u gradovima, no najviše u onima srednje veličine (do 1 mil. stan.), a zatim u velikim (1 do 5 mil. stan.), dok mega metropole pružaju dom za svega 8% stanovnika.
4. Stope gospodarskog rasta BDP-a EU bit će manje od onih u brzo rastućim ekonomijama (Kina, Indija), a do 2030-e Kina će zamijeniti SAD na mjestu najveće svjetske ekonomije. Ipak, Europa će ostati druga svjetska ekonomija, s daleko najvišom kupovnom moći po glavi stanovnika. Izvjestan je i globalni rast srednje klase, smanjenje siromaštva, ali i veća akumulacija resursa u rukama 1% najbogatijih (2/3 resursa, umjesto sadašnjih 50%). U Europi, koja je u proteklih 50 godina već postigla mnogo na smanjenju siromaštva i društvene nejednakosti, nastaviti će se osjećaj 'stagnacije', bez velikih iskoraka u prosperitetu u odnosu na starije generacije.
5. Porast potrošnje energije kao rezultat demografskog i ekonomskog rasta, po globalnoj stopi od 1,7% godišnje.
6. Sve veća povezanost, digitalno (pristup internetu, 'internet stvari' (IoT) – od 27 milijardi povezanih uređaja u 2017. godini do 125 milijardi uređaja u 2030. g.), ali i fizički (transport

---

<sup>22</sup> ESPAS Report 2019: *Global Trends to 2030: Challenges and Choices for Europe*, Publications Office of the European Union April 5, 2019; (ESPAS (European Strategy and Policy Analysis System) je inter-institucionalni projekt Europskog parlamenta, Europske Komisije, Vijeća EU i Europske službe za vanjsko djelovanje koji radi na srednjoročnim i dugoročnim trendovima koje se tiču EU)

roba i ljudi – u odnosu na 2016. godinu, duplo veći putnički avio promet, trostruko veći avio prijevoz roba i četverostruko veći lučki promet).

7. U geopolitičkom smislu, na globalnom nivou izvjestan je nastavak tranzicije od 'bipolarnog' prema 'multi-polarnom' svijetu u kojem moć i snaga nacionalnih država ovise o njihovim bilateralnim i multilateralnim odnosima, a lokalno-regionalne politike i akteri jačaju svoj utjecaj. Promjene u odnosima moći znače i visoku izvjesnost konflikata, naročito u narednoj dekadi.

Mada ovi duboki i globalni trendovi najčešće nisu lako uočljivi i prepoznatljivi na nižim razinama, njihov se utjecaj projicira i na hrvatsko društvo i ekonomiju, najčešće kroz javne (EU i nacionalne politike pa tako oni u lokalnom okruženju dobivaju svoje specifične pojavne oblike. Tako je naprimjer, temeljem socioekonomske analize na području evidentan trend pada broja stanovnika, urbanizacija (gubitak stanovništva u odnosu na najveće gradove Zagreb, Rijeka, Split) i sve veća mobilnost stanovništva. Pojedinačne (tematske) SWOT analize prezentirane u nastavku koncentrirane su na takve, lokalno specifične uzorke, a njihova artikulacija pomaže u strateškom usmjeravanju razvoja.

Tematske SWOT analize daju generalni uvid u faktore relevantne za razvoj na Većem urbanom području Karlovac, a postavljene su u odnosu na tri stupa održivog razvoja – društvo, gospodarstvo i prostor. SWOT analiza u svakom od triju područja započinje kratkim pregledom pozitivnih i negativnih obilježja, odnosno razvojnih problema i potreba.

Također treba naglasiti da je, pod pretpostavkom nastavka procesa urbanizacije koja je vrlo izvjesna, za integrirani urbani razvoj SRVUPKA važna identifikacija razvojnih faktora (snaga, slabosti, prilika i prijetnji) u odnosu na glavne "konkurente" – grad Zagreb i Rijeku pa je u tom smislu naglasak stavljen upravo na takve faktore.

## 3.2 SWOT Društvo

### Glavna obilježja

- Nepovoljni demografski trendovi:
  - Negativan prirodni prirast (prosječna godišnja stopa od -1%, u razdoblju 2013-2017)
  - Negativan migracijski saldo (prosječna godišnja stopa od -11% u razdoblju 2013-2017)
  - Starosna struktura stanovništva lošija od nacionalnog prosjeka (više od četvrtine stanovništva starije od 60 godina), neznatno bolja od županijske razine
  - Udio osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti (16%) veći od nacionalnog prosjeka, niži od onog na županijskoj razini
- Obrazovna struktura stanovništva nešto povoljnija od županijske i nacionalne razine (29% bez škole i s OŠ, 54% SŠ, 17% visokoobrazovano).
- Stope rizika od siromaštva (na razini triju JLS i na razini županije) dvostruko veće od nacionalnog prosjeka, s nešto povoljnijom, ali još uvijek lošom situacijom na području grada Karlovca (stopa rizika od siromaštva 26%).
- Gotovo 70% korisnika zajamčene minimalne naknade u županiji registrirano je na području VUPKA. U cilju unaprjeđenja kvalitete života, nadležne JLS provode više projekata kojima se utječe na poboljšanje postojećih te uvođenje novih oblika socijalnih usluga, koji su uglavnom koncentrirani na područje Grada Karlovca.
- Relativno zadovoljavajuće stanje u pogledu stambenih kapaciteta (36 m<sup>2</sup> po stanovniku i gotovo potpuna opremljenost osnovnom infrastrukturom)
- Sportska, rekreacijska kao i kulturna infrastruktura je relativno zadovoljavajuća (brojem i prostornim smještajem), iako postoje potrebe za fizičkim unaprjeđenjem iste, kao i iznalaženjem izvora financiranja aktivnosti sportskih i kulturnih institucija te civilnih inicijativa.

- Potreba za većom aktivacijom projekata kojima se izravno doprinosi razvoju modernog civilnog društva kao i većem participiranju građana u donošenju odluka u okviru provedbe lokalnih politika
- Nominalno zadovoljavajuća pokrivenost uslugama zdravstvene skrbi (6,9 kreveta na 1.000 stanovnika, što je gotovo 1,5 puta povoljniji omjer u odnosu na KŽ (4,7) i RH (4,8). Pored strukturnih problema u sustavu na nacionalnoj razini, problemi zdravstvene skrbi na području odnose se na podkapacitiranost i nedovoljnu opremljenost te opadanje razine usluge.
- Specifična struktura srednjoškolaca VUPKA u odnosu na nacionalni prosjek: gimnazijalci 20%, polaznici tehničkih i industrijskih škola 75%, polaznici umjetničkih škola 4%. (RH: 31% - 66% - 3%).

#### Glavni razvojni problemi i potrebe:

- Osmišljavanje i provedba učinkovitih javnih politika kojima će se uhvatiti ukoštac s posljedicama sve lošije demografske strukture (izvjesno povećanje potreba za institucionalnim i vaninstitucionalnim socijalnim i zdravstvenim uslugama). Proaktivno djelovanje u ovom smjeru podrazumijeva i kreiranje specifičnih lokalnih inicijativa usmjerenih na mlade kako bi se isti zadržali na urbanom području, kao i onih usmjerenih na ranjive skupine.
- Fizičko unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture, ulaganja u očuvanje i promicanje kulturne baštine.
- Potreba za većom aktivacijom projekata kojima se izravno doprinosi razvoju modernog civilnog društva kao i većem participiranju građana u donošenju odluka u okviru provedbe lokalnih politika
- Potrebe u dječjim vrtićima u vidu jačanja kapaciteta osoblja, nabavu pomagala i opreme, kao i potrebe za infrastrukturnim zahvatima.
- Nova ulaganja u povećanje postojećih prostornih kapaciteta osnovnih škola za potpuno usklađivanje s Državnim pedagoškim standardom, odnosno za postizanje jednosmjenskog rada u svim školama. Stvaranje odgovarajućih uvjeta za provedbu nastave tjelesne i zdravstvene kulture u svim školama te infrastrukturni zahvati na postojećim objektima (npr. za zadovoljenje uvjeta za pristupačnost osobama s invaliditetom).
- Srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje: unapređenje nastavničkih kompetencija, razvoj sustava osiguravanja kvalitete obrazovanja te modernizacija opreme za vježbovni dio nastave te infrastrukturni zahvati (proširenja, uređenja, rekonstrukcije, energetske obnove i sl.)
- Generalno jačanje kapaciteta odgojno obrazovnih ustanova (uključujući one za obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje) za kreiranje i jačanje ljudskih potencijala, znanja, vještina i zapošljivosti postojeće i buduće radne snage.

SNAGE	SLABOSTI
Kvalitetan ljudski potencijal (obrazovana radna snaga)	Nepovoljna demografska kretanja (pad ukupnog broja stanovnika, negativan prirodni prirast, migracije stanovnika u veće gradove, starenje stanovništva)
Raspoloživost radne snage za prerađivačku industriju	Nizak životni standard → visoka stopa siromaštva
Zadovoljavajuća informatička pismenost	Manjak kapaciteta (ljudski, oprema i usluge) u sustavu zdravstva
Mobilnost radne snage	Nedovoljno razvijeni upravljački kapaciteti civilnog društva
Brojnost srednjoškolskih programa, utjecaj Veleučilišta i privatnog sektora u području cjeloživotnog obrazovanja	Nedovoljna razina svijesti građana o djelovanju
Organizirani prijevoz za osnovnoškolce i	

SNAGE	SLABOSTI
<p>srednjoškolce</p> <p>Kvaliteta urbanog života (dostupnost osnovnih usluga i infrastrukture, kvaliteta okoliša)</p> <p>Razvijeno civilno društvo, velik broj sportskih udruga i klubova</p> <p>Institucionalizirani sustav potpore sportu i rekreaciji</p> <p>Postojanje sportsko-rekreacijske infrastrukture</p> <p>Razvijena tradicija amaterskog kazališta, dobra društvena infrastruktura</p> <p>Bogata ponuda kulturnih i sportskih manifestacija i programa</p> <p>Razvijena tehnička kultura civilnog sektora (prostorni i informatički kapaciteti)</p> <p>Instutucionalizirani sustav zdravstvene i socijalne skrbi</p>	<p>civilnog društva</p> <p>Nedovoljni kapaciteti za dvoranske sportove, zapuštenost i neuređenost sportskih objekata i igrališta, uz visoke troškove održavanja</p> <p>Nedovoljno prepoznata i valorizirana kulturna dobra</p> <p>Neprilagođena infrastruktura za očuvanje kulturne baštine</p> <p>Velik broj područnih škola u kojima se ne održava nastava</p> <p>Nedostatni kapaciteti za skrb ranjivih skupina</p>
PRILIKE	PRIJETNJE
<p>Podizanje kvalitete obrazovnog sustava i razvitak kompetencija sukladnih potrebama gospodarstva</p> <p>Ulaganje u kapacitete civilnog sektora, umrežavanje civilnog i poslovnog sektora</p> <p>Uređenje i izgradnja objekata za obrazovne, kulturne i rekreativne programe i sadržaje</p> <p>Poboljšanje životnog standarda kroz provedbu mjera socijalne politike</p> <p>Razvoj socijalnih usluga kroz suradnju s udrugama i socijalno poduzetništvo</p> <p>Unapređenje brige i skrbi te razvoj socijalnih usluga za socijalno osjetljive skupine stanovništva</p> <p>Poticanje sustavne suradnje između zdravstvenih i socijalnih ustanova s institucijama civilnog sektora, razvoj izvaninstitucionalnih oblika socijalne skrbi</p> <p>Dostupnost EU fondova</p>	<p>Kontinuirani negativni prirodni prirast</p> <p>Negativni migracijski tokovi</p> <p>Migracija velikog broja stručnog kadra u veće gradove ili u inozemstvo</p> <p>Nepostojanje strateški usmjerene i jasne nacionalne politike demografske obnove</p> <p>Nedostatak koordinacije između obrazovnog sektora (srednjoškolskog i višeg obrazovanja) i gospodarstva (potreba tržišta rada)</p> <p>Siromaštvo i socijalna isključenost</p> <p>Smanjenje vitalnosti stanovništva / rastući broj starijeg stanovništva i povećanje potreba za socijalnim i zdravstvenim uslugama</p>

### 3.3 SWOT Gospodarstvo

#### Glavna obiježja

- Na području VUPKA posluje oko 1400 trgovačkih društava, što je 70% trgovačkih društava Karlovačke županije. Gospodarsku sliku dopunjuje i oko 1.111 obrta, što je 59% obrta Karlovačke županije aktivnih u 2019. godini.
- Najznačajnije gospodarske grane po prihodima i broju zaposlenih su prerađivačka industrija, trgovina, graditeljstvo te prijevoz i skladištenje. Po broju poduzetnika, u gradu Karlovcu i Dugoj Resi dominiraju oni koji posluje u sektoru trgovine na veliko i na malo (58% poduzetnika u Karlovcu i 57% poduzetnika u Dugoj Resi), a na području grada Ozlja najveći



broj poduzetnika djeluje u sektorima prerađivačke industrije (23,81%), trgovine (22,22%) te građevinarstva (18,25%). Unutar industrije prevladavaju proizvodnja hrane i pića, proizvodnja metala te opreme i strojeva, proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa, tekstilna i drvena industrija.

- Razdoblje 2013. – 2018. obilježeno je fazom ekspanzije poslovnog ciklusa, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom / lokalnom nivou. Na području VUPKA bilježi se porast broja poduzetnika i pozitivnih financijskih rezultata, povećanje broja zaposlenih, porast gospodarske aktivnosti (uvoz i izvoz), porast prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom.
- Specifično za područje VUPKA je izvozna orijentacija gospodarstva i pozitivni trgovinski saldo u razmjeni s inozemstvom; u razdoblju 2013.-2017. broj izvoznika se povećao za 46%, a vrijednost izvoza za 11%; usljed porasta uvoza za 19%, u promatranom razdoblju došlo je do smanjenja pozitivnog izvoznog salda koji je u 2017. godini iznosio oko tristo tisuća kuna.
- Turistička i ugostiteljska djelatnost bilježi sve veće stope rasta zahvaljujući otvaranju novih kapaciteta i uvođenju novih turističkih proizvoda u skladu s porastom atraktivnosti kontinentalnih turističkih destinacija za što VUPKA i Karlovačka županija, uzevši u obzir svoje prirodne i kulturne atraktivnosti, imaju odlične preduvjete.

#### Glavni razvojni problemi i potrebe<sup>23</sup>:

- Poboljšanje osnovne infrastrukture, javnih servisa i učinkovitosti javnog sektora
- Poboljšanje poslovne infrastrukture
- Stvaranje jačih poveznica s obrazovnim sustavom, uključujući povećanje dostupnosti i kvalitete poslovnih škola i programa za cjeloživotno obrazovanje
- Veća dostupnost različitih izvora financiranja

SNAGE	SLABOSTI
Prerađivačka industrija (prehrambena i metaloprerađivačka) najznačajnija je gospodarska djelatnost prema udjelu u BDP-u, zaposlenosti i ostvarenim prihodima – industrijska tradicija	Ovisnost o velikim poduzećima / koncentracija u dvije djelatnosti (prehrambena i metaloprerađivačka)
Izvozno orijentirano gospodarstvo	Slaba ekonomska snaga mikro i malih poduzetnika
Stabilna i pozitivna trgovinska robna razmjena	Nedostatak ulaganja u nove tehnologije / nedostatak inovacija
Očuvano poljoprivredno zemljište	Kontinuirano smanjenje broja obrtnika
Povoljna klima za razvoj poljoprivrede	Nedostatak financijskih sredstava za razvojne planove
Razvijen šumarski sektor	Nepostojanje razvojnog centra za nove tehnologije
Bogata prirodna baština (NATURA 2000 područja) i materijalna i nematerijalna kulturna baština kao podloga za razvoj turizma i umrežavanje kulturnog i turizma baziranog na očuvanoj prirodnoj baštini	Model upravljanja poduzetničkim zonama ne daje očekivane rezultate; disperziranost gospodarskih zona i vrlo nizak stupanj aktivacije poduzetničkih zona u KŽ; djelomično nedovoljna infrastrukturna opremljenost industrijskih zona
Povoljan geografski položaj grada za razvoj aktivnog, izletničkog, brdskog i lovno turizma	

<sup>23</sup> U svrhu detaljnije utvrđivanja razvojnih problema i potreba poslovnog sektora, odnosno kako bi se dobio uvid u potrebe i stavove poduzetnika koji posluju na području VUPKA, u sklopu izrade SRVUPKA u srpnju 2019. održana je posebna radionica s gospodarstvenicima te izvršeno anketno ispitivanje poduzetnika, rezultati kojeg su predstavljeni u Dodatku Priloga 2. Socioekonomska analiza područja

<p>Konkurentne cijene poslovnih prostora i zemljišta na atraktivnim lokacijama</p> <p>Institucionalizirana međuregionalna i međunarodna suradnja</p>	<p>Nesklonost poduzetnika za suradnju i zajednički nastup na tržištu</p> <p>Nedovoljna koordiniranost između potreba tržišta radne snage i obrazovnog sustava</p> <p>Neorganiziranost i usitnjenost poljoprivredne proizvodnje</p> <p>Nedostatna valorizacija turističkih atrakcija i neiskorištenost postojećih turističkih resursa</p> <p>Tranzitni turizam i manjak kvalitetnog smještajnog kapaciteta</p>
PRILIKE	PRIJETNJE
<p>Dobar geoprometni položaj / prometna infrastruktura</p> <p>Blizina velikih emitivnih tržišta</p> <p>Pozitivni turistički trendovi, rast potražnje za aktivnim odmorom i proizvodima povezanim s prirodnim resursima na globalnoj razini</p> <p>Mogućnost proizvodnje kvalitetne hrane za lokalno tržište i regionalizacija poljoprivredne proizvodnje</p> <p>Unapređenje poduzetničke potporne infrastrukture i klime</p> <p>Jačanje privlačenja ulaganja</p> <p>Razvoj strateškog partnerstva i klastera – stvaranje modela cirkularne ekonomije (proizvodnja hrane, turizam, oporaba otpada)</p> <p>Povezivanje turizma, kulture i MSP – kreativne i umjetničke industrije</p> <p>Uvođenje pametnih sustava i digitalizacija uprave</p>	<p>Usporavanje gospodarstva na najvećim emitivnim tržištima (Njemačka, Italija...)</p> <p>Pad broja radno aktivnog stanovništva i iseljavanje visokoobrazovanog stanovništva</p> <p>Povećanje izloženosti međunarodnoj konkurenciji</p> <p>Neadekvatna investicijska klima</p> <p>Nefleksibilan obrazovni sustav utječe na nesrazmjer ponude i potražnje na tržištu rada</p> <p>Birokratiziranost i sporost djelovanja uprave i pravosuđa; česte promjene propisa</p> <p>Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nesređene baze podataka (npr. katastar)</p>

### 3.4 SWOT Urbano okruženje

#### Glavna obiježja

- Prema dostupnim podacima, stanje okoliša (zrak, tlo, voda) je zadovoljavajuće. Glavni izvori onečišćenja su promet i lokalna onečišćenja usljed ekoloških havarija, a u smislu prirodnih katastrofa najveću potencijalnu ugrozu predstavljaju poplave.
- Sustav gospodarenja otpadom obuhvaća 98% stanovnika; na području VUPKA nema neusklađenih odlagališta.
- Duljina javne vodoopskrbne mreže na urbanom području iznosi 1.542 km, a vodoopskrbom je obuhvaćeno 90 – 100% stanovništva. Pokrivenost odvodnjom je znatno niža i kreće se od 50 do 60%.
- Obnovljivi izvori energije predstavljaju veliki potencijal na području Karlovačke županije, a od osobite je važnosti za predmetno urbano područje značajan šumski i potencijal drvne industrije kojim se izravno omogućava razvoj lokalnog gospodarstva baziranog na proizvodnji energije iz biomase.

- Izuzetno povoljan središnji geoprometni položaj na kontaktnoj zoni južne i sjeverne Hrvatske i trasi međunarodnog prometnog koridora Vb (Rijeka-Zagreb-Budimpešta).

#### Glavni razvojni problemi i potrebe:

- Izraženija od potrebe za proširenjem vodovodne mreže jest potreba za obnovom iste, s obzirom na to da su na cijelom su urbanom području prisutni i značajni gubici vode u distribuciji (oko 50% u gradu Karlovcu i 65% na području Duge Rese).
- Unaprjeđenje sustava odvodnje, od kojih je najznačajniji sustav odvodnje aglomeracije Karlovac – Duga Resa, koji čini jednu tehnološko-projektnu cjelinu te predstavlja prioritet na razini Županije.
- Sanacija i unaprjeđenje sustava opskrbe toplinskom energijom u gradu Karlovcu.
- Izналаženje izvora financiranja za ulaganja u obnovljive izvore energije, naročito one s dugom perspektivom povrata investicije (npr. geotermalni izvori)
- Razvoj multimodalnog prometa i javnog prijevoza, uključujući uvođenje pametnih prometnih sustava
- Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa internetu.

SNAGE	SLABOSTI
<p>Povoljan geoprometni položaj; prometni i infrastrukturni koridori državnog i europskog značaja</p> <p>Geotermalni potencijali</p> <p>Visoka kvaliteta vode za piće</p> <p>Povoljni klimatski uvjeti</p> <p>Očuvani ekološki sustavi i zadovoljavajuće stanje okoliša</p> <p>Očuvani prirodni resursi i vrijedna zaštićena područja i cjeline zaštite, uključujući geološku baštinu i podzemne morfološke oblike</p> <p>Sačuvana kulturna i etno baština</p> <p>Ulaganja u komunalnu infrastrukturu u tijeku (pročištač otpadnih voda, reciklažno dvorište)</p> <p>Uspostavljen sustav za prikupljanje i zbrinjavanje otpada i razvijena mreža odvoza otpada</p>	<p>Nedostatak dugoročnog strateškog opredjeljenja razvoja</p> <p>Prometna preopterećenost urbanog područja / opterećenje cestovnim prometom / nedostatak multimodalnih sustava transporta</p> <p>Zastarjela željeznička infrastruktura i usluga željezničkog prometa</p> <p>Nepostojanje sustava i instrumenata obnove prirodne i kulturno-povijesne baštine</p> <p>Neuravnotežen razvoj vodoopskrbne i kanalizacijske mreže; nedovoljno razvijen sustav odvodnje i pročišćavanja u ruralnim područjima i nepovezanost vodovodnog sustava</p> <p>Neodržavana i zastarjela komunalna infrastruktura</p> <p>Visoki troškovi održavanja i unaprjeđivanja postignute razine komunalnog standarda</p> <p>Niska razina educiranosti javnosti o važnosti pravilnog zbrinjavanja otpada</p> <p>Neadekvatno upravljanje ekološkom mrežom</p>
PRILIKE	PRIJETNJE
<p>Korištenje kohezijskih i strukturnih fondova EU</p> <p>Izgradnja novog toplinskog sustava sa središnjim postrojenjem TE-TO</p> <p>Obnova i izgradnja sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda</p> <p>Reaktivacija zapuštenih, brownfield područja za potrebe razvoja lokalne zajednice</p>	<p>Nedostatak kapaciteta za kvalitetno upravljanje prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom</p> <p>Daljnja deterioracija komunalne i druge infrastrukture (npr. željeznička infrastruktura ili kulturna dobra)</p> <p>Nepovoljan utjecaj „velikih voda“</p> <p>Klimatske promjene</p>

<p>Zaštita, valorizacija i aktivacija prirodne i kulturne baštine</p> <p>Korištenje prirodnih resursa za nove i inovativne metode opskrbe energijom (šumska biomasa)</p> <p>Povećanje svijesti i znanja lokalnog stanovništva o važnosti očuvanja i zaštite okoliša i mogućnostima razvoja lokalnih 'cirkularnih' ekonomija</p>	Porast onečišćenja okoliša
---	----------------------------

### 3.5 SWOT analiza i ključna razvojna pitanja

Cilj SWOT analize je interpretacija informacija dobivenih analizom stanja, specifičnih lokalnih i generalnih razvojnih trendova kako bi se identificiralo *duboke pokretače promjena*, one koje mogu napraviti razliku za budući život zajednice. Drugim riječima, SWOT ima za cilj pomoći urbanom području shvatiti kako se njegove interne karakteristike odnose prema njegovoj eksternoj okolini – svijetu, drugim gradovima, županijama i državama – njegovoj konkurenciji i/ili partnerima u razvoju. U kontekstu integriranog urbanog razvoja VUPKA, to podrazumijeva pozicioniranje u odnosu na glavne 'konkurente' – urbane centre Zagreb i Rijeku.

Dakle, svrha SWOT-a je:

- Dati generalni **smjer** strateškom planiranju
- Spojiti strateške planere i donositelje odluka u kontakt s drugim akterima kako bi se izgradio strateški **konsenzus**
- Služiti kao **vodič**, a ne pravilo.

Izdvajanje ključnih SWOT faktora iz pojedinačnih (tematskih) SWOT analiza pomaže usmjeravanju, dajući generalni uvid u faktore relativne za razvoj u pojedinim područjima. Dodatno, razmatranje njihovih međusobnih odnosa može uputiti na opće alternative i usmjerenja, te potaknuti promišljanje razvojnih strategija. Ova metoda se naziva *"matching and conversion"*, pri čemu su načelno moguće sljedeće kombinacije:

	SNAGE	SLABOSTI
<b>PRILIKE</b>	<p><b>Snage - Prilike</b></p> <p>SO strategija (Max/Max)</p> <p>Građenje na vlastitim potencijalima (snagama) kako bi se realizirale pozitivne mogućnosti.</p>	<p><b>Slabosti - Prilike</b></p> <p>WO strategija (Min/Max)</p> <p>Korištenje pozitivnih trendova za prevladavanje slabosti (problema)</p>
<b>PRIJETNJE</b>	<p><b>Snage – Prijetnje</b></p> <p>ST strategija (Max/Min)</p> <p>Načini iskorištavanja snaga da bi se smanjila ranjivost prema vanjskim prijetnjama.</p>	<p><b>Slabosti-Prijetnje</b></p> <p>WT strategija (Min/Min)</p> <p>Obrambena strategija umanjivanja slabosti kako bi se smanjila izloženost vanjskim prijetnjama.</p>

Sintetizirajući osnovnu socioekonomsku analizu te ključne razvojne faktore iz pojedinačnih (tematskih) SWOT-ova, te primjenom gore navedene *"matching and conversion"* tehnike (međusobnih odnosa SWOT faktora), dolazimo do slijedećih generalnih razvojnih strategija SRVUPKA:

*Moguće S – O (proaktivne, afirmativne) strategije (iskorištavanje mogućnosti aktiviranjem snaga):*

- Koristiti prepoznatljivost, ambijentalne i prirodne vrijednosti i bogatu kulturno povijesnu tradiciju područja za razvoj kulturnih sadržaja, očuvanje i unaprjeđenje materijalne i prirodne baštine i s njima povezanog turizma i gospodarstva.
- Koristeći povoljan prometni položaj unaprijediti prometnu dostupnost i mobilnost te tako privući nove investitore, stanovnike te broj dolazaka i noćenja turista i posjetitelja.
- Osnažiti i unaprijediti kulturnu produkciju i na taj način iskoristiti trendove na svjetskim i domaćim tržištima (kulturni turizam, kulturne / kreativne industrije).

*Moguće S – T (izbjegavajuće) strategije (aktiviranje snaga u cilju izbjegavanja prijetnji):*

- Korištenjem sredstava za (su)financiranje investicijskih projekata potaknuti poduzetničke djelatnosti i smanjiti odlazak radno sposobnog stanovništva.
- Koristeći kapacitete obrazovnih institucija i lokalnih inicijativa, povećati konkurentnost i atraktivnost življenja i obrazovanja u odnosu na konkurentske programe u Zagrebu.

*Moguće W – O (kontrirajuće) strategije (iskorištavanje mogućnosti da bi se rješile slabosti):*

- Korištenjem dostupnih sredstava iz nacionalnih i Europskih izvora obnoviti zapuštenu komunalnu, prometnu i drugu infrastrukturu na pojedinim područjima.

*Moguće W – T (rezervne) strategije ('worst case scenario'):*

- Jačanjem vlastitih kapaciteta, umrežavanjem i izgradnjom partnerstva, kreirati izvedive strategije za rješavanje slabosti koje su najosjetljivije u odnosu na snažne generalne trendove (depopulacija, ugroze okoliša i klimatske promjene).

## 4 STRATEŠKI OKVIR

### 4.1 Konceptualizacija strateškog okvira

Strateški okvir i vizija razvoja Većeg urbanog područja Karlovac bazirani su na dugogodišnjim usmjerenim razvojnim naporima na području triju gradova - Karlovac, Duga Resa i Ozalj. Kako bi se ostvarila što bolja usklađenost s postojećim razvojnim politikama i inicijativama koje su dugoročne naravi i u koje su u proteklim godinama uloženi materijalni i ljudski resursi te kako bi se kreirao kvalitetan strateški okvir SRVUPKA, primjenjena je kombinacija "top-down" i bottom-up" pristupa, odnosno sagledavanje viših strateških ciljeva s jedne strane, te realnih potreba koje se izražavaju u obliku konkretnih projekata, s druge.

Tako je u sklopu izrade SRVUPKA izvršena je kvalitativna komparativna analiza triju jedinica lokalne samouprave. Ista je pokazala visoki nivo usklađenosti razvojnih prioriteta i potreba na području sva tri grada, što dodatno potvrđuje teritorijalni kontekst na temelju kojeg je uspostavljeno Veće urbano područje Karlovac.

Tablica 35. Prikaz strateških ciljeva i vizija 3 JLS temeljem važećih općih strateških dokumenata JLS-ova<sup>24</sup>

Grad	Strateški cilj 1.	Strateški cilj 2.	Strateški cilj 3.	VIZIJA
KARLOVAC	Konkurentno gospodarstvo	Poboljšanje kvalitete života	Revitalizacija gradske Zvijezde	Karlovac je idealni grad Zvijezda - grad susreta temeljen na visokim gospodarskim i društvenim vrijednostima.
DUGA RESA	Konkurentno gospodarstvo utemeljeno na inovativnim tehnološkim rješenjima i resursima mikroregije	Unaprjeđenje društvene infrastrukture i poticanje razvoja društvenih djelatnosti	Zaštita okoliša i ulaganje u lokalnu infrastrukturu	Grad napredne tehnologije, očuvane prirode, razvijen na temeljima prošlosti.
OZALJ	Maksimizirati pozitivne značajke geoprometnog položaja Grada Ozlja u svrhu razvoja gospodarstva	Razvijati lokalno prepoznatljivo gospodarstvo te pružati potporu razvoju lokalno prepoznatljivih proizvoda i usluga	Potpora razvoju lokalne zajednice suradnjom i jačanjem ljudskih resursa	Ozalj – središte mikro, malog i srednjeg poduzetništva sjevera Karlovačke županije, očuvane kulturno- povijesne i tradicijske baštine, razvoja zasnovanog na potpori visoke kvalitete življenja očuvanjem krajobrazne i prirodne raznolikosti, revitalizaciji tradicijskih znanja i vještina, prepoznatoj ponudi regionalnih proizvoda i usluga Pokuplja te

<sup>24</sup> Strategija razvoja grada Karlovca za razdoblje 2013. – 2020.; Strategija razvoja grada Ozlja 2016.-2020.; Strateški razvojni program grada Duge Rese 2016.-2020. Osim navedenih općih strateških dokumenata, tijekom izrade SRVUPKA, posebice u dijelu razrade prioriteta i mjera, konzultirane su i lokalne sektorske strategije, kao što su Strategija kulturnog razvoja grada Karlovca 2014.-2024., Strategija razvoja turizma grada Karlovca, Plan gospodarenja otpadom Grad Karlovac za razdoblje 2017.-2022., Strategija razvoja sporta Grada Karlovca 2012.-2020., Strategija razvoja Pametnog grada Grada Karlovca, Plan upravljanja Zvijezdom 2018.-2028., Strategija integralnog razvoja ruralnih područja Grada Karlovca te prostorni planovi triju JLS.



prometnoj povezanosti Hrvatske i  
Zapadne Europe.

Nadalje, analiza projektnih prijedloga u raznim fazama zrelosti (od spremnih za provedbu do projektnih ideja) korištena je kao dodatak socio-ekonomskoj i SWOT analizi kako bi se **utvrdile potrebe i potencijali u obliku konkretnih razvojnih projekata**. Ova inicijalna lista projekata poslužila je kao kvalitetan indikator potreba i mogućnosti, i čvrsto uporište za operacionalizaciju SRVUPKA, u smislu pripreme trogodišnjeg plana provedbe, kao i definiranja strateških projekata.

U narednim tablicama predstavlja se analiza teritorijalnih potreba VUP Karlovac korištenjem planskih (tematskih) domena koje se koriste radi strukturiranja operativne analize potreba i mogućnosti na danom području, odnosno za tematsku klasifikaciju projekata i konceptualizaciju mogućih razvojnih pravaca. U tom smislu, korištenje planskih domena pospješuje uočavanje i razumijevanje interakcija, potencijalnih sinergija i integracija između potreba/mogućnosti područja te nadilazi "klasičnu" sektorsku podjelu (npr. društvene djelatnosti, komunalna infrastruktura, poduzetništvo itd.).

Za potrebe izrade SRVUPKA sljedeće **planske domene** su odabrane<sup>25</sup> kao prikladne kategorije za identificiranje i klasificiranje teritorijalnih izazova:

PLANSKE DOMENE	STUPOVI ODRŽIVOG RAZVOJA	VRSTE INTERVENCIJA
Kultura, turizam i sport	DRUŠTVO	Ulaganja u fizičku infrastrukturu (kulturnu, turističku, sportsku) te mjere, poticaji i potpore za aktivnosti u kulturi, turizmu i sportu.
Zdravlje, socijalna sigurnost i kvaliteta života		Ulaganja u fizičku infrastrukturu te mjere, poticaji i potpore za aktivnosti koje se tiču zdravlja, socijalne skrbi, unaprjeđenja društvenog života i građanskih inicijativa. Ova domena uključuje i aktivnosti koje se manje ili više direktno odnose i na demografsku obnovu (npr. predškolski odgoj, djeca i mladi), kao i pitanja opće sigurnosti ljudi i imovine.
Obrazovanje, znanost i ljudski potencijali	GOSPODARSTVO	Ulaganja u fizičku, organizacijsku i drugu infrastrukturu i ljudske resurse (srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje i obrazovanje odraslih, znanost i tržište rada). N.B. U odnosu na stupove održivog razvoja, ova tema odnosi se kako na gospodarstvo, tako i na društvo.
Industrija, poduzetništvo i obrtništvo		Ulaganja fizičku, organizacijsku i drugu infrastrukturu te mjere, poticaji i potpore gospodarskim aktivnostima.
Poljoprivreda i ruralni razvoj		Ulaganja fizičku, organizacijsku i drugu infrastrukturu te mjere, poticaji i potpore aktivnostima u ruralnom području.
Energija, okoliš i priroda	PROSTOR I OKOLIŠ	Ulaganja u fizičku infrastrukturu koja se tiče komunalnih usluga i upravljanja prirodnim resursima i energijom (npr. vode, odvodnja, toplinarstvo, javna rasvjeta, energetske obnove, zaštita prirodnih vrijednosti, obnovljivi izvori, itd.).
Mobilnost, pristupačnost i promet		Ulaganja u fizičku infrastrukturu koja se tiče uređenja urbanog okoliša (ceste, javni prostori, groblja) i poboljšanja mobilnosti, uz pripadajuće 'soft' mjere koje poboljšavaju upravljanje i organizaciju mobilnosti.

<sup>25</sup> **Ovako odabrane domene korespondiraju tematskim područjima Nacionalne razvojne strategije (NRS) 2030.:** Turizam i kreativno društvo, Energija i održivi okoliš, Zdravlje i kvaliteta života, Promet i mobilnost, Hrana i bio-ekonomija, Sigurnost i Digitalno društvo te horizontalne teme: Konkurentnost i industrijski razvoj te razvoj poduzetništva, Obrazovanje, znanost i razvoj ljudskih potencijala i Demografija i socijalne politike. Dodatno, NRS kao horizontalne teme prepoznaje još i Makroekonomsku politiku te Pravosuđe i dobro upravljanje.

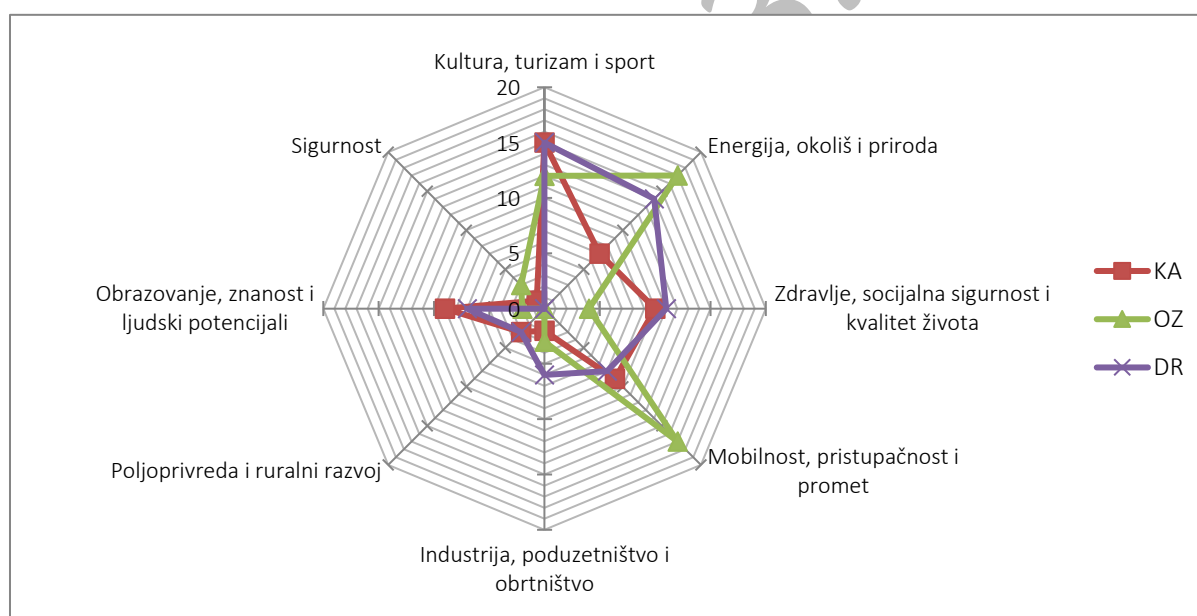
Ukupno je u inicijalnu bazu projekata uključeno 178 prijedloga, **ukupne vrijednosti oko 337 mil. EUR** s raspodjelom po planskim domenama kako sljede:

Tablica 36. Broj i vrijednost projekata u indikativnoj bazi prema planskim domenama

	Broj projekata	Udjeli (%)	Vrijednost projekata (HRK)	Udjeli (%)
Kultura, turizam i sport	42	24%	830,707,736	33%
Energija, okoliš i priroda	38	21%	979,033,999	39%
Zdravlje, socijalna sigurnost i kvaliteta života	25	14%	159,823,000	6%
Mobilnost, pristupačnost i promet	34	19%	257,185,600	10%
Industrija, poduzetništvo i obrtništvo	11	6%	67,202,847	3%
Poljoprivreda i ruralni razvoj	6	3%	31,580,000	1%
Obrazovanje, znanost i ljudski potencijali	18	10%	184,979,545	7%
Sigurnost	4	2%	20,300,000	1%
	166	100%	2,530,812,727	100%

U sve tri JLS **dominiraju projekti u domenama Kulture, turizma i sporta, Mobilnosti, pristupačnosti i prometa te Energije, okoliša i prirode.**

Dijagram 2. Broj projekata u inicijalnoj bazi, po planskim domenama i JLS



Što se tiče prostorne raspodjele, **projekti su ravnomjerno raspoređeni na cijelom urbanom području** (s očekivanom koncentracijom u urbanim centrima, odnosno naseljima Karlovac, Ozalj i Duga Resa), iako se po vrijednosti projekata ističu oni u Gradu Karlovcu, iz razloga uključenja nekoliko iznimno velikih i dugoročnih projekata regionalnog značaja u analizu<sup>26</sup>:

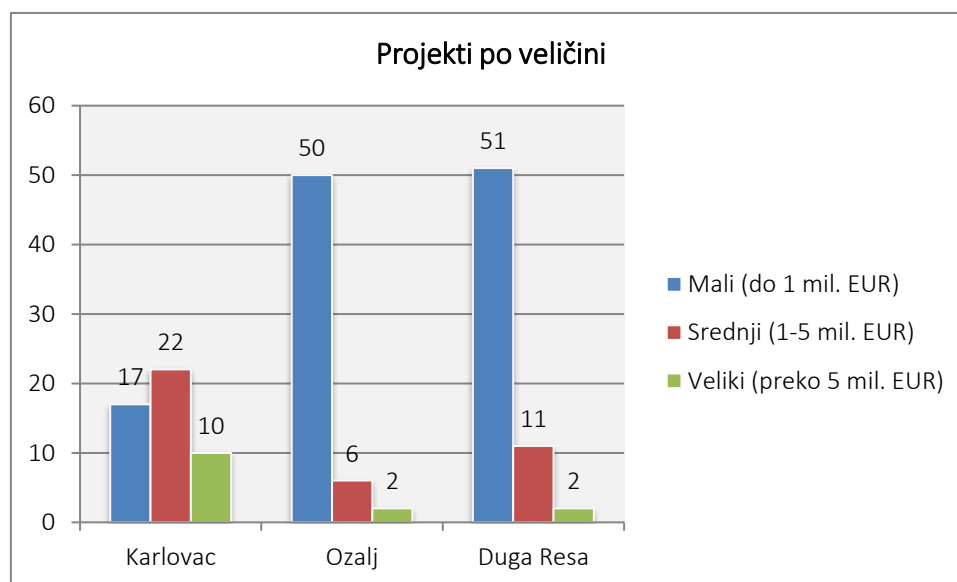
Tablica 37. Prostorna raspodjela projekata u indikativnoj bazi, po broju i vrijednosti

<sup>26</sup> Projektna ideja izgradnje sportsko rekreacijskog centra, Projekt prijedlog istraživanja geotermalnih kapaciteta i Projekt vodoopskrbe i odvodnje Aglomeracija Karlovac – Duga Resa. Ova su tri projekta procijenjena na ukupno 869.943.500 HRK, odnosno skoro 116 mil. EUR.

	broj	udio	vrijednost	udio <sup>27</sup>
Karlovac	56	31%	1,754,357,610	69%
Ozalj	58	33%	287,395,000	11%
Duga Resa	64	36%	489,060,117	19%
<b>UKUPNO</b>	<b>178</b>	<b>100%</b>	<b>2,530,812,727</b>	<b>100%</b>

Varijacije u **veličini projekata** u 3 JLS i generalno znatno veća vrijednost projekata s područja grada Karlovca očekivana je i s aspekta veličine pojedinih urbanih centara i kapaciteta lokalnih samouprava, kako je prikazano na donjem dijagramu.

Dijagram 3. Projekti u indikativnoj bazi, po veličini i JLS



Konačno, u cilju procjene izvedivosti strategije i pripreme njezinog provedbenog dijela, projekti su analizirani i s aspekta **zrelosti za provedbu**, koristeći trodjelnu klasifikaciju koja korelira kategorizacijom preporučenom od strane MRRFEU<sup>28</sup>:

Kategorija zrelosti	Opis zrelosti projekta
I	projekti koji će do kraja 2019. imati dovršenu projektnu dokumentaciju i dozvole/biti spremni za provedbu
II	projekti koji će do kraja 2020. imati dovršenu projektnu dokumentaciju i dozvole/biti spremni za provedbu

<sup>27</sup> Udio svake od 3 JLS u ukupnoj vrijednosti inicijalne baze projekata bez navedena 3 projekta regionalne važnosti bi iznosio: Karlovac – 53%, Ozalj – 17%, Duga Resa – 29%.

<sup>28</sup> Prema *Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje*, projekti se dijele u tri kategorije:

Projekti neposredne realizacije („1“) su projekti koji su spremni za provedbu odmah nakon prihvatanja SRUP-a, tj. imaju ili će do trenutka prihvatanja SRUP-a imati svu potrebnu dokumentaciju za početak provedbe

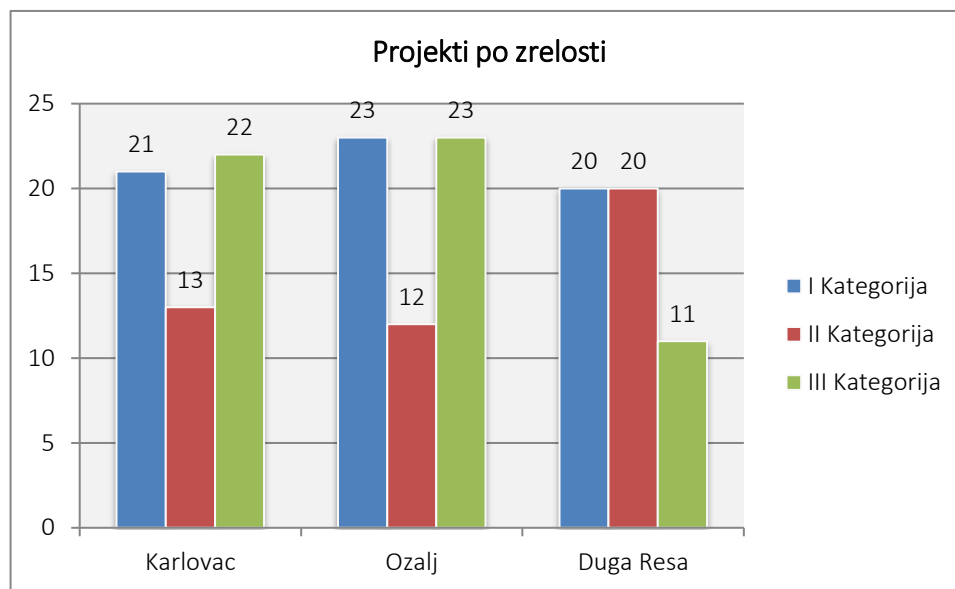
Projekti realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju („2“) su projekti čija provedba može započeti u razdoblju od 1-3 godine nakon donošenja SRUP-a. Za ove projekte gore navedena dokumentacija koja je potrebna za početak provedbe može biti ishođena za maksimalno 3 godine od trenutka donošenja SRUP-a (uključujući rješavanje vlasničkih pitanja, usklađenost s prostornim planovima i sl.)

Projekti realizacije u dugoročnom planskom razdoblju („3“) su projekti čija provedba može započeti za više od 3 godine nakon donošenja SRUP-a. Za ove projekte gore navedena dokumentacija koja je potrebna za početak provedbe može biti ishođena za više od 3 godine od trenutka donošenja SRUP-a.

## III ostali projekti

Spomenuta analiza pokazala je da trenutno na području VUP Karlovac **postoji 64 projekata ukupne vrijednosti 138,9 mil. EUR (1,041,983,374 HRK) u potpunosti spremnih za provedbu** (I kategorija, odnosno s ishođenim ili pred ishođenjem dozvola za gradnju). Dodatnih 45 projekata vrijednosti 38,8 mil EUR nalazi se u kategoriji II, odnosno može biti spremno za provedbu do kraja 2020. godine.

Dijagram 4. Projekti u indikativnoj bazi, po zrelosti i JLS



Konačno, treći element temeljem kojeg je utvrđen strateški okvir SRVUPKA, jesu odrednice dokumenata i strategija višeg reda, kao što su:

- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske
- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine
- Partnerski sporazum između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje Strukturnih i investicijskih fondova EU-a za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.
- Prostorni plan Karlovačke županije
- Strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. godine
- Studija prometnog razvoja Karlovačke županije
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Karlovačke županije 2014. - 2016.
- Strategija razvoja lovno i ribolovnog turizma Karlovačke županije do 2020. godine
- Županijska razvojna strategija 2011. - 2013.

## 4.2 Vizija razvoja SRVUPKA

Vizija za Veće urbano područje Karlovac:

### Integrirani gospodarski, društveni i prostorni razvoj Većeg urbanog područja Karlovac.

Vizija razvoja područja VUP Karlovac postavljena je sveobuhvatno, integrirajući i uvažavajući potrebe i potencijale u odnosu na sva tri stupa održivog razvoja: društvo, gospodarstvo i okoliš. Ovako postavljena vizija uvažava činjenicu da održivi i uravnoteženi prostorni i regionalni razvoj ovisi o potencijalima stanovništva, dostupnim javnim uslugama, prometnoj povezanosti i konkurentnosti gospodarstva koje treba poticati nizom skupnih ili pojedinačnih mjera. To znači stvaranje preduvjeta za postojanje vitalnog i kvalitetnog društvenog života, fleksibilnog, konkurentnog i modernog gospodarstva te mudro gospodarenje prostornim resursima, urbanim i prirodnim okolišem. Nadalje, ovako postavljena vizija razvoja u skladu je s vizijama razvoja svake pojedine JLS, kako je definirano njihovim strateškim dokumentima.

## 4.3 Strategija razvoja SRVUPKA - Specifični Ciljevi

Kroz proces participativnog strateškog planiranja, analizom i sintezom razvojnih problema i potencijala te promišljanjem razvojnih scenarija, utvrđen je generalni razvojni smjer urbanog područja Karlovac koji podrazumijeva tri generalna područja djelovanja – tri specifična cilja SRVUPKA - koja su percipirana kao glavni pokretači promjena u željenom smjeru razvoja.



### Specifični Cilj 1. Revitalizirane urbane cjeline VUPKA

*Cilj:* Unaprijediti fizičke, gospodarske i socijalne strukture centralnih naselja VUPKA kao poželjnih mjesta stanovanja i rada.

Prioriteti:

#### SC1.P1 Obnova urbanih gradskih jezgri

## SC1.P2 Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života

### Što

Prvo područje djelovanja odnosi se na **revitalizaciju urbanih centara i njihovih gradskih urbanih jezgri**, kao žarišta socio-ekonomske transformacije i mjesta intenzivne cirkulacije ljudi, roba i informacija. Pri tome se uvažava činjenica da su centralna naselja – Karlovac, Duga Resa i Ozalj - pokretači i nositelji funkcionalnih odnosa s užim i širim gravitacijskim područjem, odnosno zonama različitog intenziteta funkcionalne međuovisnosti, kao i potreba da se uvaži prostorni aspekt opće i ekonomske razvojne politike. Intervencijama u urbana tkiva i jačanjem njihovih funkcija nastoji se ojačati 'nodalnu regiju' VUPKA, odnosno ojačati prostorno-funkcionalnu cjelinu koju čine tri grada i u kojoj postoji stalna interakcija ljudi, roba i informacija te iskoristiti komparativne prednosti područja, kao što je centralna geografska pozicija i dobra prometna povezanost.

### Zašto

Disperzna naseljenost te velik broj malih naselja jedno je od temeljnih demogeografskih i krajobraznih obilježja Hrvatske, a na VUPKA naročito je izražena na području Grada Ozlja. U okolnostima demografskog pada koji je započeo još u '60-ima prošlog stoljeća, generalno je izostalo podupiranje gospodarskog i društvenog razvoja odgovarajućeg broja gradskih regionalnih centara koji bi zadržali stanovništvo unutar regije. Uzimajući u obzir zatečene stupnjeve centraliteta i funkcionalne hijerarhije koje se u načelu razvijaju po različitim principima (administrativni, opskrbeni i prometni), nužno je da gradovi na depopulacijskim prostorima – kao što je prostor Karlovačke županije - ubuduće postanu nositelji općeg razvoja u svome gravitacijsko funkcionalnom okruženju. Drugim riječima, važno je da gradovi svojom veličinom, tj. gospodarskom i društvenom infrastrukturom, zadrže stanovništvo ovog područja i na taj način doprinesu održivom regionalnom, odnosno policentričnom razvoju Republike Hrvatske, kako je utvrđeno nacionalnim strategijama prostornog i regionalnog razvoja.

### Kako

Jačanje razvojne uloge triju gradova podrazumijeva izgradnju društvene infrastrukture, koja je okosnica središnjih funkcija nekog naselja. Društvene djelatnosti, kao sadržaji od javnog interesa, svrstavaju se u više temeljnih skupina središnjih funkcija prema njihovim glavnim svojstvima: uprava, pravosuđe, sustavi predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, visokog obrazovanja, znanosti i tehnologije te kultura, zdravstvo, socijalna skrb, sport, udruge građana, političke stranke, vjerske zajednice i druge organizacije.

Razvoj društvene infrastrukture jest preduvjet uravnoteženog prostornog razvoja, ali mora slijediti i planirani društveno-gospodarski razvoj. Struktura, razmještaj i dimenzioniranje društvene infrastrukture utvrđeni su prostorno planskim dokumentima triju gradova i Karlovačke županije, uvažavajući potrebu za balansiranim pristupom temeljnim gradskim/društvenim servisima (kao npr. dostupnost predškolskog odgoja ili temeljna komunalna infrastruktura). S druge strane, SRVUPKA kao dokument koji teži identifikaciji intervencija koje mogu imati sinergijski i multiplicirajući efekt (pokretači promjena), naglasak stavlja na **(re)aktiviranje postojećih resursa – vrijednih gradskih prostora, objekata i tradicija koji imaju težinu u kolektivnoj memoriji i kulturnom identitetu gradova**<sup>29</sup>. Pri tome (re)aktivacija nužno podrazumijeva 'hard' i 'soft' mjere koje se mogu provoditi samostalno ili u kombinaciji; govorimo dakle, o ulaganjima u materijalnu imovinu (obnove, uređenja, i

---

<sup>29</sup> Prioritetno, radi se o intervencijama u gradske jezgre; urbane jezgre gradova Karlovac i Duga Resa su zaštićene kulturno-povijesne cjeline temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18); na području JLS Karlovac su zaštićene dvije kulturno povijesne cjeline: cjelina Karlovac (Zvijezda kao zona A te kontaktne zone B i C koje obuhvaćaju Baniju i Dubovac) te cjelina ulice Rakovac; urbanu jezgru grada Ozlja čini područje uz rijeku Kupu s nekoliko pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara (stara hidroelektrana, Stari grad Ozalj, kuća Slave Raškaj...).



gradnja javnih površina i zelene infrastrukture, zapuštenih područja (brownfield), pojedinačnih kulturnih dobara i sl.), kao i (pripadajućim ili samostalnim) mjerama kao što su potpore, subvencije, olakšice i financiranje aktivnosti (npr. u kulturi, sportu, organizacijama mladih i sl.).

Iako se ovaj specifični cilj fokusira na visoko urbanizirano gradsko područje, zbog specifičnih geografskih karakteristika triju gradova (prvenstveno se misli na blizinu rijeka), pojedini razvojni projekti potencijalno mogu imati elemente koji se tiču zaštite okoliša. Tako će, naprimjer, projekti uređenja gradskih kupališta u Karlovcu, Ozlju i Dugoj Resi, Tehno park HR E Ozalj i uređenje parka kod stare hidrocentrale biti planirani na način da ne dođe do degradacije staništa ciljanih vrsta i ciljnih stanišnih tipova ekološke mreže. Za sve pojedinačne projekte koji se eventualno budu planirali unutar nekog od područja ekološke mreže ili se ocjeni da bi mogli imati negativan utjecaj na ciljne vrste i staništa ekološke mreže, obavezno će se provoditi postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu koji će utvrditi prostorni smještaj te obilježja zahvata koja mogu imati utjecaj na ekološku mrežu.

#### Pokazatelji učinka za Specifični Cilj 1:

Pokazatelj	Opis	Jedinica	Početna vrijednost	Godina	Ciljana vrijednost	Godina	Učestalost praćenja	Izvor
Indeks razvijenosti JLS	JLS koje su prešle u višu kategoriju razvijenosti	Broj	N	2018.	N+3	2028.	Trogodišnje	MRFEU
Depopulacijski trend	Ublažavanje trenda pada broja stanovnika u odnosu na projekcije	Broj stanovnika	99.090*	2030.	102.000	2031.	Prema Popisu stanovništva	DZS

#### Specifični Cilj 2. Velika infrastruktura za održivi razvoj

**Cilj:** Ulaganjima u području energetike, prometa, vodnog i komunalnog gospodarstva stvoriti preduvjete za rast i razvoj VUPKA, kao i zaštitu prirodnih resursa i okoliša.

**Prioriteti:**

**SC2.P1 Unapjeđenje energetske infrastrukture**

**SC2.P2 Poboljšanje mobilnosti i pristupačnosti**

**SC2.P3 Vodna i komunalna infrastruktura**

#### Što

Drugo veliko područje djelovanja odnosi se na **veće infrastrukturne zahvate** kojima se stvaraju preduvjete za gospodarsku aktivnost i kvalitetu života i stanovanja. Prvenstveno se ovdje radi o ulaganjima u sektore kao što su **energetika** – u cilju smanjenja energetske intenzivnosti i stvaranja održive kombinacije energetske izvora/energetske samoodrživosti, zatim poboljšanje **prometne infrastrukture** u cilju bolje dostupnosti i veće učinkovitosti transportnog sektora te **vodna i komunalna infrastruktura** koja ima za cilj omogućiti bolje upravljanje vodama, otpadnim vodama i krutim otpadom.

#### Zašto

Ulaganja u veliku infrastrukturu nužan su preduvjet zadržavanja stanovništva na području i jačanja središnjih funkcija gradova Karlovac, Ozalj i Duga Resa. Pritom se uvažava činjenica da sve tri JLS imaju iste, odnosno slične potrebe kao što su poboljšanje vodnogomunalne infrastrukture (vodovod, odvodnja, zaštita od poplava), uspostava sustava gospodarenja otpadom, povećanje sigurnosti i učinkovitosti javnog i osobnog prijevoza i sl. Prioritiziranjem ovakvih velikih infrastrukturnih ulaganja u sklopu SRVUPKA nastoji se adresirati slabost pojedinih jedinica lokalne samouprave da samostalno rješe financijski zahtjevne infrastrukturne poduhvate.

### Kako

Naglasak SRVUPKA u ovom području bit će na realizaciji većih infrastrukturnih projekata koji imaju nadlokalni značaj (npr. poboljšanje prometne povezanosti triju jedinica lokalne samouprave, istraživanje geotermalnih potencijala i sl.) i/ili su tipološki isti (npr. uređenje reciklažnih dvorišta).

Projekti izgradnje sustava vodoopskrbe i odvodnje, izgradnja sortirnica, kompostana, reciklažnih dvorišta, projekti revitalizacije vrelododne mreže grada Karlovca, istraživanje i iskorištavanje geotermalnih potencijala te kogeneracijsko postrojenje na drvenu biomasu s toplovodomom u Ozlju i slično planirat će se izvan područja ekološke mreže, odnosno izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova ili staništa ciljnih vrsta. Utjecaj na okoliš velikih projekata koji se tiču zaštite voda i zaštite od nepovoljnog utjecaja voda, projekata usmjerenih na pripremu dokumentacije i izgradnju/dogradnju poslovnih zona, već je ocijenjen u ranijim postupcima strateške procjene (II. i IV. izmjene i dopune Prostornog plana Karlovačke županije, Studija prometnog razvoja Karlovačke županije, Županijska razvojna strategija Karlovačke županije 2020+) te su utvrđene mjere ublažavanja.

Pored toga, Karlovačka županija je donijela odluku o izradi VI. Izmjena i dopuna Prostornog plana Karlovačke županije za koju će se provoditi postupak strateške procjene, uključujući i glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu te će se utjecaj većih projekata predloženih ovom Strategijom ocijenjivati i u tom postupku.

Vezno uz mjere i projekte u okviru SC2.P1, uključujući planiranu revitalizaciju zgrade Donjeg mlina, mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže isključit će se uz obvezu provedbe ocjene prihvatljivosti na razini zahvata, kada će biti poznata detaljnija obilježja načina izvođenja ovog projekta.

Vezano uz mjere i projekte planirane u okviru SC2.P2 i SC2.P3, mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže isključit će se provedbom ocjene prihvatljivosti za pojedinačne zahvate, kada se utvrdi prostorni smještaj te obilježja zahvata.

### Pokazatelji učinka za Specifični Cilj 2:

Pokazatelj	Opis	Jedinica	Početna vrijednost	Godina	Ciljana vrijednost	Godina	Učestalost praćenja	Izvor
Kvaliteta komunalne infrastrukture na području VUPKA	Povećanje udjela stanovnika priključenih na sustave javne vodoopskrbe i odvodnje	%	N	2018.	N+25%	2028.	Godišnje	JLS
Energetske uštede u toplinskoj mreži	Smanjenje energetskih gubitaka u toplinarskom sustavu Grada Karlovca	%	N	2018.	N-x%	2023.	Po dovršetku projekta	Gradska toplana Karlovac

### Specifični Cilj 3. Konkurentno i moderno gospodarstvo VUPKA

*Cilj:* Stvaranje novih prilika za ljude, unaprjeđenje obrazovanja i vještina te učinkovitije korištenje resursne osnove gospodarstva uz održivi razvoj modernih tehnologija.

Prioriteti:

**SC3.P1 Podrška malom i srednjem poduzetništvu**

**SC3.P2 Razvoj vještina, znanja i kapaciteta za moderno gospodarstvo**

**SC3. P3 Razvoj održive bio-ekonomije**

#### Što

Osiguravanje minimalne društvene, prometne i komunalne infrastrukture osnovni je preduvjet dostupnosti rada i osobnog napretka, ključnih čimbenika odluke o mjestu stanovanja. Međutim, za jačanje razvojne uloge koju gradovi trebaju imati za svoje okruženje, važni su usmjereni i planski naponi prema **razvoju konkurentnog i modernog gospodarstva**, što predstavlja treće veliko područje djelovanja SRVUPKA.

#### Zašto

Brz i prostorno neusmjeravan prijelaz iz agrarnog u industrijsko društvo temeljni je činitelj demografskog i gospodarskog zaostajanja pojedinih regija Hrvatske, a ovaj proces, koji je svoj vrhunac doživio tijekom 1960-ih i 1970-ih ugrozio je ne samo ruralne prostore izvan neposrednog okruženja gradova nego je i stanovništvo manjih gradova migriralo prema velikim gradovima ili prema inozemstvu. Sagledavajući problematiku s nacionalne razine, može se utvrditi da razvoj malih i srednjih gradova (poput gradova VUPKA), nije uspio balansirati ove trendove u dovoljnoj mjeri i evidentna je potreba za kontinuiranim unaprjeđenjem uvjeta za širenje propulzivnih razvojnih gospodarskih aktivnosti. Dinamičan gospodarski razvoj, jačanje djelatnosti više tehnološke razine i izgradnja ljudskih kapaciteta preduvjeti su konkurentnosti, održivosti i više razine standarda življenja na području VUPKA, a samim time i ublažavanja katastrofalne demografske situacije Republike Hrvatske. Povrh toga valja naglasiti da se u tom smislu ovaj cilj naslanja na prepoznate snage područja kao što je kvalificirana radna snaga.

#### Kako

Ulaganja u cilju konkurentnog i dinamičnog regionalnog gospodarstva podrazumijevaju kombinacije 'hard' i 'soft' ulaganja koja, kao prvo, jačaju ljudske kapacitete i tržište rada kao preduvjete modernog i konkurentnog gospodarstva (učinkovitost srednjoškolskog, strukovnog i visokoškolskog obrazovanja, obrazovanje odraslih) te koja, kao drugo, unaprjeđuju produktivnost i dodanu vrijednost lokalnih ekonomskih aktivnosti. Povećanje dodane vrijednosti podrazumijeva različite mjere koje jačaju istraživačke i inovacijske sposobnosti, primjenu naprednih tehnologija te generalni razvoj i rast konkurentnosti MSP-ova. Također, uzimajući u obzir resursnu osnovu i važnost ruralnih područja VUPKA za sveukupnu vitalnost života na području, određene mjere usmjerene su na razvoj održive bio-ekonomije, pri čemu će naglasak SRVUPKA u ovom sektoru biti na poljoprivrednoj proizvodnji u funkciji ruralnog turizma te jačanju urbano-ruralnih veza, odnosno stvaranja tržišta za lokalnu proizvodnju.

Razvoj turističke infrastrukture i riječni pristup turističkim rutama i seoskim domaćinstvima, kao i nove turističke atrakcije i tematske rute bazirane na prirodnom i kulturnom naslijeđu, uključujući izgradnju sustava riječnih pristaništa na rijeci Kupi, uređenje kupališta na rijekama VUPKA, izradu tematskih ruta i drugo, planirat će se na način da se ne uklanja obalna vegetacija, da se ne grade građevine na obali i u koritu rijeke koje bi mogle utjecati na osjetljive stanišne tipove te da se broj plovila i ljudi ograniči na prihvatljivu mjeru. Za sve projekte koji se eventualno budu planirali unutar nekog od područja ekološke mreže ili se ocijeni da bi mogli imati značajan negativan utjecaj na ciljne

vrste i staništa ekološke mreže u kojemu se izvode, obvezno će se provoditi postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

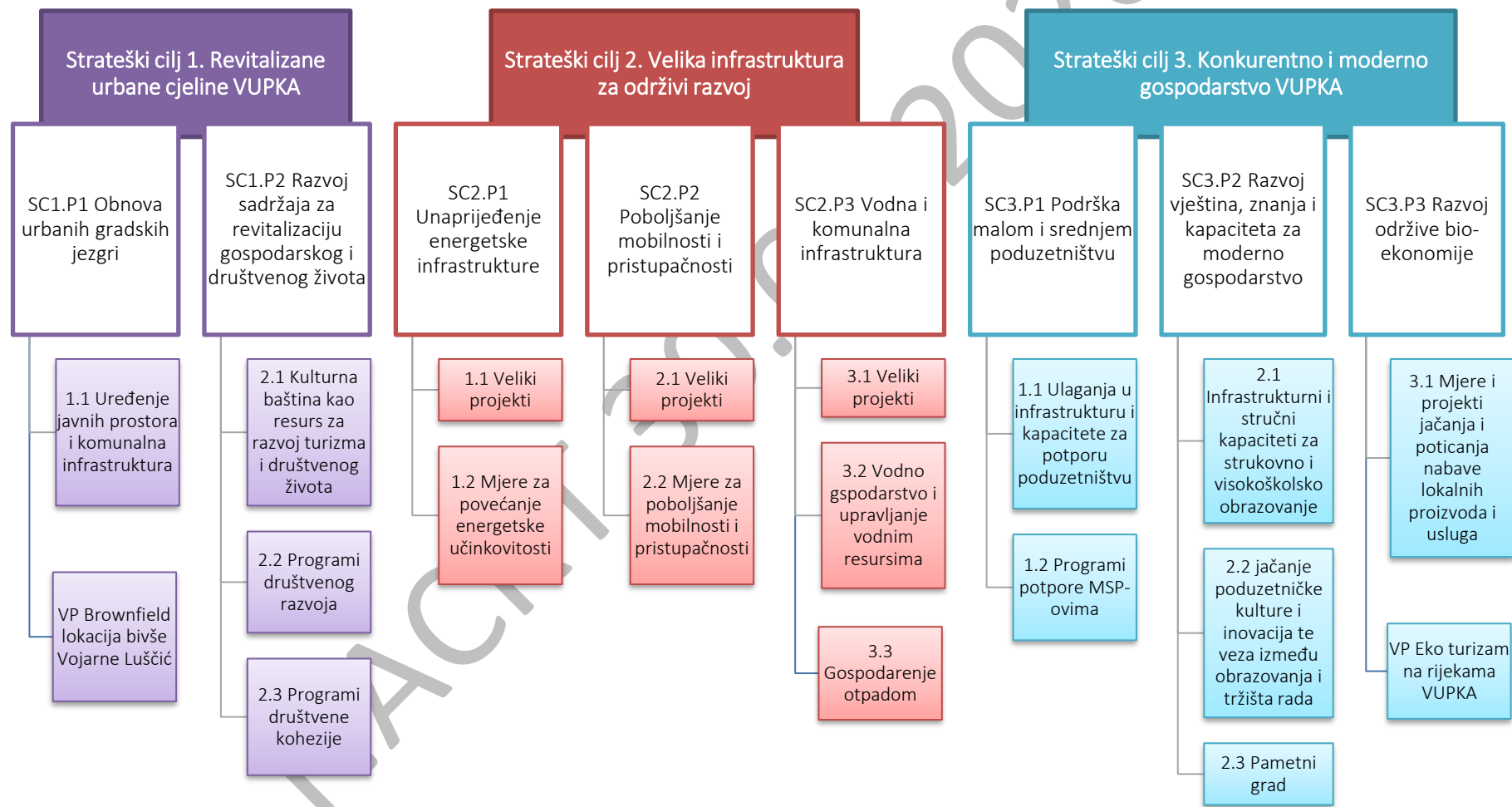
Vezano uz mjere i projekte planirane u okviru SC3.P1, SC3.P2 i SC3.P3, mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže isključit će se uz obvezu provedbe ocjene prihvatljivosti za pojedinačne zahvate, kada se utvrdi prostorni smještaj te obilježja zahvata.

### Pokazatelji učinka za Specifični Cilj 3:

Pokazatelj	Opis	Jedinica	Početna vrijednost	Godina	Ciljana vrijednost	Godina	Učestalost praćenja	Izvor
Stanovnici sa završenim tercijarnim obrazovanjem u Karlovačkoj županiji	Povećanje broja stanovnika sa završenim tercijarnim obrazovanjem (VŠS, VSS)	Broj	N	2016.	N+10%	2027.	Godišnje	DZS
Indeks konkurentnosti Karlovačke županije	Unaprijeđeni regionalni indeks konkurentnosti Karlovačke županije (rang)	Rang	13.	2013.	10.	2027.	Trogodišnje	Nacionalno vijeće za konkurentnost
BDP per capita Karlovačke županije	Povećanje bruto dodane vrijednosti po glavi stanovnika, na razini županije	Broj, HRK	60.932 HRK	2015.	62.300	2027.	Trogodišnje	HGK

#### 4.4 Razvojni prioriteti i mjere

Slika 4. Grafički prikaz strateških ciljeva, prioriteta i mjera SRVUPKA



Kroz prioritete prvog strateškog cilja, SRVUPKA teži unaprijediti fizičke, gospodarske i socijalne strukture centralnih naselja VUPKA kao poželjnih mjesta stanovanja i rada, odnosno ojačati njihove središnje funkcije kako bi ova prostorno-funkcionalna cjelina koju čine tri grada ojačala svoj gravitacijski utjecaj i postala nositelj razvoja šire regije. Ostvarenje cilja zamišljeno je kroz dva prioriteta.

#### SC1. P1 Obnova urbanih gradskih jezgri

**SC1. P1 Obnova urbanih gradskih jezgri** - ima jasan **prostorni fokus**; radi se pretežito o investicijama u javne prostore zaštićenih urbanih jezgri i njihove kontaktne zone – urbano povijesna cjelina Karlovac i ulica Rakovac, zaštićena urbana cjelina Duge Rese te centar grada Ozlja koji nije zaštićen kao cjelina u nacionalnom registru, ali morfološki, estetski i funkcionalno predstavlja urbani identitet grada.

Cilj ovog prioriteta je podizanje kvalitete urbanog života, atraktivnosti gradskog ambijenta te kulturnog i urbanističkog identiteta gradova u korist građana i posjetitelja VUPKA. Ekonomski efekti se pojavljuju u obliku povećanja vrijednosti nekretnina (a time i stimuliranja privatnih investicija) te privlačenja posjetitelja/turista.

Ovaj prioritet provodi se kroz jednu mjeru i jedan veliki projekt.

Mjera **SC1.P1.1 Uređenje javnih prostora i komunalna infrastruktura** obuhvaća tipološki slične projekte čiji su nositelji isključivo JLS-ovi, s obzirom na to da se radi o ulaganjima u opća javna dobra koja u pravilu neće ostvarivati dobit te su kao takva primjerena za sufinanciranje iz EU fondova. Radi se o ulaganjima kao što su npr. uređenje urbanog zelenila, parkova, šetnica, javnih i reprezentativnih pješačkih površina, urbane skulpture i oprema, turistička signalizacija, označavanje objekata od značaja i sl., uključujući po potrebi sve pripremne i prateće aktivnosti (kao npr. izrada urbanističko-arhitektonskih/dizajnerskih rješenja, brendiranje, promocija i marketing itd.).

Veliki, strateški projekt koji je dio SC1. P1 jest **brownfield lokacija bivše vojarne Lušić** vlasništvo nad kojom je u vrijeme pisanja ovog dokumenta prebačeno na lokalnu samoupravu, odnosno Grad Karlovac. Iako se radi o lokaciji koja nije dio užeg centra grada, u urbanističko planskom smislu je izuzetno vrijedan gradski resurs čije uređenje tek treba definirati kroz prostorne analize i detaljni urbanistički plan. Lokacija je GUP-om Grada Karlovca predviđena za mješovitu, pretežno stambeno-javnu namjenu, veličine cca 17 ha i nalazi se na rubu kontaktne zone šireg centra grada, a trenutno je u tijeku provedba urbanističko arhitektonskog natječaja. Treba naglasiti da se kroz ovaj dugoročan projekt otvara mogućnost razvoja standarda **stanovanja**, što je jedna od najvažnijih središnjih funkcija urbanog područja i tema koja je od presudne važnosti za demografski opstanak područja.

*Primjeri projekata SC1. P1* iz inicijalne baze SRVUPKA koji su spremni za provedbu odnosno mogu biti spremni za provedbu do sredine naredne 2020. godine (kategorije I i II):

- Obnova komunalne infrastrukture u povijesnoj urbanističkoj cjelini Zvijezdi
- Uređenje Trga Bana Josipa Jelačića u Zvijezdi
- Šetnice u centru Ozlja i Duge Rese
- Obnova parka kod stare Hidrocentrale (Ozalj) i parka dr. F. Tuđmana (Duga Resa)

*Pokazatelji ishoda SC1.P1:*

- Povećanje vrijednosti nekretnina u gradskim jezgrama<sup>30</sup>
- Površine obnovljenih prostora u gradskim jezgrama

<sup>30</sup> Karlovac: gradska četvrt Zvijezda; Ozalj: MO Ozalj, Duga Resa: MO Sv. Antun i MO Varoš



➤ Površina obnovljenih brownfield lokacija

### SC1. P2 Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života

Ovaj prioritet postavljen je sektorski široko, s obzirom na široki dijapazon intervencija koje su potrebne za razvoj središnjih funkcija gradova, što je glavni cilj prioriteta. Za razliku od prethodnog, u ovom prioritetu izgledna je, štoviše i neophodna, koordinacija i sudjelovanje različitih dionika iz privatnog, javnog i civilnog sektora, mahom s područja društvenih djelatnosti. Cilj prioriteta jest kreirati sadržaje koji će pozitivno utjecati na ostanak postojećih i privlačenje novih stanovnika, odnosno generalni prosperitet područja.

Ovaj prioritet provodi se kroz tri srodne, odnosno komplementarne mjere, pri čemu prva ima značajniju infrastrukturnu komponentu (ulaganja u materijalnu imovinu), dok su druge dvije osmišljene kao 'soft' mjere usmjerene na određeni tip korisnika.

**Mjera SC1 P2.1 Kulturna baština kao resurs za razvoj turizma i društvenog života** je idejno srodna prethodnom prioritetu, utoliko što naglasak stavlja na (re)aktiviranje postojećih resursa u prostoru, odnosno teži oplemeniti kulturnu baštinu (zaštićene kulturne objekte) novim, za društveni i gospodarski razvoj vrijednim sadržajima. Pritom, kada govorimo o novim sadržajima usmjerenima na gospodarski razvoj, oni će se dominantno ticati poveznica kulturne baštine sa sektorom turizma, dok društveni sadržaji mogu podrazumijevati širu lepezu primjerenih funkcija, kao npr. kultura i umjetnost, sportske aktivnosti, društveni život zajednice, sadržaji za mlade i sl. Nadalje, iako ova mjera dominantno naglasak stavlja na kulturnu baštinu (zaštićene kulturne objekte), ona obuhvaća i projekte koji se tiču i onoga što nije kulturna baština u užem smislu, ali jest važan dio kulturnog identiteta područja – to su rijeke Kupa, Mrežnica, Korana i Dobra koje predstavljaju važan prirodni resurs za razvoj turizma i pratećih djelatnosti na području VUPKA.

**Mjera SC1 P2.2 Programi društvenog razvoja** obuhvaća "soft" mjere kao što su potpore, subvencije, olakšice i financiranje aktivnosti u kulturi, sportu, organizacijama mladih, predškolskom i osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju te mala ulaganja u infrastrukturu. Ovakvi programi mogu se provoditi horizontalno, odnosno sektorski (kao projekti ili sheme usmjerene na jednu ili više skupina ciljanih korisnika, npr. mladi), kao individualni projekti dizajnirani u odnosu na neku veću materijalnu investiciju (npr. financiranje aktivnosti korisnika novoobnovljenog kulturnog objekta) ili kao skupovi srodnih projekata (npr. uređenje dječjih igrališta po mjesnim odborima, proširenje dječjih vrtića, uređenje sportskih igrališta i sl.). U kontekstu ESI fondova, ovakav pristup zahtijeva koordinirano ERDF-ESF financiranje.

**Mjera SC1 P2.3 Programi društvene kohezije** je tipološki slična prethodnoj, s time što je naglasak na aktivnostima socijalne kohezije i društvene solidarnosti, zdravlja i sigurnosti. Tipične ciljne skupine ove Mjere su starije osobe i marginalizirane skupine i osobe u riziku od isključenosti (osobe s invaliditetom, nacionalne manjine, imigranti, siromašni, itd.). Ova se Mjera, kao i Mjera SC1 P2.2, može provoditi sektorski kao individualan projekt ili kao skup srodnih projekata te također može sadržavati infrastrukturnu komponentu ("ERDF financiranje").

Kako je evidentno iz gornjeg opisa, sve tri mjere ovog prioriteta su komplementarne i doprinose zajedničkim ciljevima. Dapače, treba naglasiti da **je izvjesno i poželjno integrirano financiranje projekata iz više od jedne mjere** (naprimjer: obnavljanje zaštićenog kulturnog objekta sportska dvorana Mladost u Karlovcu (P2.1) uz financiranje djelatnosti sportskih udruga (P2.2) ili obnova doma za starije i shema razvoja novih socijalnih usluga). Nadalje, u pojedinim slučajevima – kod objekata lociranih u starim gradskim jezgrama - moguće su i preporučljive poveznice (integrirano financiranje) s prethodnim prioritetom (naprimjer obnova objekta iz P2.1 i uređenje okolnog javnog prostora iz P1.1).

**Primjeri projekata SC1. P2** iz inicijalne baze SRVUPKA koji su spremni za provedbu odnosno mogu biti spremni za provedbu do sredine 2020. godine (kategorije I i II):

- Integrirani projekt Karlovački likovni trokut - Josip Vaništa – Slava Raškaj – Miroslav Šutej (Centar za posjetitelje/ interpretacijski centar Slava Raškaj u Ozlju, zgrada KAMOD-a u karlovačkoj Zvijezdi, Parkovni paviljon Miroslav Šutej u Dugoj Resi)
- Sanacija Lončareve kuće u Zvijezdi
- Uređenje kina Edison i prilaz starom gradu Dubovcu
- Obnova zaštićenog kulturnog objekta sportska dvorana Mladost u Karlovcu
- Rekonstrukcija i dogradnja Hrvatskog doma u Karlovcu
- Sportsko kulturni centar Mostanje
- Uređenje kuće "Migan" uz šetnicu i pristup Kaptolu u Ozlju
- Tehno park HE Ozalj i uređenje parka kod stare hidrocentrale te šetnice u centru grada
- Nastavak izgradnje etno sela Trg
- Uređenje gradskih kupališta u Karlovcu, Ozlju i Dugoj Resi
- Krovni projekt: Vrtini grad Duga Resa (Obnova parka dr. F. Tuđmana, Parkovni paviljon Miroslav Šutej, Centar izviđača i mladih umjetnika, Virtualni muzej tekstila "Putevima pamuka")

**Pokazatelji ishoda SC1.P1:**

- Povećanje broja posjetitelja na području VUPKA
- Broj projekata i broj osoba/institucija obuhvaćenih programima društvenog razvoja
- Broj projekata i broj osoba/institucija obuhvaćenih programima društvene kohezije

Kroz prioritete drugog strateškog cilja namjeravaju se ostvariti preduvjeti za gospodarsku aktivnost i kvalitetan životni okoliš stanovnika VUPKA ulaganjem u energetske, vodnu i prometnu infrastrukturu.

## **SC2. P1 Unapjeđenje energetske infrastrukture**

**SC2. P1 Unapjeđenje energetske infrastrukture** ima za cilj smanjenje energetske intenzivnosti i stvaranja održive kombinacije energetske izvora, odnosno razvoja energetske samoodrživosti. Prioritet se provodi kroz dvije mjere, pri čemu se prva odnosi na veće, individualne projekte, a druga na skupove srodnih, manjih projekata.

Kombiniranje pojedinačno manjih, ali tipološki srodnih investicija u projekte u sklopu druge mjere (kao npr. energetske učinkovite javne rasvjete) logički je opravdano s obzirom na to da su ovakve potrebe raširene u svim naseljima VUPKA. Ipak, treba imati na umu razvojni aspekt SRVUPKA te stoga **prednost nad ovakvim, sektorskim pristupom mora biti dana integriranom pristupu baziranom na području**, odnosno prioritizaciji u odnosu na lokaciju te povezivanju s projektima koji formalno potpadaju pod druge prioritete/mjere (npr. energetska obnova sportskog objekta, u kombinaciji s razvojem društvenih sadržaja).

U sklopu ovog prioriteta osmišljene su dvije mjere, pri čemu se prva odnosi na individualne projekte jasnog opsega i vrijednosti, dok se druga odnosi na moguće 'sheme' financiranja manjih projekata istog tipa.

### **Mjera SC2. P1.1 Veliki projekti:**

- Revitalizacija vrelovodne mreže grada Karlovca (projekt spreman za provedbu 2020.)
- Istraživanje i iskorištavanje geotermalnih potencijala – GeotermiKA (dugoročni projekt, započet)
- Kogeneracijsko postrojenje na drvnu biomasu s toplovodom u Ozlju (projekt spreman za provedbu 2019.)
- Uređenje Donjeg mlina (zaštićeno kulturno dobro) u Dugoj Resi

### **Mjera SC2. P1.2 Mjere za povećanje energetske učinkovitosti – tipologija projekata:**

- Energetske obnove objekata
- Energetski učinkovita javna rasvjeta

#### **Pokazatelji ishoda SC2.P1:**

- Smanjenje potrošnje primarne energije
- Povećanje udjela obnovljivih izvora energije

### **SC2. P2 Poboljšanje mobilnosti i pristupačnosti**

Ovim prioritetom teži se poboljšati kvalitetu, sigurnost i interoperabilnost prometne infrastrukture te smanjiti pritisak na okoliš. Kao i prethodni, prioritet se provodi kroz dvije mjere – velike, individualne projekte (SC2. P2.1) te skupove manjih, tipološki srodnih intervencija (SC2. P2.2). Također, kao i u prethodnom slučaju, uvažavajući činjenicu da je kumulativ pojedinačno manjih, tipološki srodnih investicija financijski zahtjevan, SRVUPKA treba otvoriti mogućnost integriranog financiranja, odnosno kombiniranja projekata koji formalno pripadaju različitim prioritetima (npr. uređenje parkirališta ispred obnovljenog objekta).

Kao i u prethodnom prioritetu, i ovaj je osmišljen kroz dvije mjere, pri čemu se prva odnosi na individualne projekte jasnog opsega i vrijednosti, dok se druga odnosi na moguće 'sheme' financiranja manjih projekata istog tipa.

#### **Mjera SC2. P2.1 Veliki projekti:**

- Integrirani projekt mobilnosti VUPKA

#### **Mjera SC2. P2.2 Mjere za poboljšanje mobilnosti i pristupačnosti – tipologija projekata:**

- Sanacije problematičnih točaka u prometnom sustavu (npr. izgradnja nogostupa, prilagodbe za osobe s invaliditetom, pristupni putevi, uska grla i željeznički prijelazi i sl.)
- Pametna prometna rješenja, zelena mobilnost
- Rješavanje prometa u mirovanju (izgradnja garaža i uređenje parkirališta)

#### **Pokazatelji ishoda SC2. P2:**

- Povećanje broja putnika u javnom prijevozu
- Smanjenje emisija CO<sub>2</sub> u okoliš
- Smanjenje broja prometnih nesreća na području VUPKA
- Unaprjeđenje pješačkog i biciklističkog prometa (dužina biciklističke / pješačke infrastrukture)

### **SC2. P3 Unaprjeđenje vodne i komunalne infrastrukture**

Ovaj prioritet ima za cilj omogućiti bolje upravljanje vodama, otpadnim vodama i krutim otpadom, a provodi se kroz 3 mjere:

#### **Mjera SC2. P3.1 Veliki projekti:**

- Aglomeracija Karlovac - Duga Resa (Karlovac II)

#### **Mjera SC2. P3.2 Vodno gospodarstvo i upravljanje vodnim resursima – tipologija projekata:**

- Obnova i nadogradnja vodoopskrbne mreže u naseljima VUPKA
- Sanitarna odvodnja naselja VUPKA

- Projekti zaštite od nepovoljnog utjecaja voda

**Mjera SC2. P3.3 Gospodarenje otpadom** obuhvaća projekte kao što su nabava spremnika za odvojeno prikupljanje otpada i organizacijska poboljšanja sustava, izgradnju sortirnice i kompostane te uspostavu reciklažnih dvorišta.

*Pokazatelji ishoda SC2. P2:*

- Smanjenje gubitaka u vodoopskrbnoj mreži
- Povećanje udjela stanovnika priključenih na sustave odvodnje
- Povećanje udjela recikliranog otpada na području VUPKA

Kroz prioritete trećeg specifičnog cilja teži se potaknuti dinamičan gospodarski razvoj kroz intenziviranje djelatnosti više tehnološke razine i izgradnju kapaciteta za inovacije, pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo.

### SC3. P1 Podrška malom i srednjem poduzetništvu

Ovaj prioritet ima za cilj unaprijediti regionalnu konkurentnost i dodanu vrijednost lokalnih ekonomskih aktivnosti, odnosno povećati sposobnost malih i srednjih poduzeća (MSP) VUPKA da (su)kreiraju atraktivno i održivo okruženje za poslovanje i življenje. Pri tome, prioritet se koncentrira na stupove produktivnosti (konkurentnosti) poslovnog sektora u kojima, sukladno nacionalnoj metodologiji, regija najviše zaostaje za republičkim prosjekom<sup>31</sup>, odnosno teži povećati dinamiku i razinu ekonomskih rezultata, ukupnu razinu tehnološke razvijenosti i razvoj proizvodnih klastera.

Prioritet se provodi kroz dvije komplementarne mjere, pri čemu se prva odnosi primarno na projekte javnog sektora, dok druga cilja primarno na mala i srednja poduzeća. No, unatoč ovoj podjeli, slično kao kod prethodnih prioriteta (posebice SC1. P2), moguće je i poželjno **integrirano financiranje projekata iz više od jedne mjere, ovisno o sektorskom fokusu** (npr. izgradnja inkubatora za kreativne industrije u kombinaciji sa shemom potpora za start-upove u kreativnim industrijama).

**Mjera SC3. P1.1 Ulaganja u infrastrukturu i kapacitete za potporu poduzetništvu** tiče se projekata usmjerenih na pripremu dokumentacije i izgradnju/dogradnju poslovnih zona, inovacijskih centara, inkubatora te aktivnosti za jačanje poduzetničkih potpornih institucija (PPI-jeva) i usluga koje se pružaju poduzetnicima.

**Mjera SC3. P1.2 Programi potpore MSP-jevima** odnose se na programe državnih potpora (ili *deminimis* potpora) poduzetnicima na području VUPKA. Programi mogu biti sektorski ili horizontalno usmjereni (npr. potpore za razvoj i primjenu IKT, potpore za obrazovanje, potpore za razvoj inovacija, dostupnosti usluga istraživanja i razvoja te suradnje gospodarstva i znanstveno obrazovnih institucija i sl.)

*Primjeri projekata SC3. P1* iz inicijalne baze SRVUPKA koji su spremni za provedbu (kategorija I, ishođene dozvole):

- Nastavak gradnje Zone Lug u Ozlju uz pristupnu cestu gospodarskoj zoni
- Zone Šeketino Brdo i Gornje Mrzlo polje u Dugoj Resi

<sup>31</sup> Hrvatska gospodarska komora, *BDP po županijama 2015. godine*, travanj 2018. Metodologija ocjene regionalne konkurentnosti temelji se na indikatorima (statističkim i anketnim/perceptivnim) koji mjere performans po 17 stupova konkurentnosti podijeljenih u one koji se tiču poslovnog okruženja i poslovnog sektora.

**Pokazatelji ishoda SC3. P1:**

- Broj aktivnih pravnih osoba, trgovačkih društava, poduzeća i zadruga, obrta i slobodnih zanimanja (te broj vlasnika i zaposlenih u njima)
- Ukupne investicije i/ili investicije u prerađivačku industriju, opremu, stambenu gradnju, izravna vlasnička ulaganja
- Podaci o poslovanju MSP-a (promet, dobit, gubitak)
- Ulaganja u istraživanje i razvoj

**SC3. P2 Razvoj vještina, znanja i kapaciteta za moderno gospodarstvo**

Ovaj prioritet bavi se drugim važnim stupom regionalne konkurentnosti koji se tiče poslovnog okruženja, a to je ljudski potencijal i obrazovanje za i na tržištu rada, pri čemu se u fokus stavlja upravljanje tehnološkom revolucijom i potreba za modernizacijom gospodarstva. Ovo znači jačanje srednjoškolskog, strukovnog i visokog obrazovanja, kao i stvaranje poveznica između obrazovno-znanstvene zajednice i poslovnog sektora, jačanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti te primjenu naprednih tehnologija.

Prioritet je organiziran u tri mjere, pri čemu je prva usmjerena na projekte čiji su pokretači obrazovne institucije i ima izraženu infrastrukturnu komponentu (uključuje značajnije investicije u materijalnu imovinu). Druga mjera obuhvaća pretežito 'soft' aktivnosti, dok je treća specifično orijentirana na projekte uvođenja novih sustava i tehnologija.

**Mjera SC3. P2.1 Infrastrukturni i stručni kapaciteti za strukovno i visokoškolsko obrazovanje** obuhvaća 'soft' i 'hard' projekte koji su usmjereni na unaprjeđenje srednjoškolskog, strukovnog i visokoškolskog obrazovanja (gradnje, rekonstrukcije i obnove, razvoj novih programa te opremanje vrhunskom znanstvenom i nastavnom opremom).

**Mjera SC3. P2.2 2 Jačanje poduzetničke kulture i inovacija te veza između obrazovanja i tržišta rada** je usmjerena na izgradnju ljudskih kapaciteta, znanja i vještina putem sektorski orijentiranih programa (npr. obrazovanje u poduzetništvu) ili onih orijentiranih na određene ciljne skupine (npr. mladi na tržištu rada). Iako prvenstveno zamišljena kao 'soft' mjera (ESF tip aktivnosti), može uključivati investicije u materijalnu imovinu manjeg obima (opremanje, adaptacije i sl.)

**Mjera SC3. P2.3 Pametni grad** podrazumijeva mjere i projekte koji se tiču razvoja e-usluga i infrastrukture brzopojasnog interneta, uvođenje pametnih sustava (npr. pametna i energetska učinkovita javna rasvjeta, zaštita ključnih infrastruktura, digitalizacija javne uprave, razvoj GIS sustava i sl.). U provedbi ove Mjere, prioritet će se dati projektima prioritiziranim kroz Strategiju razvoja pametnog grada Karlovca.

**Primjeri projekata SC3. P2** iz inicijalne baze SRVUPKA koji su spremni za provedbu (kategorija I, ishodne dozvole):

- Uspostava Regionalnog centra kompetencija u strukovnom obrazovanju u objektu Oružana u Zvijezdi
- Prenamjena i uređenje Bosanskog magazina u karlovačkoj Zvijezdi u objekt studentske prehrane i prezentacijsko-interpretacijski centar
- Preuređenje objekta Vojne bolnice u karlovačkoj Zvijezdi u studentski dom
- Gastro majstori – razvoj novih obrazovnih programa i edukacija ciljnih skupina
- Adaptacije i dogradnje srednjih škola u Karlovcu (Gimnazija, Medicinska škola, Ekonomska škola)
- Experience centar Nikola Tesla u Karlovcu uz uređenje parkirališta kod ŠSD Mladost te povezivanje s projektom Tehno park TVG Ozalj
- Centar za posjetitelje Lović Prekriški u Ozlju

**Pokazatelji ishoda SC3. P1:**

- Udjel stanovništva prema završenom obrazovnom stupnju u ukupnom stanovništvu u dobi od 25 do 64 godine na području VUPKA
- Omjer upisanih i diplomiranih studenata
- Broj osoba/institucija obuhvaćenih programima razvoja ljudskih kapaciteta
- Pokrivenost VUPKA širokopojsnim pristupom internetu

**SC3. P3 Razvoj održive bio-ekonomije**

Ovim prioritetom uzima se u obzir nasljeđe, resursna osnova i važnost ruralnih područja VUPKA za sveukupnu vitalnost života na urbanom području. S obzirom na to da je ruralni razvoj i razvoj poljoprivrede obuhvaćen drugim (sektorskim) strategijama i programima financiranja, SRVUPKA će se u ovom sektoru koncentrirati na jačanje urbano-ruralnih veza - stvaranje tržišta za lokalnu poljoprivrednu proizvodnju i jačanje funkcija koje ruralni dijelovi VUPKA u kontekstu razvoja turizma i očuvanja kulture i tradicije ruralnog prostora.

Prioritet se provodi kroz jednu mjeru i jedan veliki projekt.

**Mjera SC3. P3.1 Mjere i projekti jačanja i poticanja nabave lokalnih proizvoda i usluga** – tipologija projekata:

- Planiranje i organizacija tematskih ruta ('Putevima OPG-ova') i drugi načini za povezivanje ruralnih zajednica s turističkom ponudom (npr. Etno selo Trg u Ozlju)
- Plepelić Dvor
- Organizacija sajмова, istraživanja, podrška pri plasmanu i marketingu
- Tržnica lokalnih proizvođača – "Stari plac" u Zvijezdi

**Veliki projekt Eko turizam na rijekama VUPKA** je dugoročan multidimenzionalan projekt razvoja lokalne turističke ponude VUPKA, uz istovremenu revitalizaciju lokalne proizvodnje te zaštitu kulturne i prirodne baštine. Projekt je trenutno u fazi izrade studije predizvodljivosti, a obuhvaća izgradnju sustava riječnih pristaništa na rijeci Kupi, obnovu žitnog magazina na Dubovcu, interpretacijski centar lađarstva, uređenje kupališta na rijekama VUPKA, izradu tematskih ruta, promociju i brendiranje.

**Pokazatelji ishoda SC3. P3:**

- Broj OPG-ova na području Karlovačke županije
- Turistički promet (dolasci i noćenja)



## 5 PROVEDBA

### 5.1 Financijski okvir za provedbu strategije

Financijskim okvirom Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac (SRVUPKA) prikazuje se struktura planiranih sredstava za provedbu SRVUPKA za cjelokupno razdoblje provedbe 2019. - 2027., s iskazom sredstava za prvo trogodišnje razdoblje. Financijski okvir iskazan je po specifičnim ciljevima i prioritetima SRVUPKA, a detaljna razrada financiranja za trogodišnje razdoblje prema pojedinim projektima prikazana je u Akcijskom planu.

U prikupljanju podataka o financijskim iznosima i alokacijama sredstava koja se očekuju iz lokalnog, županijskog i državnog proračuna te EU fondova, javnih poduzeća i ostalih izvora, konzultirani su različiti dionici razvoja, a osnova za financijske iznose na razini jedinica lokalne samouprave su proračuni i planovi razvojnih programa JLS-a. Tri jedinice lokalne samouprave koje čine VUPKA su za sve aktivnosti, projekte i programe koji se tematski i sadržajno uklapaju u ciljeve, prioritete i mjere SRVUPKA, dostavile informacije o procjeni izvora financiranja za pojedine aktivnosti, programe i projekte.

U skladu sa *Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje*, Akcijski plan koji pokriva trogodišnje razdoblje usklađuje se, odnosno revidira, na godišnjoj razini. Za očekivati je da će se nakon usklađenja s Ministarstvom regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, a naročito nakon rezultata provedbe prve godine, moći preciznije i s više iskustva planirati iznose i izvore sredstava za pojedine aktivnosti, programe i projekte te će doći do promjena i usklađenja financijskog okvira.

Nadalje, iako su ciljevi i prioriteti SRVUPKA postavljeni dugoročno, na razdoblje od 8 godina, pretpostavlja se da će isti proces prilagodbe i usklađenja financijskog okvira biti nužan i poželjan u odnosu na planiranje, provedbu i izvještavanje u novoj financijskoj perspektivi EU fondova (2021.-2027.).

	Ciljevi i prioriteti	Procjena potrebnih sredstava u trogodišnjem razdoblju*	Izvor financiranja					Procjena potrebnih sredstava do kraja provedbe strategije
			Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	Fondovi EU	Ostalo	
1.	SC1. Revitalizane urbane cjeline VUPKA	362.210.714						758.768.536
1.1.	SC1.P1 Obnova urbanih gradskih jezgri	143.916.200						30.900.000
1.2.	SC1.P2 Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života	218.294.514						727.868.536
2.	SC2. Velika infrastruktura za održivi razvoj	703.664.100						399.535.499
2.1.	SC2.P1 Unaprjeđenje energetske	229.350.000						236.400.000

	infrastrukture							
2.2.	SC2.P2 Poboljšanje mobilnosti i pristupačnosti	63.270.600						65.265.000
2.3	SC2.P3 Vodna i komunalna infrastruktura	411.043.500						97.870.499
<b>3.</b>	<b>SC3. Konkurentno i moderno gospodarstvo VUPKA</b>	<b>183.283.721</b>						<b>133.153.671</b>
3.1.	SC3.P1 Podrška malom i srednjem poduzetništvu	20.610.947						12.900.000
3.2.	SC3.P2 Razvoj vještina. znanja i kapaciteta za moderno gospodarstvo	143.872.774						46.773.671
3.3.	SC3. P3 Razvoj održive bio-ekonomije	18.800.000						73.480.000
	<b>TOTAL</b>	<b>1.240.158.535</b>						<b>1.291.457.706</b>

\*podaci se preuzimaju iz Akcijskog plana

## 5.2 Institucionalni okvir

Institucionalni okvir za izradu, donošenje, provedbu i praćenje provedbe Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac svoju podlogu nalazi ponajprije u jednom od temeljnih načela politike regionalnog razvoja – načelu partnerstva i suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora te u tom smislu obuhvaća sve dionike uključene u navedene aktivnosti. Proces provedbe navedenih aktivnosti odvija se slijedeći principe međusektorske suradnje (partnerski pristup) i horizontalne zastupljenosti dionika što znači da su sve jedinice lokalne samouprave koje su uključene u obuhvat Većeg urbanog područja Karlovac i svi sudionici iz javnog, privatnog i civilnog sektora, u ovim aktivnostima zastupljeni sukladno svojim ulogama. Na ovaj način se svim dionicima važnim za društveni i gospodarski razvoj VUPKA omogućuje kontinuirani pristup i sudjelovanje u donošenju strateških odluka.

Veće urbano područje Karlovac utvrđeno je sukladno odredbama članka 14. Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14, 123/17, 118/18). Nositelj procesa utvrđivanja obuhvata urbanog područja je Grad Karlovac kao središte većeg urbanog područja. Gradsko vijeće Grada Karlovca donijelo je na sjednici održanoj dana 26. veljače 2019. godine Odluku o sastavu Većeg urbanog područja Karlovac, a nakon prethodno dobivenih suglasnosti gradskih vijeća jedinica lokalne samouprave iz sastava većeg urbanog područja te pozitivnog mišljenja Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Dana 9. travnja 2019. godine potpisan je Sporazum o suradnji na izradi i provedbi Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac kojim je uspostavljeno pridržavanje načela partnerstva i suradnje svih jedinica lokalne samouprave u sastavu VUPKA. Po utvrđivanju većeg urbanog područja, Grad Karlovac je preuzeo ulogu nositelja izrade Strategije razvoja Većeg urbanog područja te organizirao proces izrade iste i uključivanja svih ključnih dionika.

### 5.2.1 Ključni dionici, uloge i zadaće

Temeljem *Smjernica za izradu Strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje*, koje je donijelo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u rujnu 2015. godine, u izradi SRVUPKA sudjelovali su dionici s područja triju gradova (Karlovac, Ozalj i Duga Resa) te predstavnici Karlovačke županije. Sudjelovanje dionika u izradi i provedbi Strategije osigurava se putem sljedećih mehanizama i na način opisan u sljedećim poglavljima:

- Nositelj i koordinator izrade i provedbe Strategije;
- Radna skupina za izradu i praćenje provedbe Strategije;
- Partnersko vijeće;
- Radna skupina za vrednovanje.

#### Nositelj i koordinator izrade i provedbe Strategije

Nositelj i koordinator izrade i provedbe Strategije je Grad Karlovac kao središte Većeg urbanog područja Karlovac. Uz gradonačelnika koji donosi sve relevantne odluke u ime Grada Karlovca, predmetne poslove u okviru Grada predvodi **Upravni odjel za razvoj grada i EU fondove**, u čijem djelokrugu su poslovi vezani za definiranje i izradu strateških dokumenata za Grad Karlovac, provjeru strateške sukladnosti, sudjelovanje u pripremi razvojnih projekata Grada Karlovca te kandidiranje istih za sufinanciranje sredstvima EU fondova, vođenje baze podataka o međunarodnim i EU projektima na području Grada te praćenje provedbe istih. U okviru ovog Upravnog odjela, provode se i aktivnosti tehničkog tajništva. Prema potrebi i u skladu s odlukom čelnictva Grada, Upravni odjel za razvoj grada i EU fondove se u obavljanju zadaća koje se tiču izrade SRVUPKA oslanja i na stručni doprinos ostalih upravnih odjela Grada.

U svrhu kvalitetne izrade i provedbe Strategije, gradonačelnik te Upravni odjel za razvoj grada i EU fondove provode sljedeće aktivnosti:

- cjelokupna koordinacija izrade i provedbe Strategije te pripadajućih akcijskih i operativnih planova, što uključuje različite oblike konzultacija s dionicima, prikupljanje i razmjenu podataka te poticanje aktivnog sudjelovanja svih dionika u izradi i provedbi Strategije;
- uspostava Radne skupine te upravljanje radom iste u svojstvu predsjedatelja i tehničkog tajništva, što uključuje različite administrativne poslove vezano za članstvo te organizaciju i provedbu sjednica kao i pripremu svih potrebnih materijala i analitičkih podloga;
- uspostava Partnerskog vijeća te upravljanje radom istog u svojstvu predsjedatelja i tehničkog tajništva, što uključuje različite administrativne poslove vezano za članstvo te organizaciju i provedbu sjednica kao i pripremu svih potrebnih materijala i analitičkih podloga;
- praćenje i vrednovanje učinaka provedbe Strategije;
- informiranje javnosti i dionika o postupcima izrade, donošenja, provedbe i praćenja provedbe Strategije.

#### Radna skupina za izradu Strategije

Radna skupina za izradu Strategije osniva se u cilju osiguravanja stručne i pravovremene pripreme i razmjene svih podataka i materijala, kao i učinkovite i kvalitetne provedbe ostalih aktivnosti

povezanih s izradom Strategije. Radnu skupinu čine predstavnici lokalnih i regionalnih institucija koji aktivno i kontinuirano sudjeluju u procesu izrade Strategije:

- upravna tijela triju jedinica lokalne samouprave u sastavu Većeg urbanog područja Karlovac;
- Karlovačka županija;
- Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije (regionalni koordinator).

Predsjedatelj Radne skupine je zamjenica gradonačelnika Grada Karlovca u svojstvu predstavnika Nositelja i koordinatora izrade i provedbe Strategije.

U svom radu, Radna skupina ostvaruje suradnju s tijelima državne uprave, gospodarskim subjektima, znanstvenom zajednicom, socijalnim partnerima, organizacijama civilnog društva i drugim dionicima razvoja, a osobito s Partnerskim vijećem. U radu Radne skupine, po potrebi, povremeno sudjeluju i drugi predstavnici. Ukoliko se tijekom procesa provedbe i izrade Strategije ukaže potreba, uspostavljaju se tematske radne (pod)skupine za provedbu pojedinih dijelova Strategije.

### **Partnersko vijeće**

Partnersko vijeće uspostavlja se s ciljem osiguravanja odgovarajućeg sudjelovanja šireg kruga dionika u izradi i praćenju provedbe Strategije, što uključuje provedbu svih aktivnosti utvrđenih propisima o regionalnom razvoju i Smjernicama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije za izradu strategija razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje. Partnersko vijeće čine predstavnici:

- jedinica lokalne samouprave u sastavu Urbanog područja Karlovac (upravna tijela te predstavnička tijela) te, prema potrebi, drugih (susjednih) jedinica lokalne samouprave;
- županije te, prema potrebi, drugih (susjednih) jedinica područne samouprave;
- drugih javnih tijela čije je sudjelovanje značajno za razvoj urbanog područja;
- regionalnih koordinatora;
- visokoškolskih, znanstvenih i stručnih institucija;
- gospodarskih i socijalnih partnera, uključujući istaknute organizacije gospodarskih i socijalnih partnera te predstavnike gospodarskih i obrtničkih komora ili poslovnih udruženja iz urbanog područja te organizacija civilnog društva, posebno iz područja zaštite okoliša, promicanja socijalne uključenosti, jednakosti među spolovima i nediskriminacije, zaštite prava nacionalnih manjina uzimajući u obzir geografsku i tematsku pokrivenost, sposobnost upravljanja, stručnost i inovativne pristupe.
- drugih dionika relevantnih za razvoj urbanog područja.

Partnersko vijeće osniva se kao savjetodavno tijelo putem kojeg se osigurava ostvarenje načela partnerstva u pripremi, izradi i praćenju provedbe Strategije, s primarnim ciljem utvrđivanja zajedničkih prioriteta na razini urbanog područja i predlaganja strateških projekata važnih za razvoj istog. Osim toga, Partnersko vijeće ocjenjuje napredak u provedbi, raspravlja o planu provedbe razvojnih prioriteta, mjera i ključnih projekata te predlaže izmjene i poboljšanja u načinu provedbe i sadržaju Strategije. Odluke Partnerskog vijeća donose se konsenzusom svih partnera zastupljenih u Partnerskom vijeću te se, putem tehničkog tajništva, predaju Nositelju i koordinatoru izrade i provedbe Strategije na daljnje razmatranje i postupanje. Odluke, preporuke i mišljenja Partnerskog vijeća su savjetodavne naravi, ali predstavljaju mišljenje i konsenzus dionika oko najvažnijih pitanja vezanih uz izradu i provedbu Strategije. Rad Partnerskog vijeća osigurava kontinuiranu zastupljenost i informiranost ključnih dionika o napretku izrade i provedbe Strategije sukladno principima dobrog upravljanja.

Način rada Partnerskog vijeća (osnivanje i imenovanje članova i zamjenika članova, način izbora predsjedatelja i zamjenika predsjedatelja i njihove ovlasti i zadaće, prava i obveze članova, djelokrug rada, način rada i način odlučivanja i glasovanja, javnost i transparentnost rada i dr.) utvrđuje se Poslovníkom o radu Partnerskog vijeća koji, na prijedlog tehničkog tajništva i predsjedatelja, usvaja samo Partnersko vijeće. Aktivnosti tehničkog tajništva Partnerskog vijeća provode se u okviru Upravnog odjela za razvoj grada i EU fondove, a imenovanja članova provode se u skladu s Poslovníkom Partnerskog vijeća.

### **Radna skupina za vrednovanje**

Radna skupina za vrednovanje osniva se u cilju provedbe neovisnog vrednovanja uspješnosti provedbe te ostvarenja ciljeva Strategije. Radnu skupinu za vrednovanje čine predstavnici jedinica lokalne samouprave iz obuhvata Većeg urbanog područja Karlovac s ciljem cjelokupne koordinacije svih aspekata vrednovanja - pripreme vrednovanja, nadziranja svih ključnih koraka tijekom cijelog procesa kako bi se osigurala uspješna realizacija vrednovanja, pružanje stručnog doprinosa tijekom vrednovanja, osiguravanja dostupnosti potrebnih informacija, osiguravanja nepristranosti i korisnosti vrednovanja te kontrole kvalitete i usvajanja završnog izvještaja o provedenom vrednovanju.

U cilju osiguranja nepristranosti, Radna skupina za vrednovanja osniva se na prijedlog Nositelja i koordinatora izrade i provedbe Strategije kao zasebno radno tijelo, a u svojem radu prema potrebi može koristiti i usluge vanjskih pružatelja usluge vrednovanja.

### **Uloge ostalih dionika**

Osim kroz sudjelovanje u radu Radne skupine za izradu Strategije te Partnerskog vijeća na način opisan u prethodnim točkama, sudjelovanje ostalih dionika očekivano je kroz (neiscrpnna lista aktivnosti):

- pripremu i dostavu, na traženje Nositelja i koordinatora izrade Strategije, relevantnih podataka i dokumenata;
- prikupljanje i dostavu podataka o projektima, aktivnostima i programima značajnima za urbano područje;
- podršku u procesu pribavljanja mišljenja u procesu donošenja Strategije;
- implementaciju i/ili koordinaciju aktivnosti, programa i projekata na svom području;
- praćenje realizacije pokazatelja na razini aktivnosti, programa i projekata;
- izvještavanju nositelja i koordinatora o provedbi aktivnosti, programa i projekata;
- druge oblike podrške vezano za izradu i provedbu Strategije, u skladu sa zahtjevom Nositelja i koordinatora izrade i provedbe Strategije;
- podršku provedbi mjera informiranja i vidljivosti.

#### **5.2.2 Provedba ITU mehanizma**

Integrirana teritorijalna ulaganja predstavljaju mehanizam koji se po prvi puta koristi u Europskoj uniji u razdoblju 2014.-2020. godine, a koji omogućuje integriranje sredstava iz različitih europskih fondova i operativnih programa te ulaganje tih sredstava u aktivnosti kojima će se ojačati uloga gradova kao pokretača gospodarskog razvoja. U programskim dokumentima za financijsko razdoblje 2014.-2020. definirano je da će Republika Hrvatska mjere održivog urbanog razvoja provoditi putem mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja u okviru dva operativna programa – Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (OPKK) i Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali (OPULP), iz tri različita europska fonda – Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i

Europskog socijalnog fonda. Mjere održivog urbanog razvoja putem ITU mehanizma u Republici Hrvatskoj provodi Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Upravljačko tijelo za Operativni program Konkurentnost i kohezija i Koordinacijsko tijelo za provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja, u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava kao Upravljačkim tijelom za Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali. Gradovi središta urbanih područja postaju partneri u provedbi ITU mehanizma i dio sustava koji upravlja sredstvima Europske unije, budući da obavljaju funkciju ocjenjivanja kvalitete projekata koji se prijavljuju za financiranje iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija.

Kako bi se ispunili uvjeti za provedbu ITU mehanizma, osim donesene strategije razvoja urbanog područja temeljem koje se ovaj mehanizam provodi, između ostaloga, u Gradu Karlovcu kao gradu središtu Većeg urbanog područja Karlovac, unutar Upravnog odjela za razvoj grada i EU fondove, uspostavljen je Odsjek za provedbu ITU mehanizma (ITU PT) koji provodi aktivnosti Posredničkog tijela integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU PT) sukladno Uredbi o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, u vezi s ciljem »Ulaganje za rast i radna mjesta« (NN 107/14, 23/15, 129/15, 15/17 i 18/17 - ispravak). Navedeni poslovi odnose se na upravljanje nepravilnostima i rizicima, aktivnosti informiranja i vidljivosti, ocjenjivanje kvalitete projektnih prijedloga te rangiranje odabranih projektnih prijedloga u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ te dodatne aktivnosti: suradnja s Koordinacijskim tijelom, Upravljačkim tijelom, Posredničkim tijelima tijekom provedbe i praćenja Operativnog programa; sudjelovanje u radu Odbora za praćenje Operativnog programa; sudjelovanje u izradi kriterija za odabir projekata; sudjelovanje u izradi uputa za prijavitelje; sudjelovanje u aktivnostima zatvaranja Operativnog programa; izrada Priručnika o internim procedurama; čuvanje dokumenata i evidencija o provedbi funkcija radi osiguravanja odgovarajućeg revizijskog traga; provođenje aktivnosti prevencije, otkrivanja i ispravljanja nepravilnosti te utvrđivanja mjera za suzbijanje prijevara uzimajući u obzir utvrđene rizike; osiguravanje odgovarajućeg razdvajanja funkcija u skladu s čl. 125., st. 7. Uredbe (EU) br. 1303/2013 ako je Grad Karlovac ujedno i korisnik u okviru Operativnog programa. Odsjek u suradnji s drugim tijelima u sustavu upravljanja i kontrole ESI fondova obavlja i poslove koordinacije u svezi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ i Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ (sudjeluje na glavnim koordinacijskim sastancima koje saziva UT za OPKK i UT za OPULJP)."

Vezano uz odgovarajuće razdvajanje funkcija, osim sukladnosti s čl. 125., st. 7. Uredbe (EU) br. 1303/2013, isto će se osigurati i na način da osobe i/ili ustrojstvene jedinice koje sudjeluju u poslovima ocjenjivanja i rangiranja projekata ne sudjeluju u obavljanju poslova doprinosa izradi kriterija odabira i metodologije odabira projekata. Sve uključene osobe potpisuju Izjavu o izbjegavanju sukoba interesa i Izjavu o povjerljivosti i nepristranosti.

### 5.2.3 Proces i mehanizmi provedbe Strategije

Provedba Strategije započinje nakon usvajanja dokumenta i traje do kraja 2027. godine. Dinamika provedbe slijedi Akcijski plan koji se ažurira na godišnjoj razini, a sadrži popis aktivnosti, programa i projekata po pojedinim ciljevima, prioritetima i mjerama, te popis strateških projekata, financijsku alokaciju i pokazatelje praćenja provedbe na razini ciljeva i mjera raspoređeno po godinama provedbe. Provedba Strategije odvija se na dvije međusobno povezane razine:

- strateška razina (praćenje, nadzor i ocjena napretka provedbe Strategije, uključujući ažuriranje akcijskih planova prema potrebi);
- razina mjera (aktivnosti, programi, projekti, uključujući i strateške projekte).



Za provedbu na strateškoj razini zaduženi su Nositelj i koordinator izrade Strategije, a ukupnu ocjenu provedbe (na temelju analize Radne skupine za vrednovanje, ukoliko je primjenjivo) daje Partnersko vijeće. Strateška razina uključuje:

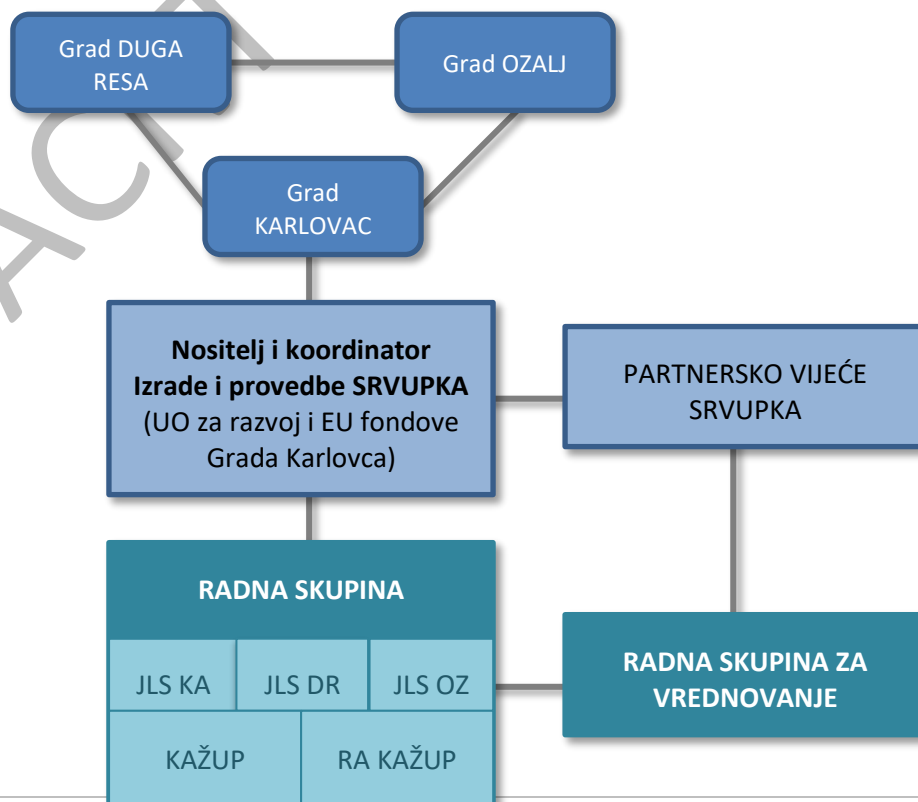
- praćenje dinamike provedbe svih mjera, aktivnosti, programa i projekata te pripadajuće izvještavanje unutar organizacijske strukture za provedbu i prema Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije;
- ocjena napretka provedbe;
- prema potrebi, utvrđivanje i provođenje mjera za poboljšanje provedbe uključujući izmjene akcijskih planova za provedbu Strategije.

Razina mjera odnosi se na sve procese i resurse koje je potrebno angažirati da bi se realizirale pojedine aktivnosti, projekti i programi unutar mjera. Odgovornost za provedbu na razini mjera je na svim dionicima koji su nositelji aktivnosti, projekata i programa. To podrazumijeva prvenstveno:

- pripremu / razradu pojedinačnih projektnih prijedloga (uključujući i strateške), aktivnosti i programa;
- provedbu i upravljanje aktivnostima, projektima i programima u svim ciklusima i aspektima njihove provedbe (financijska i tehnička provedba);
- praćenje i ocjenu izvršenja provedbe projekta te izvještavanje prema Nositelju i koordinatoru izrade i provedbe Strategije.

Budući da suradnja tijela na razini Urbanog područja predstavlja noviji oblik upravljanja razvojem utemeljen na participativno-planskom pristupu više različitih dionika, očekuje se da će uspostavljeni institucionalni okvir s vremenom biti potrebno dograditi u cilju daljnjeg poboljšanja koordinacije provedbe svih aktivnosti, međusobne komunikacije i razmjene informacija te općenitog unaprjeđenja suradnje, za što se temelji postavlja upravo ovom Strategijom.

#### 5.2.4 Shematski prikaz provedbene strukture



### 5.3 Strateški projekti

U sklopu izrade provedbenoga dijela Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac (SRVUPKA), Partnersko vijeće i Radna skupina za izradu Strategije definirali su prioritetne projekte za provedbu u narednom trogodišnjem razdoblju (Akcijski plan SRUP-a). Nadalje, definirani su i strateški projekti, što sukladno *Smjernicama za izradu Strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje*, podrazumijeva listu 5 do 10 najvažnijih projekata koji se planiraju provesti u razdoblju provedbe SRUP-a.

Kako ovo po definiciji podrazumijeva dugoročne projekte, tj. one na kojima VUPKA temelji svoj razvoj u narednih 8 godina, lista strateških projekata pripremljena je na način da odražava ključne intervencije u svakom od 3 specifična cilja SRVUPKA, što u pojedinim slučajevima znači da se strateški projekti provode kroz više od jedne faze / ugovora, kako je navedeno u tablicama niže.

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 1. Revitalizirane urbane cjeline VUPKA:**

1. Karlovačka Zvijezda
2. Vojarna Lušćić
3. Ozalj, grad akvarela
4. Revitalizacija vrtnog grada Duga Resa

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 2. Velika infrastruktura za održivi razvoj:**

5. Toplinarstvo i korištenje obnovljivih izvora energije
6. Integrirani projekt mobilnosti VUPKA
7. Aglomeracija Karlovac – Duga Resa

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 3. Konkurentno i moderno gospodarstvo VUPKA:**

8. Razvoj ljudskih kapaciteta i obrazovanja
9. Eko turizam na rijekama VUPKA

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 1. Revitalizirane urbane cjeline VUPKA:**

<b>Rbr.</b>	<b>1</b>
<b>Prioritet:</b>	SC1.P1 Obnova urbanih gradskih jezgri SC1.P2 Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života
<b>Mjera:</b>	SC1.P1.1 Uređenje javnih prostora i komunalna infrastruktura SC1 P2.1 Kulturna baština kao resurs za razvoj turizma i društvenog života
<b>Naziv projekta:</b>	<b>Karlovačka Zvijezda</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Grad Karlovac
<b>Cilj projekta:</b>	Obnova osnovne infrastrukture i obnova nekoliko vrijednih objekata u Zvijezdi, stavljanjem u funkciju očuvanja i promocije kulturne baštine u funkciji društvenog i gospodarskog prosperiteta.
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	POD-PROJEKTI (navode se samo oni s ishođenim dozvolama za građenje/glavnim projektima pred završetkom, tj. kategorija I): <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Obnova infrastrukture u povijesnoj urbanističkoj cjelini Zvijezdi (V&amp;O, promet, plin struja, toplana)</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Trg Bana Josipa Jelačića (uređenje središnjeg gradskog trga Zvijezde)</li> <li>▪ Zgrada KAMOD/Karlovački kulturni triangle (uređenje muzejsko galerijskog prostora)</li> <li>▪ Lončareva kuća (sanacija i obnova zaštićenog objekta)</li> <li>▪ Uređenje Kina Edison (obnova objekta, revitalizacija kina i uređenje multifunkcionalnog audiovizualnog centra)</li> <li>▪ Obnova dvorane Mladost (zaštićeno kulturno dobro)</li> <li>▪ Rekonstrukcija i dogradnja zgrade „Knjižnice za mlade“ i „Društva arhitekata, građevinara i geodeta Karlovac“</li> </ul>
<b>Ciljano područje:</b>	Karlovac
<b>Tip projekta:</b>	Infrastrukturni
<b>Pripremljenost projekta:</b>	Kategorija I
<b>Indikativni proračun projekta (HRK):</b>	179.503.514 HRK (podprojekti kategorije I)
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Gradski proračun

<b>Rbr.</b>	<b>2</b>
<b>Prioritet:</b>	SC1.P1 Obnova urbanih gradskih jezgri
<b>Mjera:</b>	n.p.
<b>Naziv projekta:</b>	<b>Veliki projekt: Browfield lokacija bivše Vojarne Lušćić</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Grad Karlovac
<b>Cilj projekta:</b>	<p>Reaktivacija zapuštenog gradskog prostora i stavljanje u funkciju stanovanja i pratećih sportskih, odgojno obrazovnih, kulturnih i gospodarskih sadržaja.</p> <p>Brownfield lokacija veličine cca 17 ha nalazi se jugozapadno od Zvijezde i ključna je za ostvarenje koncepcije Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca i njime zamišljene urbanističke osi - središnjeg poteza perivoja i perivojnih trgova okruženih novom stambenom, poslovnom i društvenom izgradnjom koja u budućnosti treba postati treći karlovački centar. Os na jugozapadu počinje s novim stambeno-poslovnim dijelom na prostoru vojarne Lušćić, nastavlja se s Novim Centrom i novoplaniranim perivojem, prolazi Zvijezdom te izlazi na novu os uz Gazu i završava na Korani.</p> <p>U tijeku je natječaj EUROPAN 15 iz kojeg se očekuju urbanistička rješenja prostora koja će ponuditi novi identitet gradu stvaranjem novog uređenog centra Karlovca, jačanjem središnjih/javnih funkcija grada u danas neuređenom dijelu najužeg središta grada.</p> <p>Urbana obnova ove brownfield lokacije omogućit će racionalno korištenje gradskog prostora, jačanje središnjih gradskih funkcija u neuređenom dijelu središta grada i energetski visokoučinkovitu stambenu izgradnju.</p>
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	PRIPREMNA FAZA (2019.- 2021.):

	<ul style="list-style-type: none"> <li>Provedba međunarodnog urbanističko-arhitektonskog natječaja EUROPLAN 15</li> <li>Izrada urbanističkog plana uređenja (UPU)</li> </ul> <p>REALIZACIJA (2021.- ...):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Uređenje i izgradnja sukladno UPU te prioritizaciji i tehničkoj pripremljenosti pojedinih intervencija.</li> </ul>
<b>Ciljano područje:</b>	Karlovac
<b>Tip projekta:</b>	Infrastrukturni
<b>Pripremljenost projekta:</b>	Kategorija III
<b>Indikativni proračun projekta (HRK):</b>	841.200 HRK (priprema faza)
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Gradski proračun

<b>Rbr.</b>	<b>3</b>
<b>Prioritet:</b>	SC1.P1 Obnova urbanih gradskih jezgri SC1.P2 Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života
<b>Mjera:</b>	Mjera SC1 P2.1 Kulturna baština kao resurs za razvoj turizma i društvenog života Mjera SC1 P2.2 Programi društvenog razvoja Mjera SC1 P2.3 Programi društvene kohezije
<b>Naziv projekta:</b>	<b>Ozalj, grad akvarela</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Grad Ozalj, Zavičajni muzej Ozalj
<b>Cilj projekta:</b>	Stvaranje novoga turističkog proizvoda izgradnjom i uređenjem turističke infrastrukture, uređenjem atelijera, galerije i muzeja Slave Raškaj te organizacijom edukativnih aktivnosti (radionica i škola akvarela). Infrastruktura je tematski povezana i veže se uz Stari grad Ozalj, srednjovjekovnu utvrdu u centru Ozlja.  Predstavljanje, brendiranje i promocija Ozlja kao jedinstvene destinacije kulturnog turizma „Slavin grad“.
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	Izgradnja i uređenje šetnice „Slave Raškaj“ uz rijeku Kupu, s kupalištem i popratnim objektima (sanitarije, svlačionice, tuševi, spremišta, objekt jednostavnih usluga u kiosku s natkrivenom terasom, ljetna pozornica i dječje igralište)  Izgradnja parkirališta za osobne automobile i autobuse, uređenje šetnica  Uređenje interpretacijskog centra Slava Raškaj – dijalog s potrebitima  Održavanje edukativnih radionica čiji je cilj razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na ruralnom području te proširenje i stvaranje nove turističke ponude, uz uključene osoba s posebnim potrebama. Radi se o integralnom projektu koji je moguće izvoditi i u fazama.

	<p>Prezentacija i promocija projekta i njegovih rezultata.</p> <p>POD-PROJEKTI spremni za provedbu (kategorije I):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Šetnica uz potok Vlahovku i pristupne stube Kaptolu</li> <li>▪ Nastavak uređenja šetnice u centru Ozlja</li> <li>▪ Kuća "Migan"</li> <li>▪ Centar za posjetioce / Interpretacijski centar Slava Raškaj – dijalog s potrebitima</li> <li>▪ Kupalište Slave Raškaj u Ozlju, nastavak gradnje</li> <li>▪ Uređenje ulice Kaptol</li> <li>▪ Priprema projekta za Uređenje gradskog trga u Gornjem Ozlju</li> </ul>
<b>Ciljano područje:</b>	Ozalj
<b>Tip projekta:</b>	Infrastrukturni + soft
<b>Pripremljenost projekta:</b>	Kategorija I
<b>Indikativni proračun projekta (HRK):</b>	9.600.000 HRK (podprojekti kategorije I)
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Gradski proračun

<b>Rbr.</b>	<b>4</b>
<b>Prioritet:</b>	<p>SC1.P1 Obnova urbanih gradskih jezgri</p> <p>SC1.P2 Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života</p>
<b>Mjera:</b>	<p>Mjera SC1 P2.1 Kulturna baština kao resurs za razvoj turizma i društvenog života</p> <p>Mjera SC1 P2.2 Programi društvenog razvoja</p>
<b>Naziv projekta:</b>	<b>Revitalizacija vrtnog grada Duga Rese</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Grad Duga Resa
<b>Cilj projekta:</b>	<p>Urbana obnova i revitalizacija uskog urbanog središta Duge Rese koje ima status zaštićenog kulturnog dobra kao nekadašnje industrijsko naselje koncipirano kao vrtni grad s objektima okruženima perivojem, drvoredima i predvrtovima. Ciljanim intervencijama u obnovu javne infrastrukture i stavljanjem ključnih objekata u funkciju društvenog i kulturnog života teži se revitalizirati i očuvati ovaj rijedak primjer cjelovito očuvanog industrijskog i vrtnog grada s kraja 19. i početka 20. st. na području srednje Europe.</p>
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	<p>POD-PROJEKTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Obnova parka dr. F. Tuđmana (obnova javne zelene površine)</li> <li>▪ Centar izviđača i mladih umjetnika (rekonstrukcija i moguća nadogradnja zgrade za potrebe izviđača i mladih amaterskih umjetnika)</li> <li>▪ Društveno kulturni centar i nadogradnja galerijskog prostora Miroslav Šutej</li> <li>▪ Programi potpore udrugama u kulturi i udrugama mladih</li> <li>▪ Uređenje šetnica</li> </ul>

<b>Ciljano područje:</b>	Duga Resa
<b>Tip projekta:</b>	Infrastrukturni + soft
<b>Pripremljenost projekta:</b>	Kategorija I do III
<b>Indikativni proračun projekta (HRK):</b>	33.775.000 HRK
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Gradski proračun

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 2. Velika infrastruktura za održivi razvoj:**

<b>Rbr.</b>	<b>5</b>
<b>Prioritet:</b>	SC2.P1 Unaprjeđenje energetske infrastrukture
<b>Mjera:</b>	Mjera SC2. P1.1 Veliki projekti
<b>Naziv projekta:</b>	<b>Toplinarstvo i korištenje obnovljivih izvora energije</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Grad Karlovac, Gradska Toplana d.o.o.
<b>Cilj projekta:</b>	<p>Kratkoročan cilj: Promicanje energetske učinkovitosti u sustavu stambenih zgrada i javne energetske infrastrukture (centralnog toplinskog sustava) i smanjenje potrošnje energije u višestambenim zgradama kroz povećanje učinkovitosti sustava toplinarstva.</p> <p>Dugoročan cilj: Diverzifikacija izvora energije, promicanje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti u sustavu stambenih zgrada i javne energetske infrastrukture (centralnog toplinskog sustava)</p>
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	<p>POD-PROJEKTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a) <b>Revitalizacija vrelovodne mreže grada Karlovca:</b> zamjena/rekonstrukcija dotrajale vrelovodne mreže u cilju postizanja energetskih ušteda i pružanja kvalitetnije javne usluge distribucije toplinske energije, omogućavanja održivog razvoja i financijske održivosti centralnog toplinskog sustava grada Karlovca.</li> <li>b) <b>Istraživanje i iskorištenje geotermalnih potencijala:</b> nastavno na preliminarne analize, provođenje daljnjih istraživanja potencijala i načina eksploatacije geotermalne vode s mogućim primjenama geotermalni potencijala za potrebe Gradske toplane, zagrijavanja vertikalnih vrtova i bazenskog kompleksa.</li> </ul>
<b>Ciljano područje:</b>	VUPKA
<b>Tip projekta:</b>	infrastrukturni
<b>Pripremljenost projekta:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>a) Projekt spreman za provedbu 2020.</li> <li>b) Izrađena pred-investicijska studija geotermalnog polja</li> </ul>
<b>Indikativni proračun</b>	a) 72.000.000 HRK



<b>projekta (HRK):</b>	b) 70.000.000 HRK
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Gradska Toplana, privatni investitori, Gradski proračun

<b>Rbr.</b>	<b>6</b>
<b>Prioritet:</b>	SC2.P2 Poboljšanje mobilnosti i pristupačnosti
<b>Mjera:</b>	Mjera SC2. P2.1 Veliki projekti
<b>Naziv projekta:</b>	<b>Integrirani projekt mobilnosti VUPKA</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Gradovi Karlovac, Ozalj i Duga Resa
<b>Cilj projekta:</b>	Poboljšanje lokalne i regionalne povezanosti i smanjenje pritisaka na okoliš
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Obnova Mosta Banija – poboljšanje regionalne povezanosti (jedina veza između Zagreba i luke Rijeka za prijevoz specijalnih tereta)</li> <li>▪ Obnova Mosta Hrnetić – poboljšanje lokalne povezanosti Hrnetić – Velika Jelsa</li> <li>▪ Obnova mosta Mala Švarča - poboljšanje prometne povezanosti poduzetničke zone Mala Švarča radi prijevoza posebnih tereta</li> <li>▪ Obnova mosta Rakovac – poboljšanje lokalne povezanosti i sigurnosti prometa</li> <li>▪ Obnova mostova na području Ozlja i Duge Rese</li> <li>▪ Rješavanje pojedinih neuralgičnih prometnih točaka u gradovima</li> <li>▪ Nabava električnih autobusa</li> <li>▪ Uređenje autobusnih stajališta</li> <li>▪ Uređenje punionica za električna vozila</li> <li>▪ Uvođenje digitalnih sustava upravljanja javnim prijevozom</li> </ul>
<b>Ciljano područje:</b>	VUPKA
<b>Tip projekta:</b>	Infrastrukturni
<b>Pripremljenost projekta:</b>	Kategorija I do III
<b>Indikativni proračun projekta (HRK):</b>	52.770.600 HRK (samo mostovi)
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Županijski i gradski proračuni, Hrvatske ceste

<b>Rbr.</b>	<b>7</b>
<b>Prioritet:</b>	SC2. P3 Vodna i komunalna infrastruktura
<b>Mjera:</b>	Mjera SC2. P3.1 Veliki projekti

<b>Naziv projekta:</b>	<b>Aglomeracija Karlovac – Duga Resa II</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Grad Karlovac
<b>Cilj projekta:</b>	Poboljšanje vodoopskrbne i kanalizacijske mreže
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Obnova i proširenje vodovodne i kanalizacijske mreže</li> </ul>
<b>Ciljano područje:</b>	VUPKA
<b>Tip projekta:</b>	Infrastrukturni
<b>Pripremljenost projekta:</b>	Kategorija I
<b>Indikativni proračun projekta (HRK):</b>	411.043.500 HRK
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Županijski i gradski proračuni, Hrvatske ceste

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 3. Konkurentno i moderno gospodarstvo VUPKA:**

<b>Rbr.</b>	<b>8</b>
<b>Prioritet:</b>	SC3.P2 Razvoj vještina, znanja i kapaciteta za moderno gospodarstvo
<b>Mjera:</b>	<p>Mjera SC3. P2.1 Infrastrukturni i stručni kapaciteti za strukovno i visokoškolsko obrazovanje</p> <p>Mjera SC3. P2.2 2 Mjere i projekti poticanja poduzetničke kulture i inovacija, cjeloživotnog obrazovanja i jačanja tržišta rada</p>
<b>Naziv projekta:</b>	<b>Razvoj ljudskih kapaciteta i obrazovanja</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Gradovi Karlovac, Karlovačka županija, Veleučilište u Karlovcu, srednje škole, Hrvatski zavod za zapošljavanje
<b>Cilj projekta:</b>	<p>Doprinijeti smanjenju troškova studiranja i lakšem pristupu srednjoškolskom i visokom obrazovanju te unaprijediti kvalitetu istog, kroz:</p> <p>Unaprjeđenje standarda studenata (studentski dom, objekt prehrane), i</p> <p>Stvaranje uvjeta za provedbu suvremenog, relevantnog i na tržišnim potrebama utemeljenog umjetničkog i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u sektorima strojarstva, elektrotehnike i računalstva te turizma i ugostiteljstva.</p>
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	<p>POD-PROJEKTI (s istaknutom kategorijom zrelosti):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Uspostava Regionalnog centra kompetencija u strukovnom obrazovanju u objektu Oružana u Zvijezdi (Kategorija I)</li> <li>Razvoj poduzetničkog inkubatora Veleučilišta u Karlovcu u objektu Oružana u Zvijezdi (STARTLAB VuKa) (Kategorija II)</li> <li>Prenamjena i uređenje Bosanskog magazina u karlovačkoj Zvijezdi u objekt studentske prehrane i prezentacijsko-interpretacijski centar (kategorija II)</li> <li>Preuređenje objekta Vojne bolnice u karlovačkoj Zvijezdi u studentski dom</li> </ul>

	(kategorija II) <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gastro majstori – razvoj novih obrazovnih programa i edukacija ciljanih skupina (kategorija I)</li> <li>▪ Adaptacija i dogradnja srednjih škola u Karlovcu (Gimnazija, Medicinska škola, Ekonomska škola) (kategorija I)</li> <li>▪ Experience centar Nikola Tesla u Karlovcu (kategorija I)</li> <li>▪ Centar umjetnosti u objektu Velike vojarne u Zvijezdi (kategorija III)</li> </ul>
<b>Ciljano područje:</b>	VUPKA
<b>Tip projekta:</b>	Infrastrukturni + soft
<b>Pripremljenost projekta:</b>	Kategorija I do III
<b>Indikativni proračun projekta (HRK):</b>	215.893.310 HRK
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Županijski i gradski proračuni, Veleučilište u Karlovcu, državni proračun

<b>Rbr.</b>	<b>9</b>
<b>Prioritet:</b>	SC3. P3 Razvoj održive bio-ekonomije
<b>Mjera:</b>	Mjera SC3. P3.1 Mjere i projekti jačanja i poticanja nabave lokalnih proizvoda i usluga
<b>Naziv projekta:</b>	<b>Eko turizam na rijekama VUPKA: Eko Kupa, Vodeni grad Duga Resa</b>
<b>Nositelj i partneri:</b>	Gradovi Karlovac, Ozalj i Duga Resa
<b>Cilj projekta:</b>	Razviti turističku infrastrukturu i riječni pristup turističkim rutama i seoskim domaćinstvima kao i nove turističke atrakcije i tematske rute bazirane na prirodnom i kulturnom naslijeđu (tematski put "Žitni put Kupa – Sava", Vodeni grad Duga Resa).
<b>Sažetak aktivnosti:</b>	POD-PROJEKTI: <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Izgradnja sustava riječnih pristaništa od Šišljavića do Karlovca - 6 riječnih pristaništa i kupališta na rijeci Kupi u Šišljaviću, Zamršju, Luci Pokupskoj, Brođanima, Vodostaju.</li> <li>▪ Obnova Žitnog magazina na Dubovcu u interpretacijski centar lađarstva u Karlovcu - obnova zaštićenog spomenika kulturno-povijesne baštine u vlasništvu Karlovačke pivovare u Interpretacijski centar lađarstva u Karlovcu.</li> <li>▪ Izgradnja riječnog pristupa i turističke infrastrukture Pavlinskog samostana i Crkve Majke Božje Snježne u Kamenskom - turistička valorizacija Pavlinskog samostana i Crkve Majke Božje Snježne u Kamenskom kroz izgradnju riječnog pristaništa, pristupne staze iz smjera rijeke Kupe te uređenje platoa ispred Samostana i Crkve te male turističke</li> </ul>

	<p>infrastrukture i signalizacije.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Rekonstrukcija lađarskog pristaništa na rijeci Kupi u Karlovcu - rekonstrukcija povijesnog lađarskog pristaništa u gradskoj četvrti Gaza u Karlovačkoj Zvijezdi kao zaštićenog dijela kulturno-povijesne cjeline Draškovićeve ulice.</li> <li>▪ Razvoj upravljanja rijekom Mrežnicom kao jedinstvenom turističkom destinacijom te njezina promocija i zaštita</li> <li>▪ Turistička promocija, brendiranje i marketing</li> </ul>
<b>Ciljano područje:</b>	VUPKA
<b>Tip projekta:</b>	Infrastrukturni + soft
<b>Pripremljenost projekta:</b>	Kategorija III
<b>Indikativni proračun projekta (HRK):</b>	<p>62.000.000 HRK (Karlovac)</p> <p>15.000.000 HRK (Duga Resa)</p>
<b>Izvori financiranja:</b>	EU fondovi (ITU mehanizam), Gradski proračuni

## 6 PARTNERSKO VIJEĆE

Partnersko vijeće Većeg urbanog područja Karlovac savjetodavno je tijelo koje je osnovano na inicijativu Grada Karlovca kao nositelja izrade Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac, a u svrhu pripreme i praćenja provedbe Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac te napretka u ostvarenju njezinih ciljeva.

Partnersko vijeće djeluje sukladno načelu partnerstva i suradnje te je sastavljeno od predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora, odnosno predstavnika jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, organizacija civilnog društva te ostalih ključnih dionika razvoja urbanog područja Karlovac. Partnersko vijeće se u svom radu rukovodi načelima ravnopravne predstavljenosti partnera, transparentnosti i jednakosti članova partnerstva kako je definirano Poslovníkom te ga čine 30 organizacija iz javnog, privatnog i civilnog sektora.

Tablica 38. Popis članica Partnerskog vijeća VUPKA

Javni sektor	Privatni sektor	Civilni sektor
1. Grad Karlovac	12. Gradska toplana Karlovac d.o.o.	23. Karlovačka športska zajednica
2. Grad Ozalj	13. Vodovod i kanalizacija d.o.o.	24. Carpe Diem
3. Grad Duga Resa	14. Klesarstvo Stanković	25. Savez udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije
4. Karlovačka županija	15. Star Turist d.o.o.	26. Udruga pripadnika 110. br. ZNG/HV Karlovac
5. Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije	16. General Electric Hrvatska d.o.o.	27. KUD Vrhovac
6. Veleučilište u Karlovcu	17. Guštin d.o.o.	28. Športska zajednica Duga Resa
7. Zavičajni muzej Ozalj	18. Čistoća Duga Resa d.o.o	29. Udruga za mlade Agora
8. Dom zdravlja Ozalj	19. Mrežnica d.d.	30. Zajednica športskih udruga grada Ozlja
9. OŠ "Slava Raškaj" Ozalj	20. Hotel Korana - Srakovčić	
10. Specijalna bolnica za produženo liječenje Duga Resa	21. Ugostiteljski obrt „Zeleni kut“	
11. Turistička zajednica područja Četiri rijeke	22. VITIS obrt za poljoprivrednu proizvodnju i usluge	

Glavna zadaća Partnerskog vijeća je sudjelovanje u svim fazama postupka izrade Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac, utvrđivanje prioriteta razvoja urbanog područja, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj urbanog područja te praćenja provedbe Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac.

Tijekom razdoblja trajanja procesa izrade Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac održavana je online komunikacija između članova Partnerskog vijeća te su održane sjednice na kojima su članovi Partnerskog vijeća aktivno sudjelovali i dali svoj doprinos kvaliteti izrade Strategije. Prije sjednica Partnerskog vijeća članovima su pravovremeno dostavljani radni materijali na koje su članovi slali komentare i prijedloge sukladno zadaćama definiranim u Poslovníku.

### Prva sjednica Partnerskog vijeća Većeg urbanog područja Karlovac – 7. svibanj 2019. godine

Prva, ujedno konstituirajuća, sjednica Partnerskog vijeća Urbanog područja Karlovac održana je 7. svibnja 2019. godine u Karlovcu u Velikoj vijećnici, Banjavčičeva 9, s početkom u 18 sati. Dnevni red sjednice bio je kako slijedi: Odluka Gradskog vijeća Grada Karlovca i očitovanja Grada Ozlja i Grada Duge Rese o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada tijela za pripremu i provedbu Strategije

razvoja Većeg urbanog područja Karlovac, imenovanje predsjednika i zamjenika Partnerskog vijeća VUP Karlovac, usvajanje Poslovnika VUP Karlovac, prezentacija nacrt Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac, usvajanje nacrt SRVUP Karlovac, ITU-mjera i projekata.

Na prijedlog članova izabran je predsjednik Partnerskog vijeća, g. Damir Mandić, gradonačelnik Grada Karlovca te njegova zamjenica, gđa. Andreja Navijalić, zamjenica gradonačelnika Grada Karlovca. Također, Partnersko vijeće je jednoglasno usvojilo Poslovnik o radu Partnerskog vijeća Većeg urbanog područja Karlovac.

Na sjednici je prezentirana metodologija izrade Strategije razvoja VUP Karlovac, nacrt njenog sadržaja, vizija, misija, strateški okvir, ciljevi i mjere, analiza projekata te njihova prostorna distribucija nakon čega su članovi Partnerskog vijeća jednoglasno usvojili predloženi nacrt Strategije te su dogovoreni sljedeći koraci u izradi nacrt Strategije.

#### **Druga sjednica Partnerskog vijeća Većeg urbanog područja Karlovac**

#### **Treća sjednica Partnerskog vijeća Većeg urbanog područja Karlovac**

#### **Završna sjednica Partnerskog vijeća Većeg urbanog područja Karlovac**

Sjednice Partnerskog vijeća zatvorene su za medije i javnost, osim ako drugačije ne odluče članovi Partnerskog vijeća. Sukladno Poslovniku, javnost se informira o radu Partnerskog vijeća redovnim priopćenjima za javnost koje priprema Predsjedavajuća osoba Partnerskog vijeća uz pomoć Tehničkog tajništva, a medijima se šalju najkasnije dva dana nakon sjednice Partnerskog vijeća te objavom zapisnika sa sjednice na mrežnoj stranici Grada Karlovca najkasnije dva radna dana nakon usvajanja zapisnika.

Partnersko vijeće sudjelovalo je u svim fazama izrade Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac te će aktivno sudjelovati i u praćenju njezine provedbe. Partnersko vijeće će pratiti provedbu Akcijskog plana i pokazatelja definiranih u Strategiji te će na temelju utvrđene dinamike i statusa provedbe predlagati izmjene Akcijskog plana u svrhu njegova usklađivanja sa stvarnom dinamikom na koju osim planiranih, mogu utjecati i neplanirane okolnosti.



## 7 HORIZONTALNA NAČELA

Strategija razvoja Većeg urbanog područja Karlovac temeljena je na horizontalnim načelima **održivog razvoja te promicanja jednakosti i nediskriminacije**.

Primjena načela održivog razvoja u strateškom planiranju podrazumijeva uvažavanje i univerzalnu (u svim projektima) primjenu faktora, kao što su:

- zaštita sastavnica okoliša;
- zaštita prirode i bioraznolikosti;
- učinkovita uporaba resursa;
- jačanje otpornosti na krizne situacije i sprječavanje rizika; te
- ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama.

Temeljne odrednice načela nediskriminacije podrazumijevaju izbjegavanje svakog oblika socijalne isključenosti i nejednakog postupanja prema pojedinim socijalnim skupinama.

Horizontalna načela primjenjivana su u svim fazama izrade SRVUPKA, čime su u određenoj mjeri uključena u sve razine strateškog okvira.

Tijekom izrade socioekonomske analize stanja navedena horizontalna načela primijenjena su prilikom odabira tema koje će obraditi, kao i prilikom prikupljanja podataka pa su tako statistički podaci, kad god je to bilo moguće, izraženi i u odnosu na pojedine socijalne skupine, a posebno poglavlje analize posvećeno je sastavnicama okoliša, prirodnim resursima i ekološkim rizicima.

Strateško planski proces i rezultirajuća logika, odnosno logičko opravdanje i povezanost strateških ciljeva, prioriteta i mjera rezultirali su strateškim okvirom SRVUPKA u kojem nema izrijekom navedenih mjera koje bi se odnosile na horizontalna načela, no ista su ipak **primijenjena na razini pojedinih projekata**. Naime, kako je već objašnjeno u poglavlju 4.1, strateški okvir SRVUPKA izrastao je u procesu koji je kombinirao 'top-down' i 'bottom-up' pristup. Tako je, s jedne strane, izvršena kvalitativna komparativna analiza dosadašnjih dugogodišnjih usmjerenih razvojnih napora na području triju gradova (lokalne i regionalne strategije), a s druge strane je uzeta u obzir analiza projektnih prijedloga u raznim fazama zrelosti (od spremnih za provedbu do projektnih ideja) koja je korištena kao dodatak socio-ekonomskoj i SWOT analizi. Upravo ovaj način utvrđivanja potreba i potencijala u obliku konkretnih razvojnih projekata jest čvrsto uporište za operacionalizaciju SRVUPKA, u smislu realizacije strateških i pojedinih projekata koji u sebi obuhvaćaju različite dimenzije horizontalnih načela.

Iako su načelno navedena horizontalna načela primjenjiva na projekte i mjere svih prioriteta, odnosno specifičnih ciljeva SRVUPKA, za očekivati je da će **načelo jednakih mogućnosti i nediskriminacije** biti više primjenjiv u prioritetima **SC1.P2** Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života, **SC3.P1** Podrška malom i srednjem poduzetništvu, **SC3.P2** Razvoj vještina, znanja i kapaciteta za moderno gospodarstvo. Primjena ovog načela u pojedinim (većim) projektima ili mjerama (pozivima) može uključivati aktivnosti kojima se osigurava najveća moguća pokrivenost ciljnih skupina (što može uključiti izdvajanje skupina u nepovoljnom položaju), usvajanje politike ravnopravnosti / suzbijanja diskriminacije na radnom mjestu, edukacije o jednakim mogućnostima i nediskriminaciji, primjenu pozitivnih mjera kojima se uklanjaju stereotipi u informacijskim i komunikacijskim aktivnostima, analize učinaka u pripremi i/ili provedbi projekata i slično.

Što se **načela održivog razvoja tiče**, svaki projekt će trebati dokazati da neće imati štetne učinke na okoliš, odnosno službeno potvrditi da je ekološki neutralan, što je zakonski minimum. Kroz mehanizme sufinanciranja poticat će se projekti koji mogu imati pozitivan utjecaj na održivi razvoj, što je naročito relevantno za infrastrukturne projekte. To znači da će primjena ovog načela biti

izraženija u projektima pod prioritetima **SC1.P1** Obnova urbanih gradskih jezgri, **SC2.P1** Unaprjeđenje energetske infrastrukture, **SC2.P2** Poboljšanje mobilnosti i pristupačnosti, **SC2.P3** Vodna i komunalna infrastruktura te **SC3.P3** Razvoj održive bio-ekonomije. Prilikom pripreme projekta prijavitelji će morati razmotriti ključne čimbenike održivosti te, prema potrebi i mogućnostima uvesti mjere koje mogu uvećati pozitivne učinke projekta na okoliš. Mjere trebaju biti prilagođene datoj situaciji, ali generalno se mogu istaknuti teme kao što su zelena javna nabava, klimatski izazovi (otpornost na utjecaje klimatskih promjena i smanjenje emisija), učinkovitost resursa i načela zelenog rasta. U određenim situacijama neke mjere neće biti ekonomski isplative ili izvedive, odnosno jedne će biti korisnije od drugih (npr. u određenim projektima glavne koristi mogu se ostvariti kroz povećanje učinkovitosti resursa, a u drugima se iste mogu realizirati kroz načela zelenog rasta) pa će na razini svakog pojedinog projekta pitanje održivosti biti sastavni dio razvoja projekta.

NACRT 30.03.2020.

## 8 IZVJEŠĆE O PROVEDENOM POSTUPKU PRETHODNOG VREDNOVANJA - SAŽETAK<sup>32</sup>

### Uvod

Proces prethodnog vrednovanja Strategije razvoja većeg urbanog područja Karlovac 2019. – 2027. (SRUPKA) započeo je u kolovozu 2019. godine, provođen je sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (ZRR) (NN 147/14, 123/17, 118/18), Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15) i Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje (MRRFEU, Verzija 1.0, rujan 2015.).

U skladu s navedenim aktima, prethodno se vrednovanje provodi tijekom svih faza izrade strategije razvoja, a završava prije njenog usvajanja.

Svrha prethodnog vrednovanja razvojnih strategija, kao temeljnog planskog dokumenta politike razvoja većeg urbanog područja, je poboljšati kvalitetu postupaka izrade i konačnog sadržaja strategije.

### Tijek procesa prethodnog vrednovanja

Evaluacija Strategija obuhvaća sljedeće:

1. Prethodno vrednovanje analitičkog dijela (Analiza stanja); [SEP]
2. Prethodno vrednovanje SWOT analize i strateških odrednica; [SEP]
3. Završno prethodno vrednovanje cjelokupnog dokumenta Strategije. [SEP]

Do ovog konačnog Izvješća naručitelju su isporučena dva privremena izvješća.

U postupku prethodnog vrednovanja, izrađivačima Strategije dostavljene su primjedbe i prijedlozi u cilju postizanja metodološke utemeljenosti, opravdanosti izrade Strategije, relevantnosti pokazatelja te konzistentnosti i koherentnosti ciljeva, prioriteta i mjera.

U toku evaluacijskog procesa održani su sastanci s predstavnicima gradova na čijem području se nalazi VUPKA (Karlovac, Ozalj i Duga Resa) i s izrađivačima Strategije.

Osnovne primjedbe **prve evaluacije** koja je obuhvaćala analizu stanja odnosile su se na uvažavanje zahtjeva i uputa navedenih u Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, pručenje i vrednovanje njihove provedbe. Primjerice, uočeno je kako je analizom stanja izostavljena analiza nekih područja predviđenih Smjernicama, dok je s druge strane uključena analiza nekih područja koja nisu definirana Smjernicama.

Uočena je i potreba za poboljšanjem preglednosti podataka u grafičkim prikazima (oznake osi na grafikonima, navođenje izvora podataka).

Također, pregledom dostavljene verzije strategije, uočeno je kako analiza svakog ključnog društveno-gospodarskog područja ne završava zaključcima kojima se iskazuju pozitivna i negativna obilježja,

---

<sup>32</sup> Sažetak Izvješća o provedenom postupku prethodnog vrednovanja izradio je autor Izvješća, Plavi partner d.o.o.

odnosno razvojni problemi i potrebe VUPKA-e u pojedinom području te preporuke za sljedeće razdoblje.

Konačno, izvješće je prepoznalo poštivanje partnerskog pristupa, kao i uključenost lokalnih dionika u izradu analize stanja.

U okviru **druge evaluacije** koja je obuhvaćala definiranje vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera, odabira strateških projekata, analizu predloženih indikatora, kvalitetu predloženih

implementacijskih procedura kao te koherentnost strategije s nadređenim strateškim dokumentima, ponovno su propitivani svi bitni elementi Strategije.

Kao rezultat uvažavanja primjedbi i prijedloga iz prvog evaluacijskog izvješća, u izradi Strategije napravljen je znatni kvalitativni pomak. U cilju daljnjeg napretka i kvalitativnih pomaka izrade Strategije, u okviru druge evaluacije date su načelne preporuke, a koje su usmjerene na dodatnu razradu ciljeva u odnosu na analizu stanja i SWOT analizu te razradu usklađenosti ciljeva i prioriteta s ključnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim strateškim dokumentima kao i potrebu dorade opisa načina podjele i organizacije mjera unutar pojedinog prioriteta.

#### **Vrednovanje konačne verzije nacrtu Strategije razvoja većeg urbanog područja Karlovac 2019. – 2027.**

Primjedbe i sugestije iz prve i druge evaluacije uvažene su prilikom izrade konačne verzije dokumenta Strategije.

Iz Sažetka Analize stanja mogu se uočiti osnovna obilježja razvojnih procesa i razvojnih tendencija Većeg urbanog područja Karlovac, kao i buduće razvojne smjernice.

Detektirani su najznačajniji razvojni problemi i ukazano je na nedovoljnu iskorištenost potencijala VUPKA.

Budući razvoj VUPKA definiran je kroz prijedlog vizije te strateške ciljeve, prioritete i mjere. SWOT analiza u konačnoj verziji predstavlja logičnu poveznicu između nalaza dobivenih Analizom stanja i postavljenih razvojnih ciljeva. Mjere su oblikovane kao pojedine aktivnosti čija je realizacija i operacionalizacija predviđena Akcijskim planom provedbe Strategije.

Upravni odjel za graditeljstvo i okoliš, Odsjek za planske poslove i zaštitu okoliša Karlovačke županije 10. listopada 2019. donio je mišljenje o potrebi provedbe postupka strateške procjene, KLASA 351-03/19-01/14, URR 2133/1-07-01/01-19-04 kojim se utvrđuje da za Strategiju razvoja većeg urbanog područja Karlovac **nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš.**

Temeljem provedenog postupka evaluacije, konačna je ocjena da Strategije razvoja većeg urbanog područja Karlovac 2019. – 2027 zadovoljava minimalne kriterije metodološke utemeljenosti, opravdanosti izrade Strategije, relevantnosti pokazatelja, te konzistentnosti i koherentnosti ciljeva, prioriteta i mjera.

#### **Zaključak**

Na temelju cjelokupnog procesa prethodnog vrednovanja, te provedenog vrednovanja konačnog prijedloga nacrtu razvojne strategije i konačne ocjene preporuča se usvojiti predloženi nacrt Razvojne strategije većeg urbanog područja Karlovac 2021. – 2027. te početi provoditi Akcijski plan.

## 9 IZVJEŠĆE O STRATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ - SAŽETAK

Postupak izrade Strategije pokrenut je temeljem Odluke o izradi Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac (KLASA: 406-02/19-05/05, URBROJ: 2133/01-12/04-19-7 od 11. ožujka 2019.). Nositelj izrade Strategije i tijelo nadležno za provođenje postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije je Grad Karlovac.

Sukladno čl. 66. st 1. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15, 12/18 i 118/18), od nadležnog Upravnog odjela za graditeljstvo i okoliš Karlovačke županije zatraženo je mišljenje vezano za potrebu provedbe postupka ocjene o potrebi strateške procjene ili strateške procjene utjecaja strategije na okoliš (KLASA: 302-02/19-04/01, URBROJ: 2133/01-13/07-19-10 od 7. svibnja 2019.). Također, Grad Karlovac podnio je istom upravnom tijelu zahtjev za provedbu postupka prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (KLASA 302-02/19-04/01, URBROJ: 2133/01-13/07-19-16 od 27. svibnja 2019.), temeljem članka 26. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode (NN RH 80/13, 15/18 i 14/19).

Na osnovu ponovljenog i nadopunjenog zahtjeva (KLASA 302-02/19-04/01, URBROJ: 2133/01-13-01/01-19-24 od 03. listopada 2019.), Odsjek za planske poslove i zaštitu okoliša unutar Upravnog odjela za graditeljstvo i okoliš Karlovačke županije donio je ponovljeno mišljenje o potrebi provedbe postupka strateške procjene (KLASA 351-03/19-01/14, URBROJ: 2133/1-07-01/01-19-04 od 10. listopada 2019.), kojim se utvrđuje da **za Strategiju razvoja Većeg urbanog područja Karlovac nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš.**

U postupku prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, Odsjek za planske poslove i zaštitu okoliša unutar Upravnog odjela za graditeljstvo i okoliš Karlovačke županije je, temeljem odredbe članka 48. stavka 5., 7. i 8. Zakona o zaštiti prirode donio Rješenje (KLASA: UP/I-612-07/19-01/33, URBROJ: 2133/1-07-01/01-19-06 od 17. listopada 2019.) kojim se utvrđuje da **je Strategija razvoja Većeg urbanog područja Karlovac 2019. – 2027. prihvatljiva za ekološku mrežu te utvrdio slijedeće uvjete zaštite prirode:**

- **Uređenje kupališta na rijekama Mrežnici, Kupi i Korani planirati na način da se minimalno uklanja postojeća obalna i vodena vegetacija, po mogućnosti uz korištenje drvenih konstrukcija za pristup rijeci umjesto betonskih materijala, kamenih obloga i sličnih materijala.**
- **Uređenje parkova, biciklističkih i pješačkih staza, šetnica i turističkih ruta planirati na način da se ostavi netaknutom vegetacija i obalna zona uz same obale rijeka Mrežnice, Kupe i Korane te u najvećoj mogućoj mjeri izvan područja rasprostranjenosti ugroženih i rijetkih stanišnih tipova.**

Mišljenje o potrebi provedbe postupka strateške procjene i Rješenje o prihvatljivosti za ekološku mrežu objavljeni su na internetskim stranicama Karlovačke županije.

\*\*\*\*

## 10 PRILOZI

***PRILOG 1 – Odluka o osnivanju Partnerskog vijeća, imenovanja članova te izvještaji o provedenom konzultacijskom postupku***

***PRILOG 2 – Cjelovita analiza stanja***

***PRILOG 3.- Izvještaj o provedenom postupku prethodnog vrednovanja***

***PRILOG 4. – Mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš i Rešenje o prihvatljivosti za ekološku mrežu***

NACRT 30.03.2020.